Tapulikaupungin ja Puistolan asemanseudun suunnittelu-periaatteet. Lähtötietoraportti.

Helsinki

Helsingin kaupunki, Asemakaavoitus, Pohjoinen alueyksikkö. 30.6.2022.
teksti ja kuvat: Satu Lavinen, jollei toisin mainita.

Sisällysluettelo

Johdanto **5**

I Kehityshistoria **6**

Varhainen historia 6
Esikaupunkien synty 8
Alueliitos ja jälleenrakennuskausi 12
1970-1980: päärakentamiskausi 12
Keskeisiä asemakaavoja 16
1980- ja 1990-luku 22
2000-2020 24
Käynnissä olevat kaavahankkeet 26

II Lähtökohdat **28**

Maastonmuodot ja maaperä 28
Melu ja tärinä 28
Maanomistus 28
Luontoarvot 32
Metsäverkosto 32
Niittyverkosto 32
Viher- ja virkistysalueet 36
Maisema ja kulttuuriympäristöt 38
Strategiset tavoitteet ja kaavat 42
Asemakaavojen valmistumisvuodet 46
Rakentamisen tehokkuus 46
Rakennukset 50
Liikenne 56
Palvelut 60
Väestö 64
Asuinolot 64

III Alueen kaupunkirakenne **66**

Kaupunkitilalliset ominaispiirteet 66
Tapulikaupungin pysäköintialueita 69
Tapulikaupungin raitteja, yhteispihoja ja rakennuksia 69
Puistolan taloja eri aikakausilta 73

Viitteet **76**

Lähteet **77**

Painetut lähteet 77
Lehdet 77
Sähköiset lähteet 77
Kuvat ja kartat 78

Kartta 1: tarkastelualueen rajaus opaskartalla.

Johdanto

Tapulikaupungin asemanseudun täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet tulkitsevat ja tarkentavat Helsingin yleiskaavaa 2016 tarkastelualueen osalta. Suunnitteluperiaatteet ohjaavat kaupungin sisäisenä ohjeena alueen asemakaavoitusta sekä muuta alueen suunnittelua ja kehittämistä. Periaatteet eivät silti suoraan käynnistä suunnittelua. Esimerkiksi yksityisiä tontteja ryhdytään kehittämään ensisijaisesti tontinomistajan aloitteesta.

Koska maankäytön suunnittelussa painotetaan etenkin asemanseutuja, sisältää suunnitteluperiaatteiden tarkastelualue sekä Tapulikaupunkia että Puistolaa.

Suunnitteluperiaatteet pohjautuvat laajaan lähtötietoaineistoon ja asiantuntijatyöhön. Lähtötietoselvityksessä käydään läpi alueen kaupunkirakenteen ja rakennuskannan ominaispiirteitä ja arvioidaan niiden merkitystä alueen identiteetin kannalta.

Selvitys jakautuu kahteen osaan: I osa käsittelee suunnittelu- ja rakentamishistoriaa, II osa paikan lähtökohtia. Lopussa on lyhyt yhteenveto alueen kaupunkitilallisista ominaispiirteistä.

Tarkastelun on laatinut arkkitehti, taiteen maisteri Satu Lavinen. Työtä ovat ohjanneet yksikönpäällikkö Antti Varkemaa (Pohjoinen alueyksikkö), arkkitehti Joakim Kettunen (Pohjoinen täydennysrakentamistiimi). Lisäksi työhön ovat osallistuneet maisema-arkkitehti Johanna Himberg (Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu), liikenneinsinööri Laura Kankaanpää (Liikenne- ja katusuunnittelu), sekä Maankäytön yleissuunnittelusta tiimipäällikkö Kaarina Laakso, diplomi-insinööri Matti Neuvonen, ja insinöörit Jarkko Nyman ja Mikko Tervola.

I Kehityshistoria

Varhainen historia

Puistolan ja Heikinlaakson-alue kuului keskiajalla Helsingin pitäjän vanhoihin maanviljelyskyliin, joiden suurimmat tilat sijaitsivat avoimissa Heikinlaaksoon pohjoisesta työntyvissä laaksoissa. Historialliset tiet Suutarinkyläntie ja Vanha Porvoontie toimivat yhteytenä kylän ja pitäjän kirkonkylän välillä keskiajalta lähtien. Vanha Porvoontie on osa muinaismuistokohteena suojeltua historiallista tietä, joka on johtanut Helsingistä Vanhankaupungin kautta Turku-Viipuri-tielle. Tielinjaus esiintyy jo 1600-luvun kartta-aineistossa.[1]

Suutarinkylässä oli 1769 päättyneen isojaon jälkeen neljä maakirjataloa. Nämä olivat Halfvars N:o 1, Böstas N:o 2, Bengts N:o 3 ja Hannusas N:o 4. Böstas ja Bengts jaettiin heti isojaon jälkeen niin, että edellisestä v. 1774 muodostettiin Bagges R. N:o 2[1] ja Böstas R. N:o 2[2] ja jälkimäisestä v. 1772 Bollbacka R. N:o 3[1] ja Bengts R. Nro 3[2]. Isojaon järjestely. päättyi kylässä 1895. Halfvars jaettiin vuonna 1914 8 pientilaan, joiden kunkin suuruus oli 5.915 ha.[2] Lähimmät tilat olivat Vantaanjoen Taivaankansi -kadun varressa (Skaggias, Skaggas, Lillskaggas) sekä Viertolan alueella Kylmäojan varrella (Viertola) ja koulun paikalla (Åbäck). Talot ovat sittemmin hävinneet. Kuninkaalan kylässä (Fastböle) sijaitsivat Gjutars, Konungs, Markusas, Orädders ja Påkas.

Tämä sivu: kartta 2: Kuninkaankartta 1776-1805. © Vantaan kaupunki.

Viereinen sivu: Kartta 3. Senaatinkartta 1872. © Vantaan kaupunki.

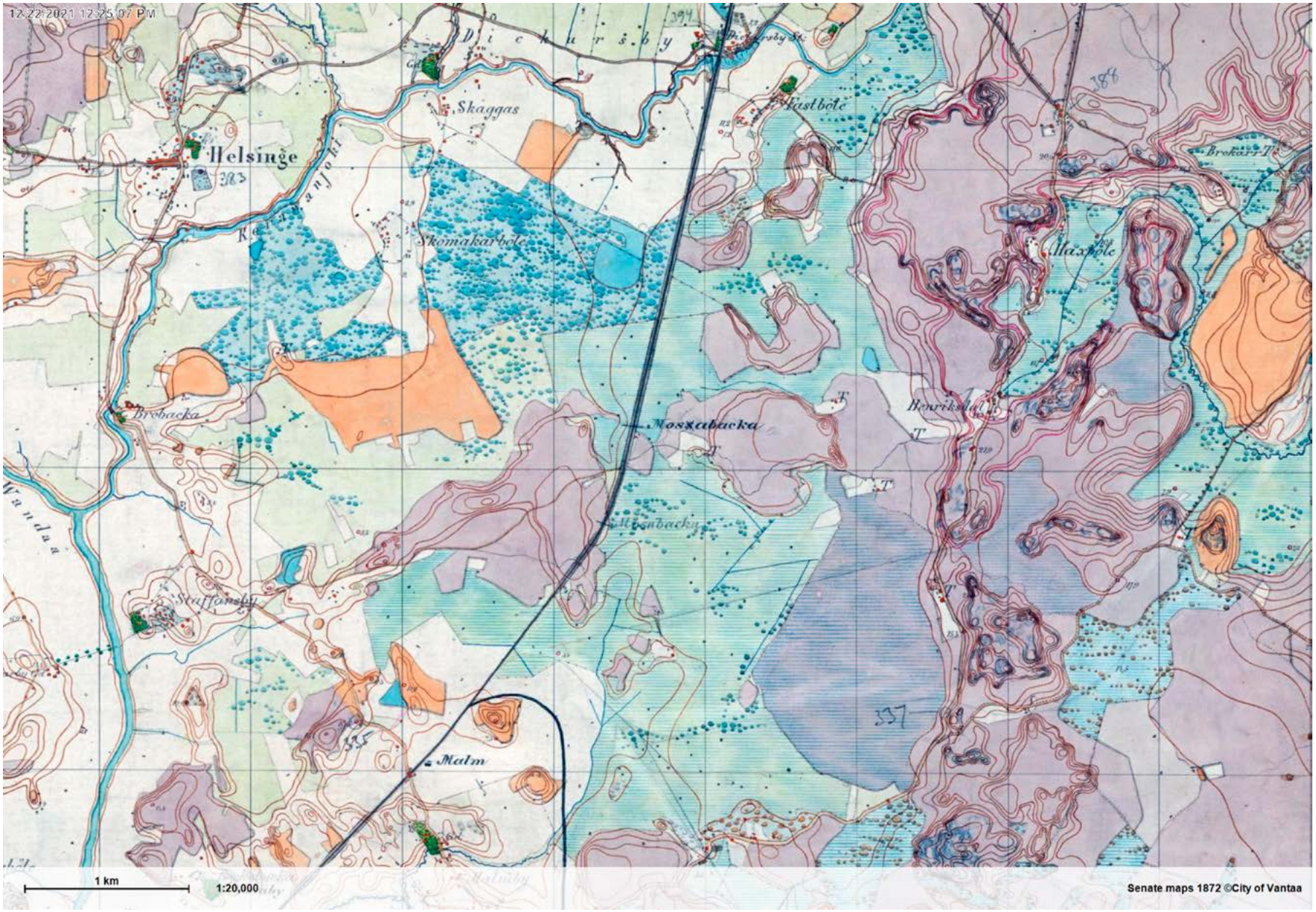
12-22-2021 12:25:07 PM
Helsinge
Skaggas
Fastbole
Skomakarbole
Maxbole
Brobacka
Mossabacka
Malm
1 km
1:20,000
Senate maps 1872 ©City of Vantaa

Esikaupunkien synty

Puistolan alue oli 1900-luvun alkuun asti malmilaisten talojen takamaita. Vuonna 1862 rautatieliikenteen aloittaminen Helsingin ja Hämeenlinnan välisellä rataosalla oli lähtökohtana sille, että Puistolan nykyinen alue alkoi kiinnostaa myös asuinalueena.

1880-luvulla huvila-asutus levisi Malminkylän pohjoispuolelle Tapaninkylään. 1910-luvulla alkoi työväestön alueelle, ainakin osittain Oulunkylän esikaupunkiasutuksen rajoittamisen seurauksena. Heti Mosabacka-Tapanilan pysäkin perustamisen jälkeen asutus alkoi levitä myös radan itäpuolelle. Puistolan esikaupunki syntyi, kun Ab. Wanda Parkstad-Puistokylä Oy osti käytännöllisesti katsoen koko radan itäpuolella olevan osan ja ryhtyi siellä laajassa mitassa myymään tonttipalstoja. Vuonna 1910 avattiin tälle asutukselle oma pysäkki, Puistola, 14 km:n päähän kaupungista. Asutus levisi Porvoon maantiehen asti ja sen toisellekin puolelle, Heikinlaaksoon.[3] Puistolan alkuperäinen, sittemmin purettu asemarakennus sijaitsi heti Suuntimotien pohjoispuolella.

Rakentamisen ohjaus ennen alueliitosta

Vuonna 1915 annetun senaatin päätöksen mukaan oli alueella kaksi taajaväkistä yhdyskuntaa, Malmi—Tapanila ja Pukinmäki, mutta kumpikaan yhdyskunta ei kuitenkaan järjestäytynyt eikä kummallakaan ollut yhdyskunnan valtuustoa[4].

Kartta 4: Ab Parkstad-Wanda-Puistoyklä Oy palstajako, 1924. Aurinkomäenpuiston kohdalla oleva tila (Solbackan hemman) tekee loven maayhtiön maihin. Kuvaa on muokattu luettavuuden parantamiseksi. Helsingin kaupunginarkisto.

Vuonna 1934 kaupunki hankki omistusoikeuden Ab Wanda Parkstad-Puistokylä Oy:n maihin ja ryhtyi toimenpiteisiin järjestämättömän asutuksen estämiseksi[5].

Helsinki selvitti vuodesta 1920 lähtien lähialueiden liittämistä kaupunkiin. Alueliitosta koskeva mietintö valmistui 1936. Selvityksensä suositeltiin useiden maalaiskylän puolella sijainneiden esikaupunkialueiden joukossa myös Suutarinkylän liittämistä Helsingin kaupunkiin. Syitä oli useita, ensimmäisenä tietysti Helsingin kaupungin tarvitsema kasvutila ja alueen edullinen sijainti radan ja pohjoiseen johtavien maanteiden varrella. Edellisinä vuosikymmeninä Malmi-Tapanilan esikaupunkialue oli kasvanut voimakkaimmin, eikä viitteitä kasvun laantumisesta ollut (ja luonteva kasvusuunta olivat Puistola ja Vantaanjoen eteläpuolella sijaitsevat Tikkurilan kylän osat). Myös Tikkurilassa oli esikaupunkityyppistä asutusta. Rakennusjärjestyksen ei katsottu olevan riittävän vahva instrumentti Malmin kaltaisen ison esikaupunkialueen rakentamisen säätelyyn. Maalaiskunnan ei katsottu kykenevän hallinnoimaan pitkälle kaupunkilaistunutta aluetta. Rakennussuunnitelma ei ollut riittävän vanha ohjauskeino, tarvittiin asemakaavaa, ja sellainen voitiin laatia vain kaupungeissa tai kauppaloissa. Toisaalta Malmi-Tapanilalla ei katsottu olevan kunnallistaloudellisia edellytyksiä itsenäisenä kauppalana toimimiseen muun muassa väestön vähävaraisuuden vuoksi.[6]

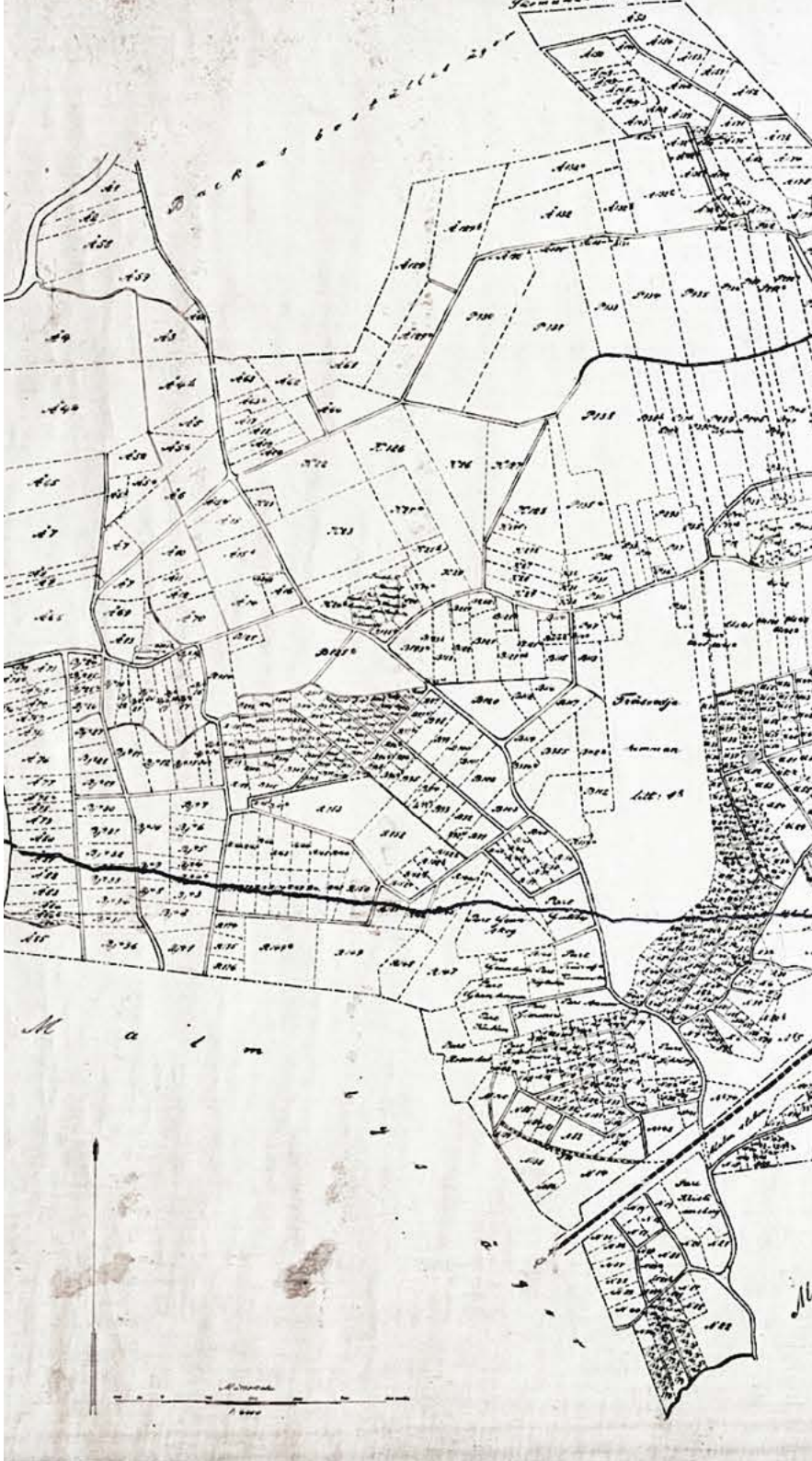

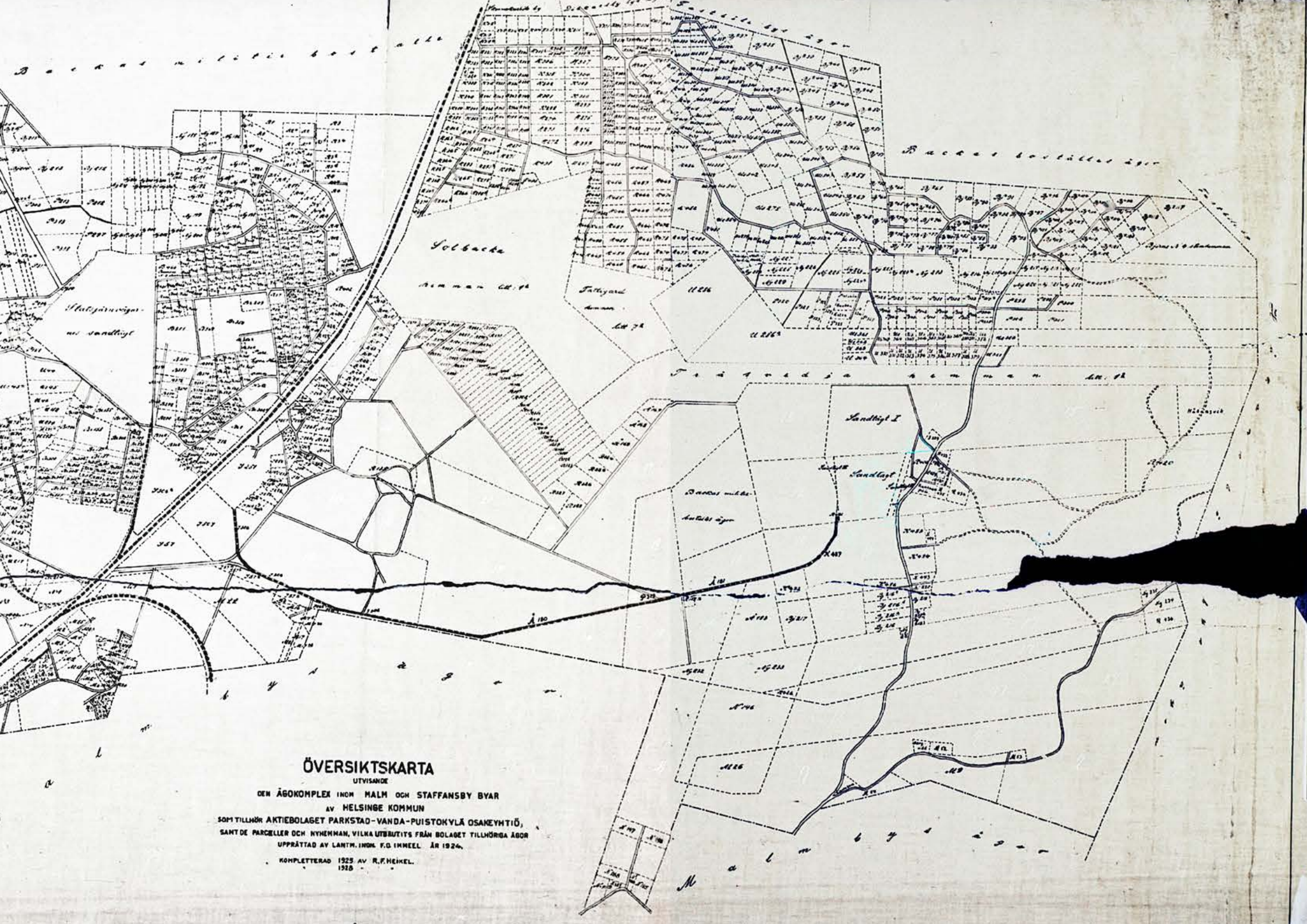

ÖVERSIKTSKARTA

UTVISANDE

DEN ÄGOKOMPLEX INOM HALM OCH STAFFANSBY BYAR

AV HELSINGE KOMMUN

SOM TILLHÖR AKTIEBOLAGET PARKSTAD-VANDA-PUISTOKYLÄ OSAKEYHTIÖ,

SAMT DE PARCELLER OCH NYHEMMAN, VILKA UTBRUTITS FRÅN BOLAGET TILLHÖRIGA ÄGOR

UPPRÄTTAD AV LANTM. INGM. F.O. IMMEEL ÅR 1924.

KOMPLETTERAD 1925 AV R.F. HEIKEL.
1928 " "

Suutarilan liittämistä puolusteltiin paitsi hallinnollisin seikoin, myös sillä, että saataisiin ehjä raja Helsingille. Vantaanjoki toimisi luonnollisena kuntarajana, kuten muuallakin.[7]

Helsingin Kaupungin Rakennuskonttorissa vuonna 1930 laaditussa Malmin- ja Tapaninkylän rakennussuunnitelmassa näkyy alueen katuverkko, kortteli- ja tonttijako sekä rakennusten sijoittelu tontilla. Suunnitelmassa nykyisen Puistolan eteläisimmät korttelit, Malmin lentokentän pohjoisosa, osa Tattarisuota ja Heikinlaaksoa on jaettu suuriin, melko suorakulmaisiin kortteleihin. Samankokoiset talot on sijoitettu samankokoisille tonteille tiiviisiin riveihin, kiinni kadunvarsireunaan. Kortteli korttelin jälkeen toistuu samanlaisena. Suunnitelman päällimmäinen piirre on monotonia, mutta toisaalta se herättää myös mielleyhtymiä englantilaistyypisistä rivitaloista, toisin sanoen sikäläinen tapa rakentaa pientalot tiiviisti tontin katuvarsireunaan. Suomessahan rivitalo oli vieras talotyyppi, pientalot perinteisesti irti toisistaan (palomääräyksistäkin johtuen) ja ainoastaan kantakaupungin kerrostalot on tavattu rakentaa tällä tavoin kiinni katuun. Koilliskulmassa kortteleiden väliin on jätetty tilaan jonkinlaisille suorakulmaisille puistikoille. Pääkatujen risteyksen kaakkoispuolella on isompi puisto.

Puistolan länsiosa (Alankotien, Puistolan raitin, Vanhan Puistolantien ympäristö) oli ehditty palstoittaa jo aikaisemmin. Tässä osassa Puistolaa katuverkko onkin pysynyt verrattain samana nykypäivään asti.

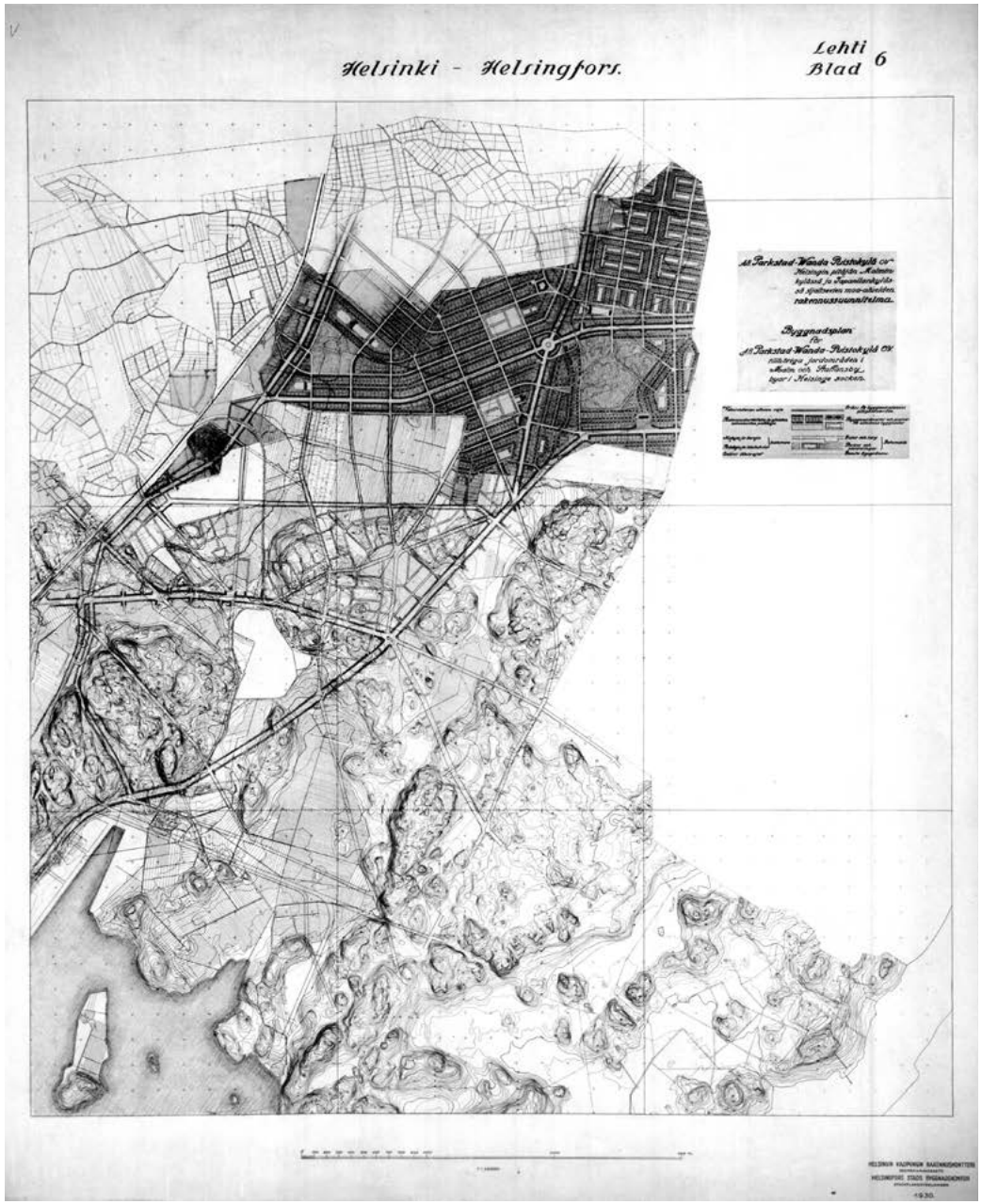

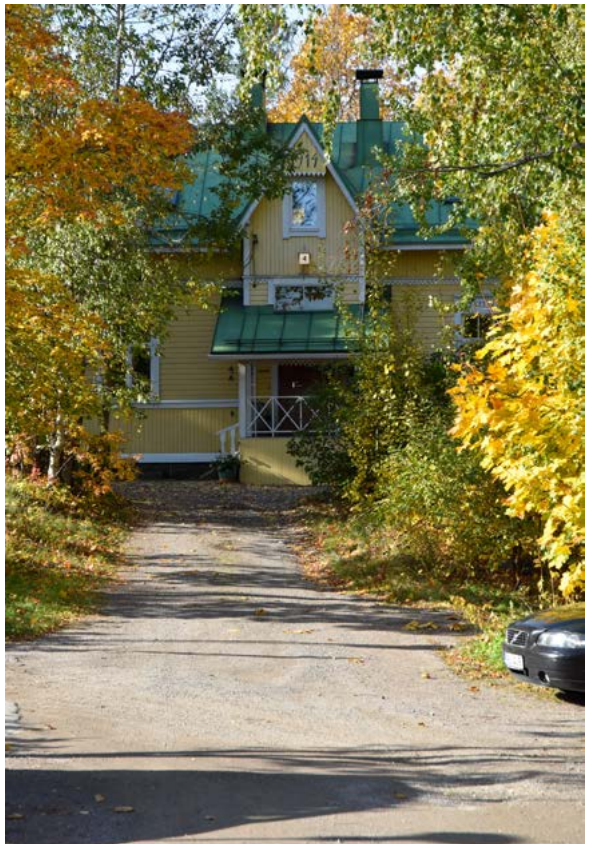

Kartta 5 (viereinen sivu): Malminkylän ja Tapaninkylän rakennussuunnitelma v. 1930. Kuvaa on käsitelty luettavuuden parantamiseksi. Lähde: Helsingin kaupunginarkisto.

Yllä: Suuntimokuja 4. Ikkunan yläpuolella on vuosiluku 1914.

Kartta 6 (vasemmalla): Topografiakartta v. 1935. Puistolassa on paljon taloja, Tapulikaupungin puoli pelkkää peltoa. Puustellinmetsän kohdalla lukee (Backas) virkatalon metsä. Suutarinkyläntien vanah maantien varrella on edelleen vanhoja taloja: Bengts, Halvars, Bagges, Hannusas, Böstas. Maanmittauslaitoksen vanhat painetut kartat.

Alueliitos ja jälleenrakennuskausi

Alueliitos astui voimaan 1.1.1946. Liitoksessa Helsinkiin, jonka maa-alueet olivat tuolloin 3000 hehtaaria, liitettiin n. 13 000 hehtaarin esikaupunkialue. Ensimmäinen merkittävä rakentamisvaihe oli sodassa olleiden rintamamiesten toteuttama ”Asevelikylä” jo rakennetun Puistolan koillispuolelle[8]. Myös Suutarilaan kaavoitettiin ns. rintamamiestontteja muun muassa Rintamasotilaantien, Uudisraivaajantien ja Yläkaskentien alueelle Tapulikaupungin ja Töyrynummen rajalla.

Tapulikaupungin alue oli maaseutumaista 1970-luvulle saakka. Alueella oli 1920-luvulta alkaen Maatalouden tutkimuskeskuksen sikatalouskoeasema ja Tikkurilan koetilan peltoja.

1970–1980: päärakentamiskausi

Tapulikaupunki muuttui 1970-luvulta alkaen kerrostalovaltaiseksi alueeksi, kun asutusta pääradan varressa alettiin tiivistämään osana aluerakentamisprojekteja. 1970-luvun alussa Helsinkiin ennakoitiin rajua väestönkasvua, jopa 600 000 asukkaaseen asti. Viranomaisten katseet suuntautuivat esikaupunkeihin hyvien liikenneympäristöjen varrelle. Aluekeskusten arveltiin helpottavan kantakaupunkiin suuntautuvaa asutuksen ja liikenteen painetta.

Jyrki Lehikoinen kirjoitti Arkkitehti-lehdessä esikaupunkialueiden maankäyttösuunnitelusta näin: "*Esikaupunkialueiden suunnittelun tärkeimpinä tavoitteina on mainittava aluekeskusten ja muiden keskittymien luominen sekä maankäytön tehostaminen raideliikenneväylien varsilla.*[9]"

Pääradan varren asutuksen tiivistämisestä tuli eräs tavoite. Sen toteuttamiseksi muodostettiin erityinen **Ma-Ta-Pu-Pu -projekti**, joka sai Malmin, Tapanilan, Pukinmäen ja Puistolan osayleiskaavan valmiiksi 1972. Kaava vahvistetiin kaupunginvaltuustossa 1972. Samaan aikaan Puistolaan ja Heikinlaaksoon tehtiin ensimmäistä asemakaavaa **6181** (1971). Selostuksessa todetaan, että alueella on vanha, melko hyvin järjestetty palstoitus. Alue katsottiin vaikeaksi tiivistää niin, että suunnitelma toteutuu. Nähtiin, että radan länsipuolella olisi paremmat mahdollisuudet tiivistämiseen.

Tapulikaupunki on nykyisin vehreä kerrostalolähiö, joka edustaa 1970-luvun tyypillistä elementtirakentamista. Asuinaluetta suunniteltaessa pyrittiin tekemään melko tiheästi rakennettu alue, jossa palvelut ovat lähellä ja kävellen saavutettavissa. Tasaisella peltoalueella päädyttiin ruutukaavaan. Liikennejärjestelmän ajatuksena on ollut rauhoittaa pihat autoilta sijoittamalla pysäköintialueet asuntokorttelien ulkopuolelle. Kevyen liikenteen reitistö on kattava.

Sijainti radan tuntumassa sekä vehreät puistoalueet ovat tärkeitä Tapulikaupungin vetovoimatekijöitä. Kaupungin tiivistyessä Tapulikaupunkiin on rakennettu lisää uusia rivi- ja kerrostaloasuntoja.[10]

Puistolan radanvarsi asemakaavoitettiin 1970–luvun lopussa. Ennen kaavoitusta suurelle osalle asuntoaluetta oli leimaa antavaa omakotiasutuksen vaihtelevat tonttikoot ja -muodot sekä yksilöllinen ja vaihteleva puutaloarkkitehtuuri. Suurin osa taloista oli rakennettu 1920-luvulla. Rakennuksiin liittyi useimmiten huolellisesti hoidettu ja istutettu pihaympäristö. Puistolan vanhalla omakotitaloalueella on 1900-luvun alkuvuosikymmenien omakotitaloja. Rakennustoimintaa ei tuolloin vielä liiemmin suunniteltu eikä valvottu lukuun ottamatta maayhtiöiden omistamia kohteita.[11] Asemakaavojen vahvistuttua Puistolan rakennuskanta uusiutui 1980-1990 luvulla reilusti.

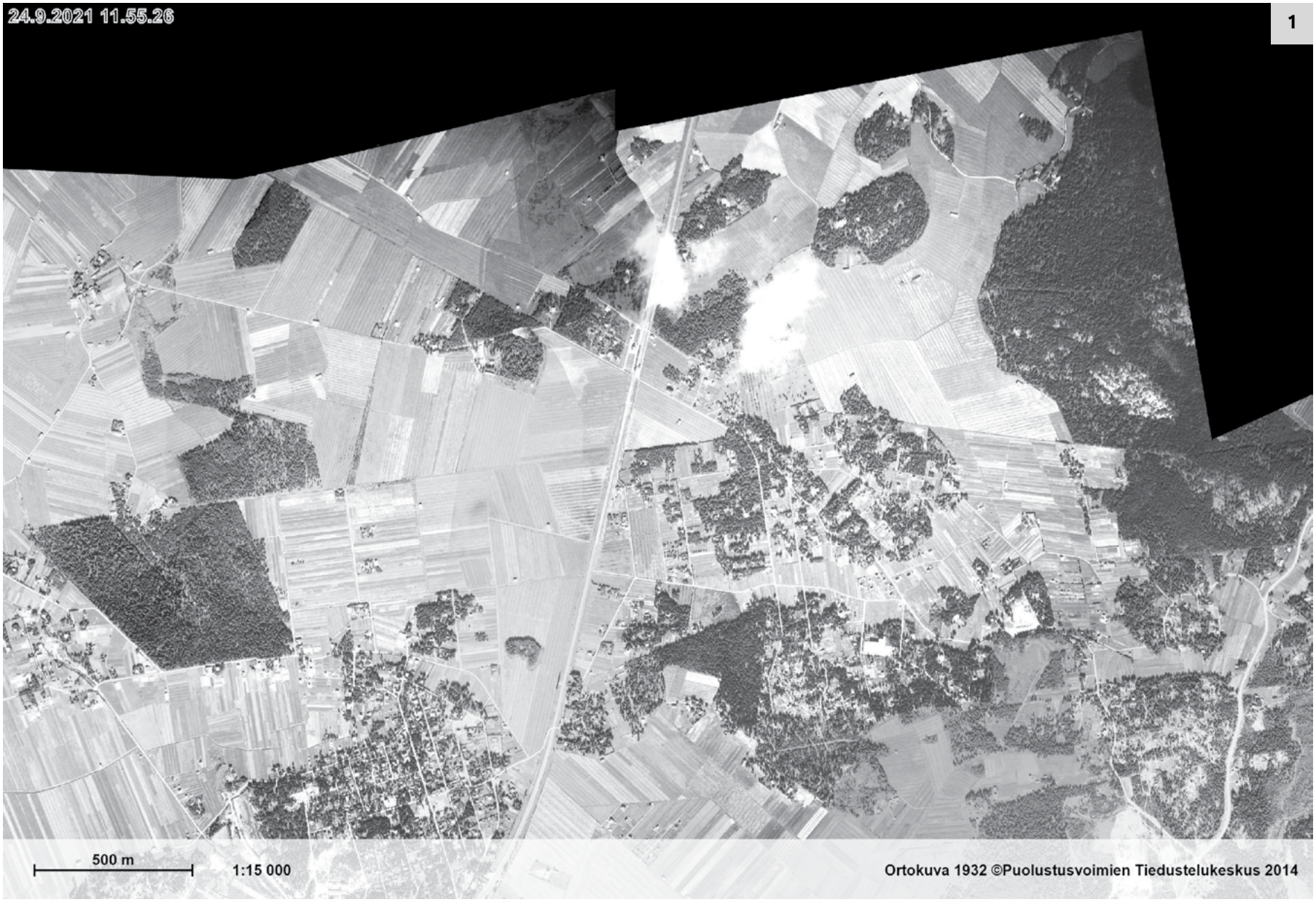

Ilmakuva vuodelta 1932. Kuvassa erottuu junarata ja Puistolan katuverkkoa ja asutusta.
Alankotie, Raidpolku, Puistolantanhua ja Suuntimotie ovat samoila sijoillaan kuin nykyisinkin.
Tapulikaupungin puoli on peltoa, paitsi Sikalanmäki ja Puustellinmetsä.

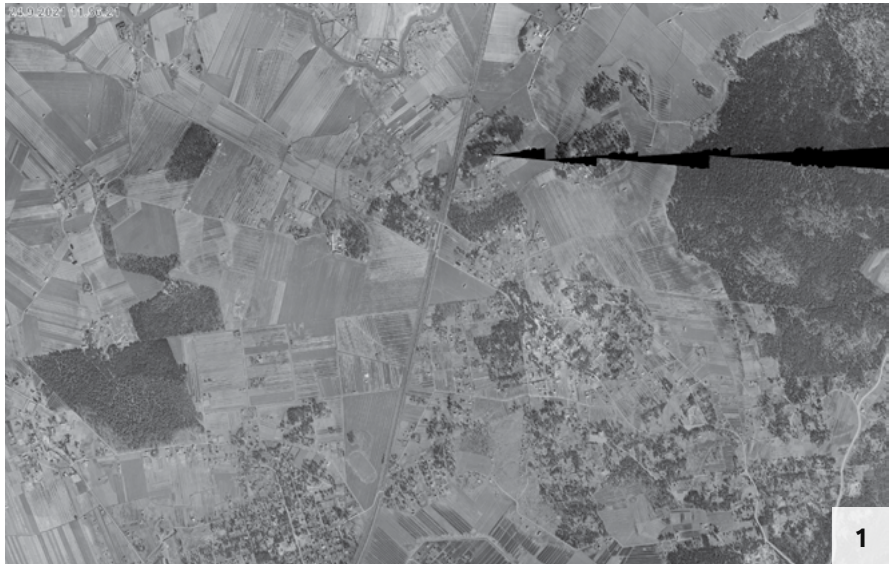
1

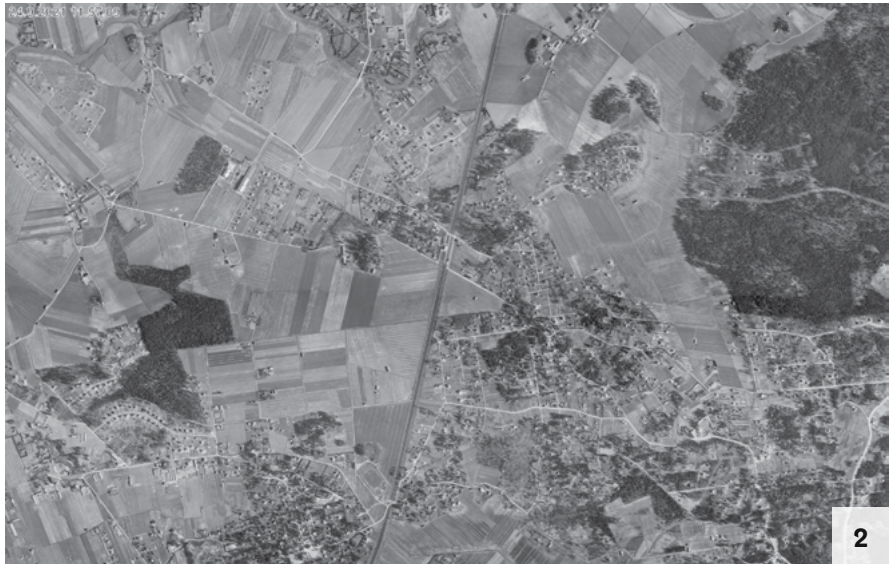
2

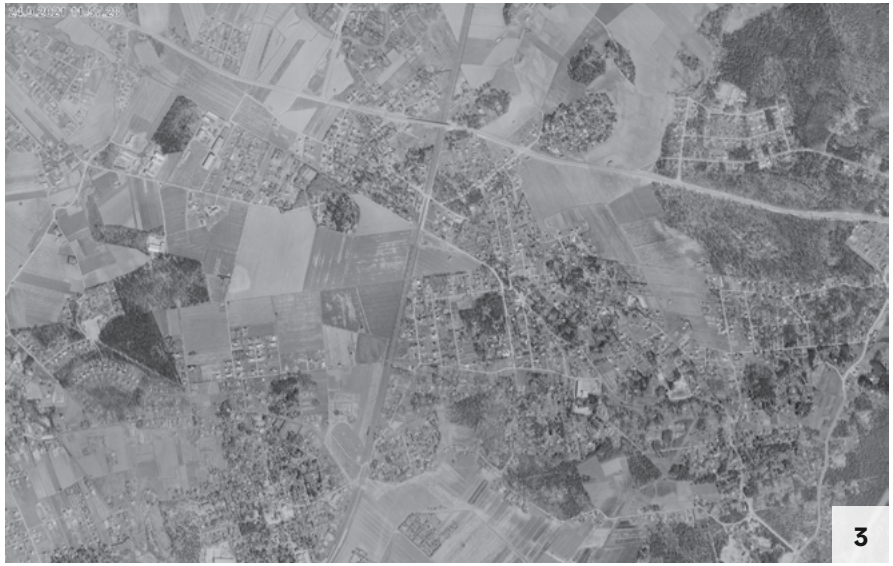
3

4

Viereisen sivun kuvat 1-4: ilmakuvat vuosilta 1943, 1954, 1964 ja 1976.
Tämän sivun kuvat 5-8: ilmakuvat vuosilta 1988, 1993, 2005 ja 2015.

Keskeisiä asemakaavoja

Seuraavassa on esitelty Tapulikaupungin asemanseutua eniten muovanneita asemakaavoja. Kaikkia alueelle eri vuosikymmeninä tehtyjä kaavoja ei ole lueteltu.

Alueen ensimmäiset asemakaavat olivat **6983** (1973) ja **7073** (1974), joka tosin on voimassa enää katualueella Tapulikaupungintien pohjoispäässä.

Asemakaavan 6983 laati Arkkitehtuuritoimisto Lehtovuori-Tegelman-Väänänen. Kaava-alue sisältää Maatullinaukion eteläpuoliset korttelit radan varressa. Lännessä alueen rajana on Kimnaasipolku. Rakennusalat ovat suorakulmaisessa koordinaatistossa, jota Krouvarinpolun vino linjaus rikkoo hieman. Raitit halkovat kortteleita. Autopaikat: AK 1/100 k–m², AKS 1 ap/10 asuntoa, AL 1/50 k–m². Rakennusten enimmäiskorkeudet VI: 21 m, ½ IV: 15 m, ½ III: 12,5 m, I: 6 m.

Tämä sivu:
Kartta 7: Ote ensimmäisestä asemakaavasta **6983** (1973).

Viereinen sivu:
Kuva: Palovartijantien ilme on puistokatumainen.
Kartta 8: Ote ensimmäisestä asemakaavasta **7073** (1973).

Asemakaava 7 073 koski Palovartijankujan ja Tapulikaupungintien välistä aluetta. Palovartijantien pohjoispuoliset korttelit. Nykyinen Syökärinpuisto on osoitettu istutettavaksi puistoksi. Kuusikerroksisia piste- ja kolmikerroksisia lamellitaloja. Istutusmääräyksiä. Tapulikaupungintien varressa on liittymäkieltomerkintä. Äänieristysmääräyksiä (radan ja pohjoisen puoleiset seinät).

Myöhempi kaavamuutos **12 133** (2013) kumosi tätä kaavaa osin. Nykyisen Paloletkunpolun pohjoispuoliselle yhteispiha-alueelle (AH) rakennettu rivitaloja. Lamelli- ja pistetaloja on sittemmin korotettu.

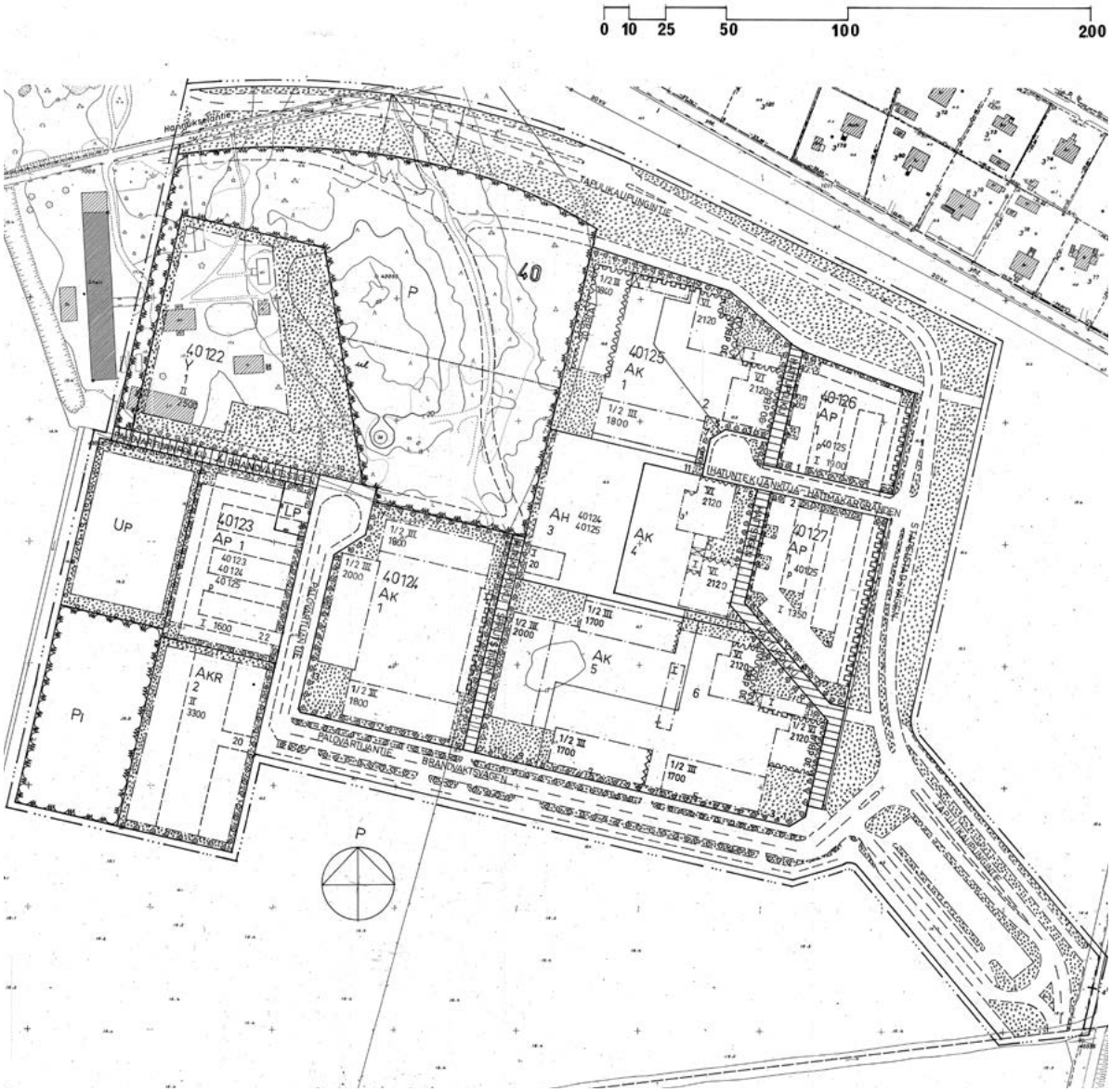

HELSINGFORS STAD
40. STADSDELEN SKOMAKARBÖLE
NEDRE DICKURSBY
KVARTER 40119 - 40121 , 40128 - 40136
STADSPLAN
DEL AV GATUOMRÅDE
DEL AV PARKOMRÅDE
STADSPLANEÄNDRING
1 : 1000
STAPELSTADSVÄGEN
TULLIKURJUUNTIE
TULLSKRIVARVÄGEN
VÄGANDTARVÄGEN
VÄÄKÄMESTÄRINTIE
KÄMNERSBRINKIA
KÄMNERSBRINKIA
KÄMNERSVÄGEN
KÄMNERSVÄGEN
PARMAAJANTIE
PARMMATARVÄGEN
40128
40129
40130
40131
40132
40133
40134
40135
40136
40119
40120
40121
P

Asemakaava **7398** (1976) määritteli aikanaan koko *Syökärinpolun* länsipuolisen alueen rakentamisen. Kaava-alue kattoi kaikki Syökärinpolun ja nykyisen Henrik Forsiuksentien (kaavakartassa kadun nimi on Rintamasotilaantie) väliset korttelit. Kaava on voimassa enää puisto- ja katualueilla.

Rakennusten enimmäiskorkeudet kerrosluvun mukaan: II: 7 m, ½ III: 12 m, IV+: 20 m. Asuinkerrostalojen (AK) ullakoille saa sijoittaa asukkaiden käyttöön tarkoitettuja sauna- ja vaatehuoltotiloja. Kerroksiin saa sijoittaa asuntokohtaisia varastotiloja. Porrashuoneen yhteyteen maanpäälliseen kellarikerrokseen voi sijoittaa uloskäyntihallin, josta on suora yhteys molemmille puolille taloa. Maanpäälliseen kellarikerroksen rakennettavista asunnoista on oltava välitön uloskäynti pihamaalle.

Asuinkerrostalojen, rivitalojen ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue (AKR): Saa rakentaa enintään 6 metriä korkeita kylmiä porrashuoneita ja niiden yhteyteen asukkaille tarkoitettuja aputiloja. Kullakin huoneistolla tulee olla parveke tai aidattu ulkotila, lyhin sivu vähintään 2,5 m. Istutus- ja leikkipaikkamääräyksiä. Julkisivumääräyksiä. Rakennusten pituutta koskevia määräyksiä. Autopaikat: AK 1/80 k–m², AKS 1 ap/135 k–m², vähittäiskauppa 1/50 k–m², muut liiketilat 1/60 k–m², Y: 1/85 k–m², YS ja YOS: 1/230 k–m², YUV: 1/30 k–m². Aitaamisohje: AP-vastaiset rajat aidattava, muuten asumiseen tarkoitetuilla korttelialueilla tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Viereinen sivu:
Kartta 9: Ote ensimmäisestä asemakaavasta **7398** (1976).

Tämä sivu:
Kämnerintien ja Syökärinpolun risteys.

Puistolan puolella on voimassa kolme alkuperäistä asemakaavaa 1970-luvun lopusta.

Suurmetsäntien ja *Alankotien* välisellä alueella on pääosin voimassa asemakaava **7406 (**1977).

Alankotien ja Suuntimopuiston välillä on voimassa asemakaava **7490** (1977).

Suuntimotien pohjoispuolella on voimassa asemakaava **7938** (1979). Myöhemmät asemakaavamuutokset painottuvat radanvarsikortteleihin.

Asemakaavan 7406 rajoja länsiraja on junarata, itäraja Aurinkomäenpuisto. Pientalokortteleita (AO) ja kytkettyjen pientalojen kortteleita (AOR), sekä toteutumatta jäänyt laitoskortteli (YS). Enimmäiskorkeudet kerrosluvun mukaan II: 6 m, I ½: 5 m, I: 3,5 m. a1/500: 4,5 m, autokatokset: 2,5 m. Lisäksi istutusmääräyksiä. Autopaikat: AO: 1 / asunto, AOR: 1/80 k–m², AOL: 1 /50 liiketila–k–m².

7490 rajautui vastaavasti Raidepolkuun ja junaratan lännessä, idässä Suuntimotiehen. Korttelien pääkäyttötarkoitus on pientaloasuminen eri muodoissaan: valtaosa on enintään kahden asunnon asuinpientalojen korttelialuetta (AO, AO1), asuinkerrostalojen, rivi- ja muiden kytkettyjen asuinrakennusten korttelialue (AKR), pari asuin- ja liikerakennusten korttelialuetta (AOL). Enimmäiskorkeuksia määritelty kerrosluvun perusteella ja autopaikkanormi määräytyy kuten Alankotien eteläpuolen kaavassa 7406. Mehiläistien varteen varatulle päiväkodille (YOS) autopaikkoja tuli varata 1/230 k–m².

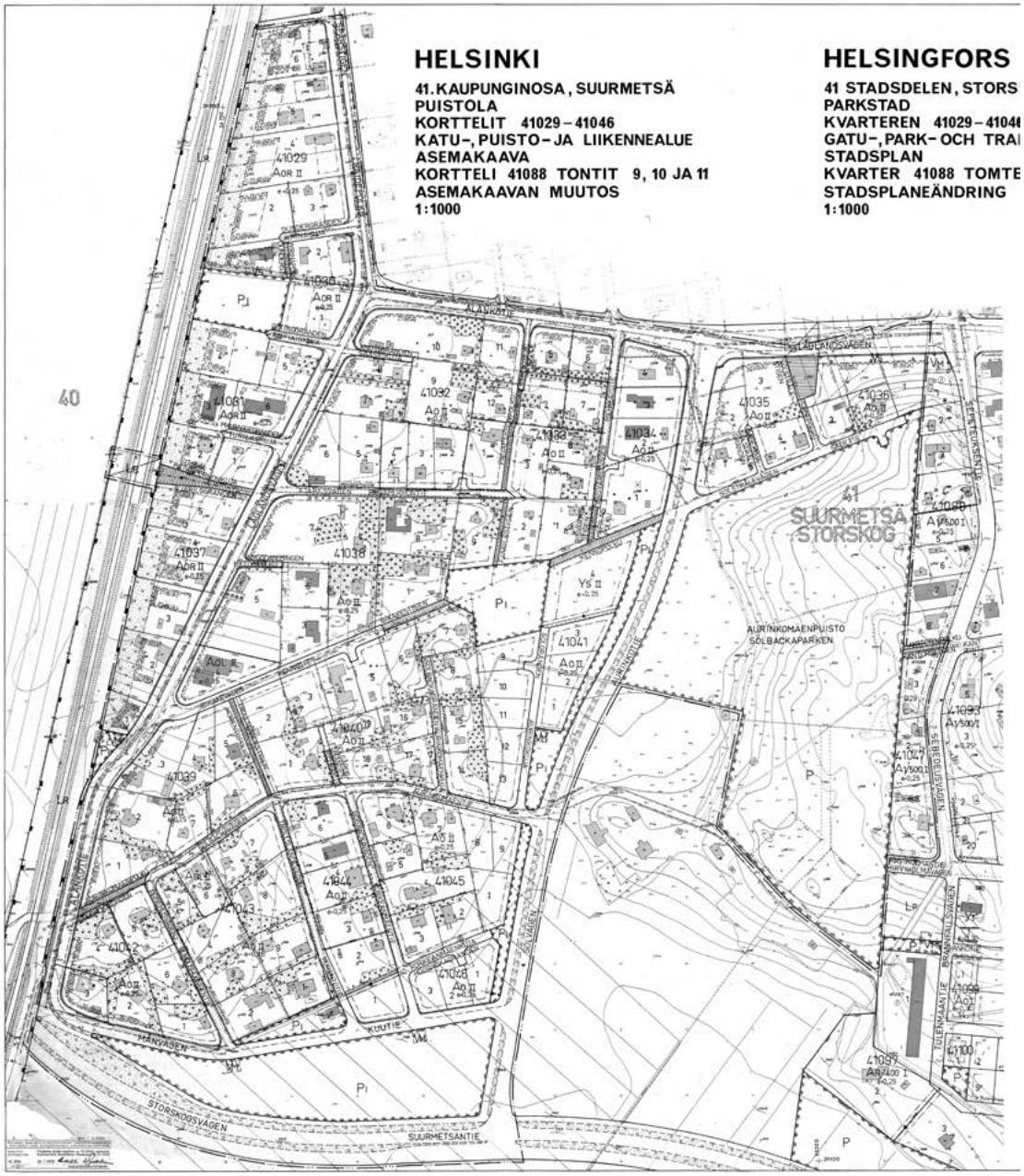

Viereinen sivu:
Kartta 10: Ote ensimmäisestä asemakaavasta **7406** (1977).

Tämä sivu:
Kuva: Puistolantanhua 1b on noin vuodelta 1920. Ab Wanda Parkstad-Puistokylä Oy harjoitti alueella palstoitusta 1930-luvulle asti. Talo ympyröity kaavakartalla.

Kartta 11: Ote ensimmäisestä asemakaavasta 7490 (1977).

1980- ja 1990-luku

1980-luvun kaavamuutokset Tapulinkaupungin puolella liittyivät lähinnä liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen parantamiseen. 1970-luvun ylimitoitettuja autokansivarauksia poistettiin ja pysäköintinormeja tarkistettiin mm. Paloletkunkujan ja Tuulaakipuiston välisellä alueella kaavamuutoksessa **8 932** (1985). Täydennysrakentamiseen tähtääviä kaavamuutoksia alueelle alkoi tulla 1990-luvun lopulta lähtien, ensimmäisenä **10 443** (1998) jossa osoitettiin *Suuntimotien*, junaradan ja Tapulikaupungintien väliseen kortteliin 40 118 kerrostaloja ja liityntäpysäköintiä.

Asemakaavamuutoksen **9 323** (1988) tuloksena syntyi nykyisenkaltainen Tapulinaukio. Kaava-alueeseen kuuluvat Ajurinaukio, Maatullinaukio ja Tapulinaukio, sekä Tapulikaupungintietä. Tavoitteena oli näiden alueen keskeisten aukioiden toiminnallinen ja kaupunkikuvallinen parantaminen sekä kolmen toisistaan erillisen ulkotilan muodostaminen yhtenäisemmäksi kaupunkitilasarjaksi. Kun linja-autoteminaali siirtyi kaavamuutoksen myötä tontin 40 102/2 liikerakennuksen pohjoispuolelle, vapautui Ajurinaukio linja-autoista ja samalla aukion luonne muuttui paremmin korttelin 40 101 rakennusten julkista luonnetta kuvastavaksi. Rakennuksessa (Ajurinaukio 5) on kirjasto ja nuorisotalo. Aukiolla on edelleen pysäköintiä.

Asemakaavamuutoksissa **9 225** (1988) ja **9 646** (1989) jatkettiin autopaikkanormien höllentämistä. Tavoitteena oli autokansivarausten poistaminen ja kaupunkikuvan täydentäminen liikerakennusten korttelialuemuutoksin. Autopaikat: asunnot 1/105 k–m², opiskelija-asunnot: 1/180 k–m², päiväkodit: 1/250 k–m², peruskoulut: 1/500 k–m², liiketilat: 1/50 k–m². AK ja AKR-korttelialueille ei saa sijoittaa autopaikkoja lukuun ottamatta liikuntaesteisille tarkoitettuja autopaikkoja, joita saa sijoittaa 1 ap/2 000 k–m².

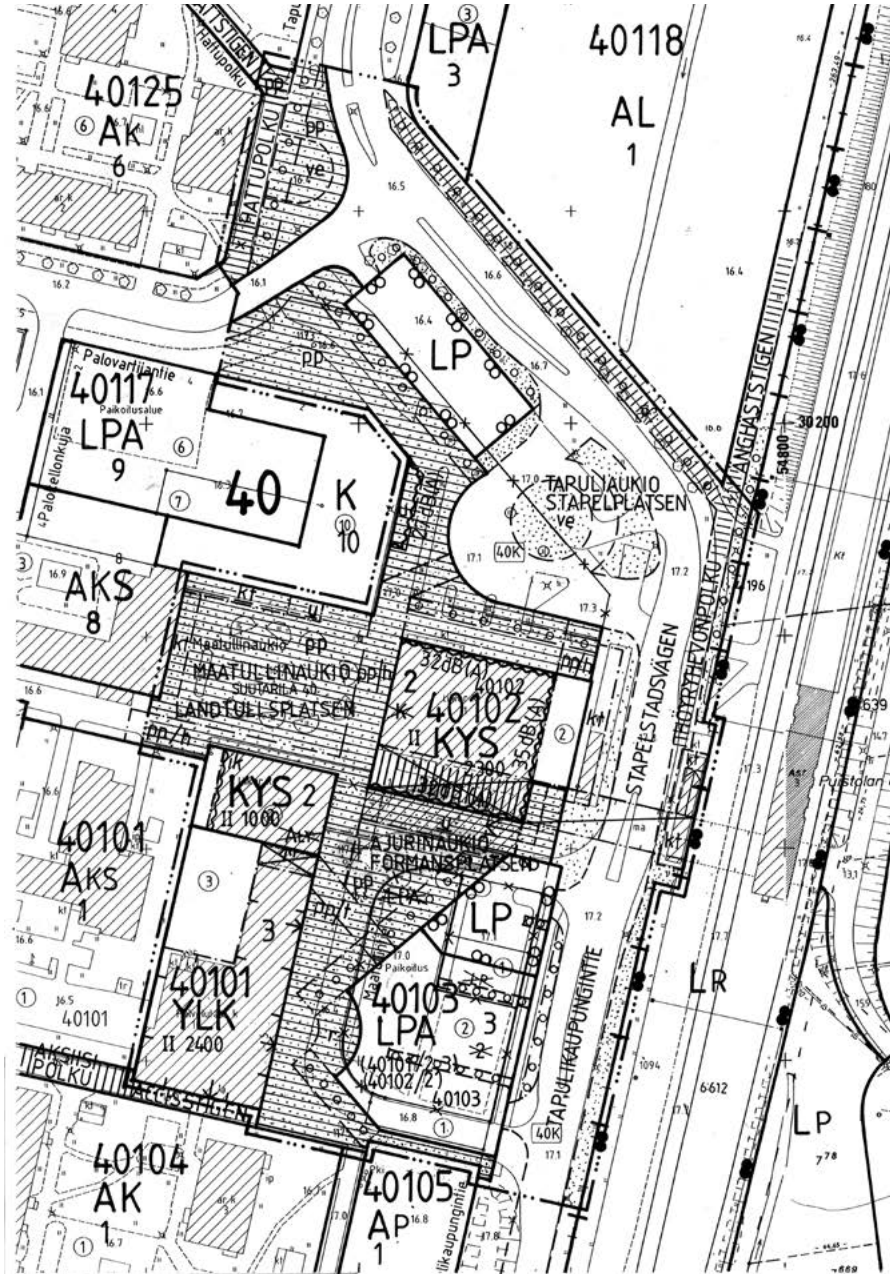

Kartta 12: Ote asemakaavasta **9 323** (1988).

Kuvat viereisellä sivulla: 1: Tapulinaukio, 2: Ajurinaukio

3: näkymä likerakennuksen holvikäytävästä Maatullinaukiolle ja -kujalle.

1

2

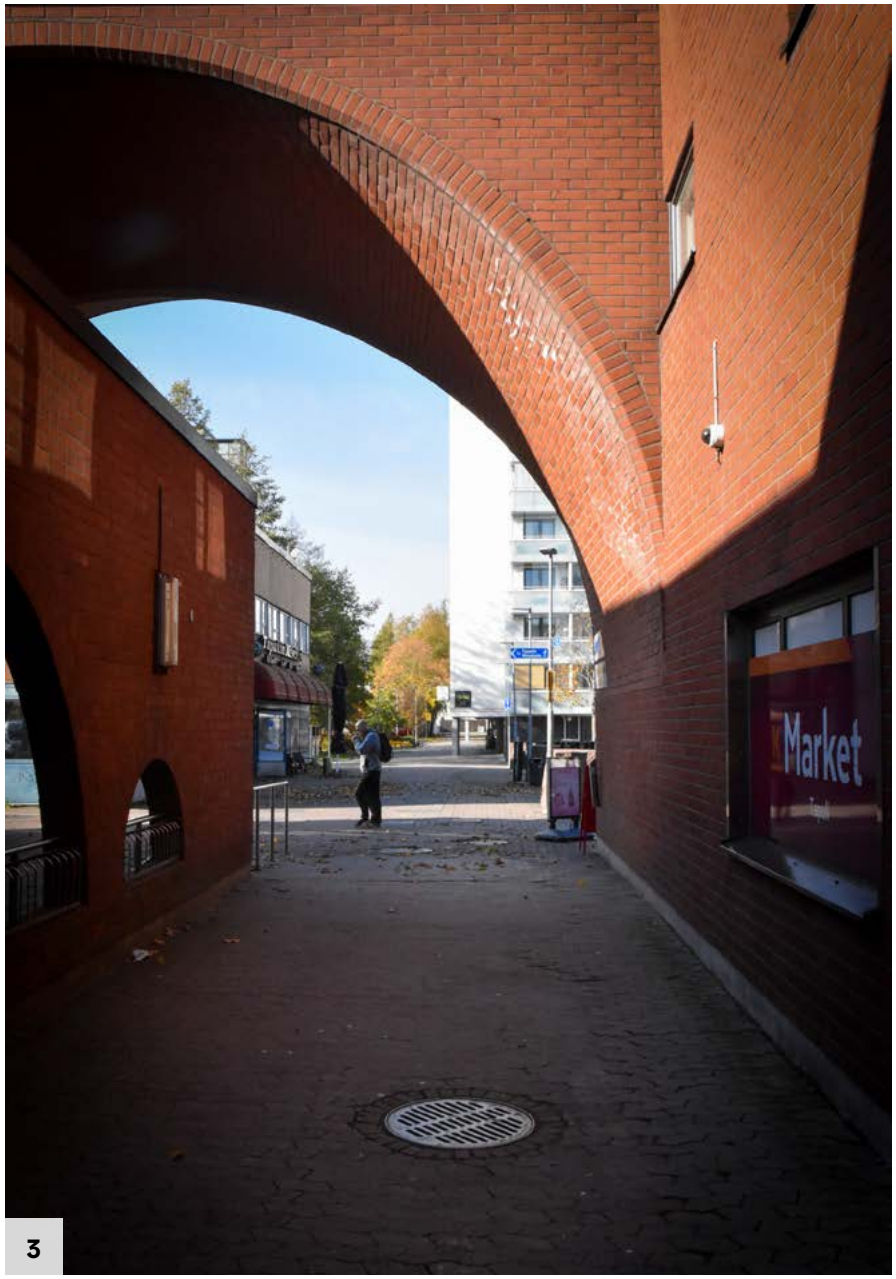

3

2000–2020

2000-luvulle tultaessa rakennussuojelu nousee esiin eri tavalla kuin edellisten vuosikymmenten kaavoissa. Esimerkiksi asemakaavan muutoksessa **11 074** (2003) suojeltiin useita rintamamiestaloja Yläkaskentien ja -kujan sekä Uudisraivaajantien varrella. Samoin rintamamisetaloja suojeltiin kaavamuutoksessa **11 222** (2004) Fastbölentien varresta.

Aurinkomäenpuisto on Puistolan keskeinen lähivirkistysalue. Asemakaavan muutoksessa **11 680 (2008)** tavoitteena oli luoda virkistysalueelle pitkän tähtäimen kehittämisedellytykset sekä mahdollistaa erillispientalotonttien täydennysrakentaminen suunnittelualueen pohjoisosaan.

Asemakaavassa on uusia omakotitontteja yhteensä 26 kpl. Pääosa pientalojen täydennysrakentamisesta sijoittuu Alankotieltä lounaaseen haarautuvan Aurinkotie -nimisen asuinkadun varrelle. Rakennukset määrättään sijoitettavaksi rakennusalan kadunsuuntaiseen rajaan. Rakennuksissa tulee olla loiva harjakatto, ja ne tulee suunnata pääty kadulle päin. Rakentamista ohjataan kaksikerroksiseksi, sillä kerrosalasta saa sijoittaa 60 % yhteen kerrokseen. Lisäksi määräyksiä julkisivuja kattoväristä sekä julkisivumateriaalista. Autopaikkoja tulee olla 1/asunto ja lisäksi 1 tilapäinen paikka asuntoa kohti.

Aurinkomäen vanhan maatilamiljöön rajat sekä tilan ja sen rakennusten tuleva käyttötarkoitus määritetiin ja tilan päärakennus suojeltiin merkinnällä sr-3. Pihapiirin yhteydessä on rakennusala tallirakennukselle. Suunnittelualueen eteläosan kaavoittamattomat peltoalueet liitettiin pohjoisosan lähivirkistysalueeseen. Virkistysalueen käyttöä edistettiin parantamalla alueen kevyen liikenteen reittiverkostoa ja yhteyksiä puistoon.

Asemakaavan muutos **11965 (2013)** mahdollisti senioreille suunnattujen kerrostaloasuntojen rakentamisen Tapulikaupungintien eteläpuolelle, Sikalanmäen kupeeseen, sekä rivitaloasuntojen rakentamisen Syökärinpolun varteen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteena oli Tapulikaupungin kerrostaloalueen asuntokannan täydentäminen ja monipuolistaminen toisaalta ikääntyvän väestön asumistarpeisiin vastaavalla kerrostaloasumisella sekä toisaalta lapsiperheille soveltuvalla tiiviillä ja matalalla pientalovaltaisella asuinrakentamisella. Uusien rakennusten katsottiin tuovan mielenkiintoista vaihtelua alueen jokseenkin yhtenäiseen 1970–1980-luvun rakennuskantaan. Muita tavoitteita olivat asuinalueen lähiympäristön viihtyisyyden lisääminen sekä alueen puisto- ja viheralueiden hoidon ja ylläpidon edellytyksien parantaminen.

Asemakaavamuutoksessa **12191 (2015)** mahdollisti uusien pientalojen rakentamisen uusiin kortteihin 39347–39350 Maatullinpuiston eteläreunaan, nykyisten pientalokorttelien jatkeeksi. Tämänkin kaavan tavoitteena oli alueen asuntokannan täydentäminen ja monipuolistaminen lapsiperheille soveltuvalla tiiviillä ja matalalla pientalovaltaisella asuinrakentamisella. Kuten kaavamuutoksessa 11965, myös tässä perusteena oli uusien rakennusten tuoma vaihtelu alueen rakennuskantaan.

Uudisrakentamisen ohella tavoitteena on asuinalueen viihtyisyyden lisääminen sekä alueen puisto- ja viheralueiden valvonnan parantaminen.

Viereinen sivu:
Kartta 14: Ote asemakaavasta **11680** (2008).

Tämä sivu:
Kartta 15: Ote asemakaavasta **11965** (2013).

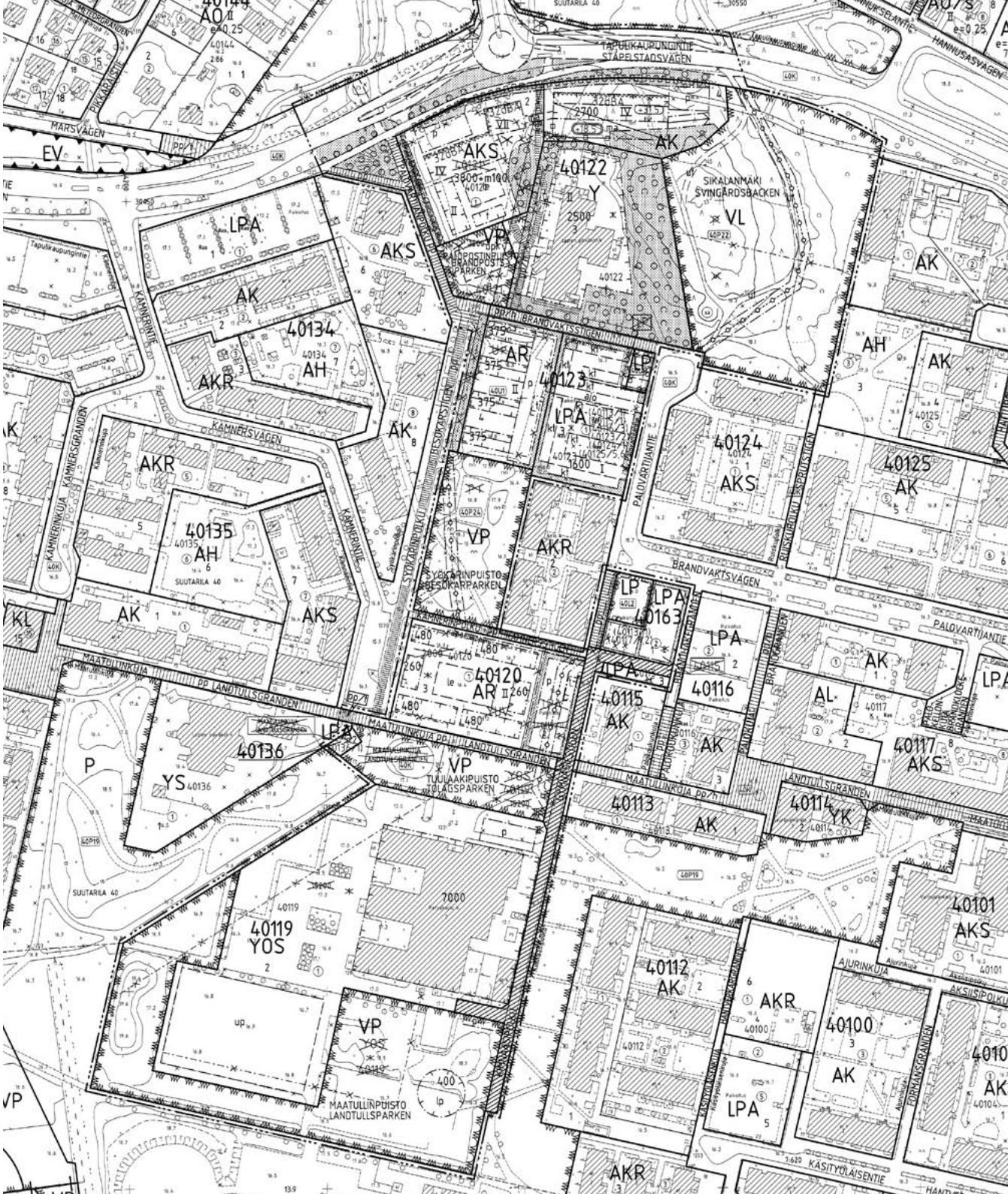

Asemakaavan muutoksen myötä Maatullinpuiston eteläreunalle muodostui 44 uutta erillispientalotonttia. Katon harjasuunta on määrätty – pääty kohti katua – samoin talojen sijoittaminen kiinni rakennusalan kadun vastaiseen rajaan. Kortteleissa 39 349 ja 39 350 rakennusala määrää talot vinottain katuun nähden.

Taloista on haluttu "ryhdikkäitä" joten niitä on ohjattu mittakaavaan liittyvillä määräyksillä, kuten että talon päädyn maksimileveys tulee olla 8 m, ja enintään 60 % kerrosalasta saa tulla yhteen kerrokseen. Myös parvekkeen kokoa on säädelty. Kattokaltevuus 1:15-1:2. Julkisivu- ja kattoväriin ja materiaaliin liittyviä määräyksiä, aitaaminen havuaita tai pensasaita.

Lisäksi kaava mahdollisti puistoalueiden ja ulkoilureittien uudistuksen, liikuntapuiston uudet kenttä- ja pysäköintijärjestelyt, sekä urheiluhallin rakentamisen urheilupuiston länsireunalle.

Käynnissä olevat kaavahankkeet

Puistolan vireillä olevissa asemakaavamuutoksissa suunnitellaan täydennysrakentamista radanvarren kortteleihin hyvien palvelujen äärelle. Käytännössä tämä tarkoittaa kerrostaloja.

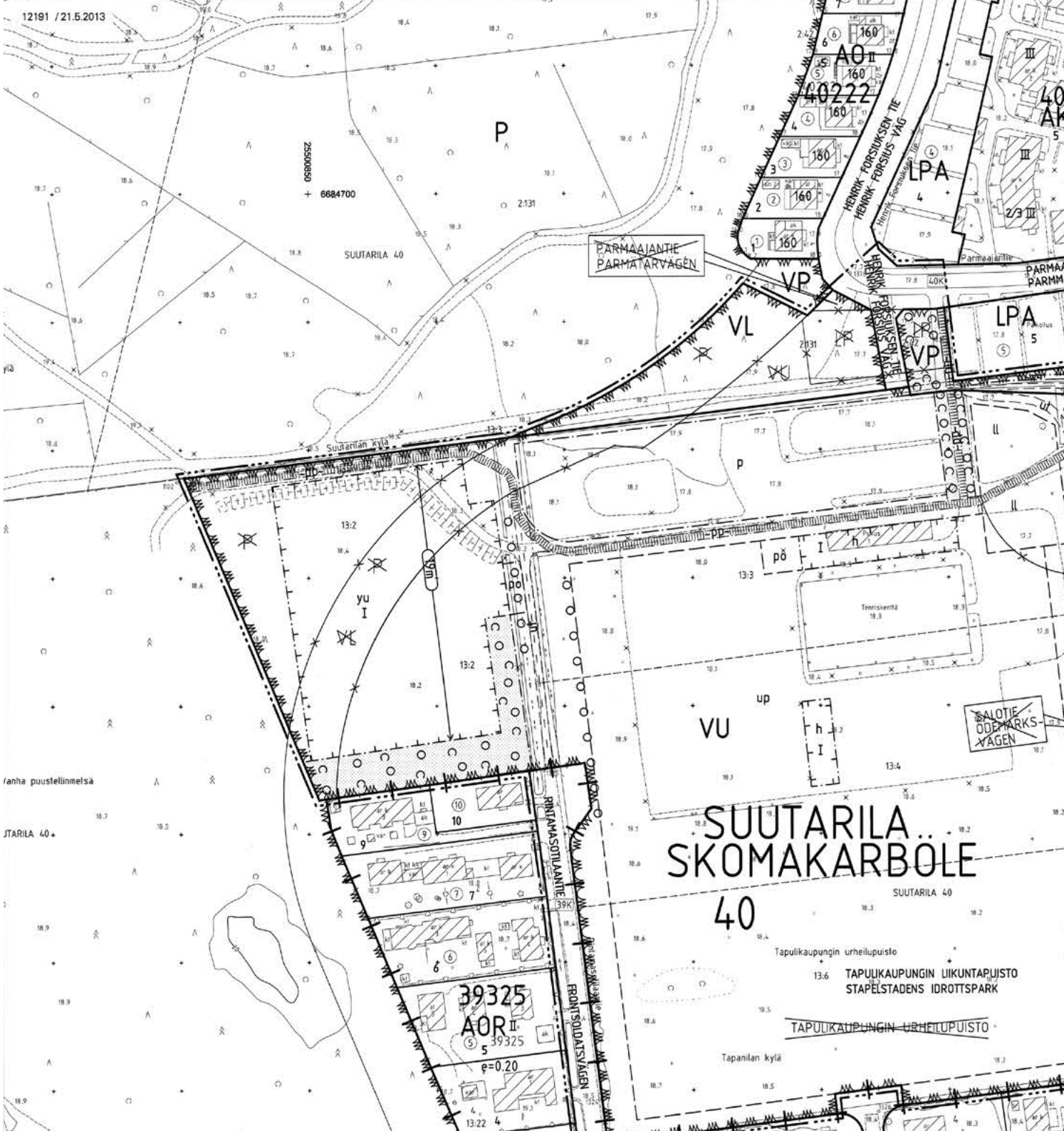

Kartta 16: Ote asemakaavasta 12191 (2015).

TAPANINKYLA
STAFFANSBY
MAATULLINPUISTO
LANDTULLSPARKEN
TUULAAKIPUISTO
TOLAGSPARKEN
SUUTARILA 40
PARMAAJANPOLKU
PARMMATARSTIGEN
KORTESUONTIE
SKAFTMYRSVÄGEN
MOISIONTIE
MOISIOVÄGEN
KÄLLANGSVÄGEN
LAHDENNIITYNTIE
SALOTIE
PORVARINKUJA
BORGARGRÄNDEN
KROKARSTIGEN
KROUVARINPOLKU
KÄSITYÖLÄISENTIE
HANTVERKARVÄGEN
GYMNASISTIGEN
LANDTULLSGRÄNDEN
MAATULLINKUJA
Tapanilan kylä
TAPANINKYLÄ 39
40136 YS
40119 YOS
40120 AR
40115 AK
40116 AK
40117 AL
40113 AK
40114 YK
40133 AKR
40132 VP
40112 AK
40100 AKR
40108 AKR
40109 AKR
39347 AO
39329 AO
39328 AO
39348 AO
39349 AO
39350 AO
39331 AO
39330 AO
39328 AOR
39329 AOR
39330 AOR
39331 AOR
39 AOR
RP-1
LPA
VP
P
AKR
AK
A
AP

II Lähtökohdat

Maastonmuodot ja maaperä

Pääosa tarkastelualueesta on hyvin tasaista maastoa. Tapulikaupunki on Puistolaa alavampaa. Tapulikaupungin alueella on yli 20 MPY ulottuvia mäennyppylöitä. Alavimmat paikat osuvat junaradan alikulkuihin. Alavilla osilla maaperä on savikkoa tai savea, silttiä ja hiekkaa. Lähes kaikki Tapulikaupungin kerrostalokorttelit sijaitsevat savikolla. Avokalliota ei ole. Korkeimmat alueet ovat kitkamaata ja esimerkiksi *Henrik Forsiuksen tien* varressa oleva nyppylä on ihmisen tekoa. Puistolan pientaloalueella maasto kohoaa kohti itää. Maaperä on pääosin silttiä, hiekkaa, moreenia. Korkein kohta on *Sepeteuksentien* ja *Karrintien* välinen mäki, joka yltää n. 36–38 MPY korkeuteen. Alueella sijaitsevat täyttömaat ovat enimmäkseen liikenneväylien kohdalla.

Helsingin seudun ympäristöpalvelujen vuonna 2018 laatiman aineiston perusteella alue on paikoitellen hulevesitulvaherkkä (kriteeri on kerran sadassa vuodessa toistuva hulevesitulva). Nämä kohdat ovat Alankotien ja radan väliset korttelit, sekä tieverkostosta Tapulikaupungintien–Suuntimotien ja Suurmetsäntien alikulut. Hulevesitulvien ehkäisy edellyttää toimenpiteitä sekä rakennetuissa kortteleissa, että katu- ja viheralueilla.

Tapulikaupunki on *Puistolanpuron* valuma-aluetta. Tapulikaupungin alueen hulevesiselvityksen mukaan valuma-alue on hulevesitulvaherkkää etenkin Tapulikaupungin alueella johtuen alueen tasaisuudesta ja hyvin tiiviistä rakentamisesta. Keskeiset tiedossa olevat ongelmakohdat valuma-alueella ovat: Porvarintie, Käsityöläisentie sekä pääradan varren alue Tapulikaupungintiellä[12]. Tapulikaupungin alueen kehittyessä ja merkittävän lisärakentumisen takia on alueen kaavoituksessa esitettävä vaatimuksia kiinteistökohtaiselle hulevesien hallinnalle. Alueen virtaamaolosuhteet ovat jo ennestään hyvin äärevöityneet, joten lisärakentamisella ei pitäisi merkittävästi heikentää hulevesien muodostumisolosuhteita entisestään[13].

Puistolanpuro ja *Longinoja jäävät* niukin naukin tarkastelualueen ulkopuolelle. Puistolanpuro on osittain putkitettu ja voimakkaasti kuormitettu. Vantaanjokeen Savelanlaaksossa laskeva Longinoja on tärkeä taimenpuro. Se alkaa Suurmetsästä ja sen valuma-alue ulottuu Puistolaan asti.

Melu ja tärinä

Tapulikaupungin asemanseudun suunnitteluperiaatteita varten on tehty liikennemeluselvitys. Selvityksessä tarkasteltiin liikennemelusta johtuvia päivä- ja yöajan keskiäänitasoja pihatasoilla sekä julkisivulinjoilla[14]. Mallinnustulosten mukaan alueellisten kokoojakatujen varsille rakennettaessa meluntorjunta on tarpeen. Mikäli rakennukset eivät muodosta yhtenäistä seinämää, tulee niiden väleihin sijoittaa meluesteitä[15]. Oleskeluparvekkeita ei suositella rakentamaan voimakkaan melutason julkisivuille.

Puistolan aseman ympäristössä on selvitetty junaliikenteen aiheuttamaa tärinän ja runkomelun vaikutuksia täydennysrakentamisen kannalta. Mittausselvityksen perusteella tärinä ja runkomelu voivat osalla alueesta aiheuttaa tuleviin rakennuksiin asuintilojen ohjearvot ylittäviä arvoja, mikäli niitä ei huomioida rakennusten perustamistavoissa ja rakenteellisissa ratkaisuissa[16].

Maanomistus

Kerrostalotonttien omistus jakautuu jokseenkin tasaisesti kaupungin ja yksityisten asunto-osakeyhtiöiden välille. Pientalotontit ovat pääosin yksityisomistuksessa. Julkisten palvelujen, kuten koulujen ja päiväkotien tontit ovat kaupungin omistamia, samoin yleiset alueet, kuten puistot. Rata-alue kuuluu valtiolle.

KORKEUSVYOHYKKEET HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Korkeusvyöhykekartta 2015

+90.654
+80.000
+70.000
+60.000
+50.000
+40.000
+30.000
+20.000
+10.000
+5.000
-2.834
Hankerajaus

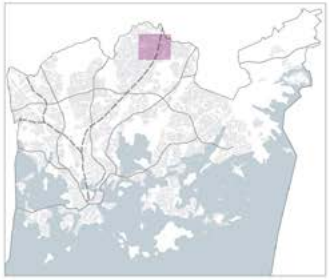

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Kaupunkimittaus 2015
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitettv: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

MAAPERÄ HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

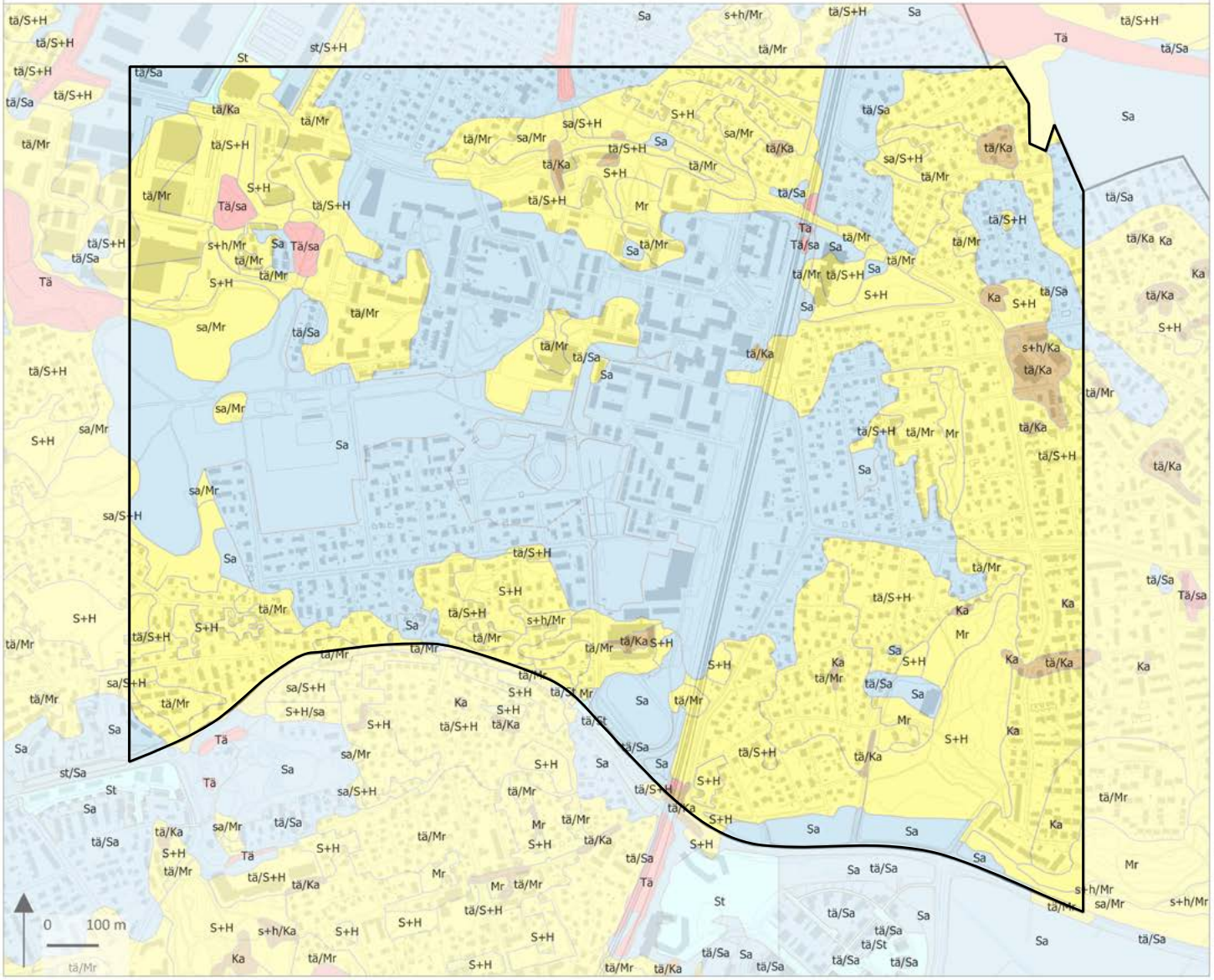

Hankerajaus

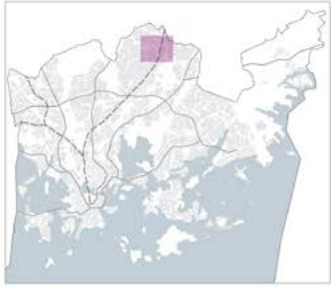

© Helsingin kaupunki
Aineisto: Maankäyttö- ja kaupunkirakenne 2017
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

HELSINGIN KAUPUNGIN MAANOMISTUS- JA VUOKRAUSALUEET
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

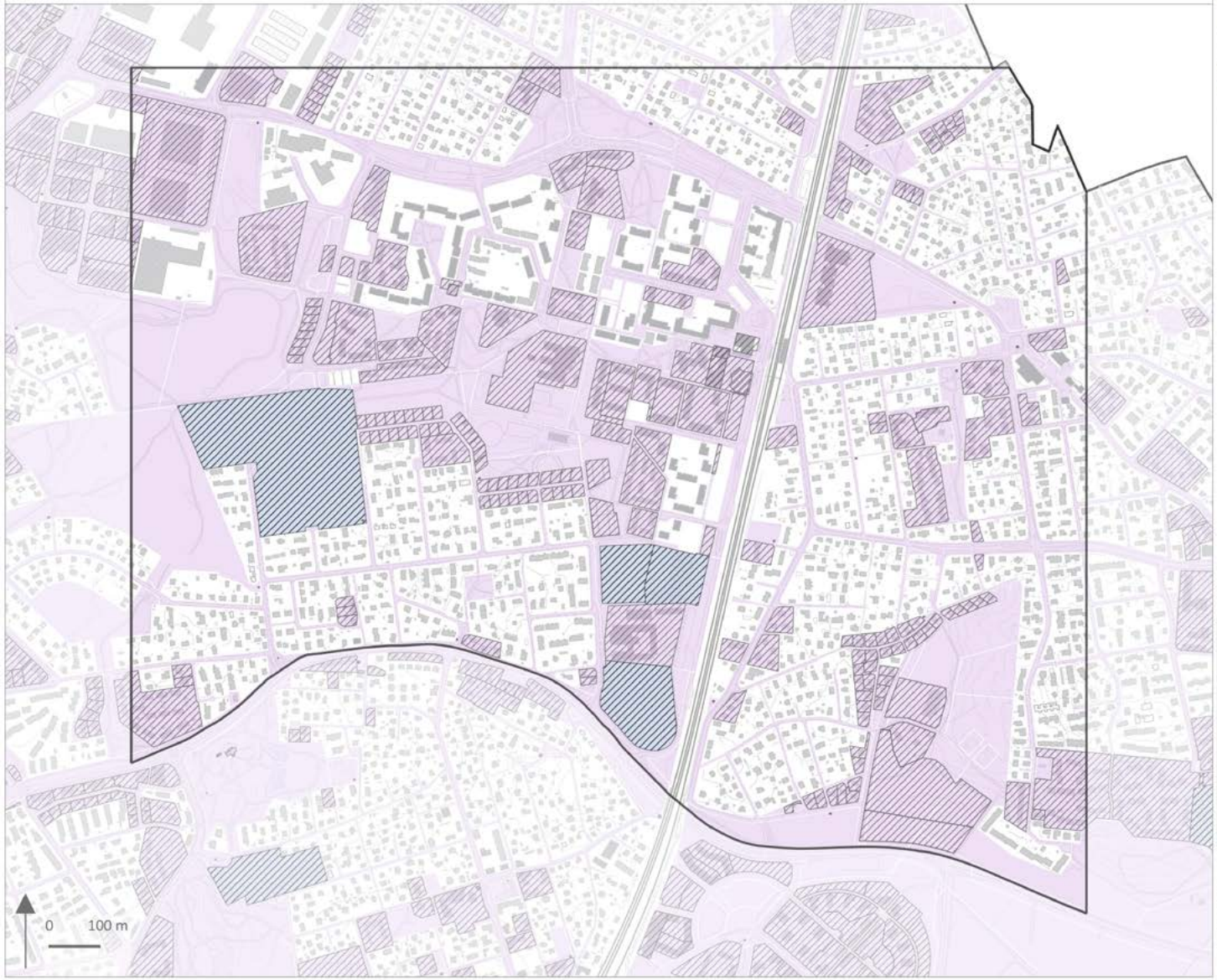

Helsingin kaupungin maanomistus- ja vuokraus

- Maanomistus
- Maanvuokrausalueet
- Maanvuokrausalueet Liiku*
- Hankerajaus

* Maanvuokrausalueet, joissa vuokraaja Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

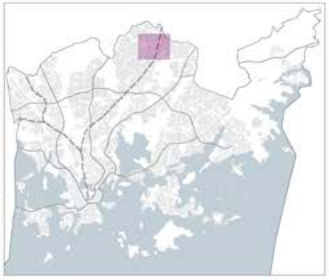

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Kaupunkimittaus 2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

Luontoarvot

Tarkastelualueen luontoarvot on esitetty Helsingin karttapalvelussa olevien luontotietojärjestelmän tietojen perusteella, vuoden 2021 tilanteen mukaisesti.

Tarkastelualueella ei sijaitse luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisia tai Natura 2 000-verkostoon kuuluvia rauhoitettuja luonnonsuojelukohteita, luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohteita, tai luonnonmuistomerkkejä.

Uhanalaisia luontotyyppejä löytyy *Maatullinpuistosta* (erittäin uhanalainen tuore suurruohoniitty, arvoluokka II), keskiravinteiset lehtolaikut *Tikkuritien* ja *Tapulikaupungintien* risteysalueella sekä *Sikalanmäellä,* arvoluokka III. *Vanhassa Puustellinmetsässä* on arvoluokkaan I kuuluva, erittäin uhanalainen metsäkortekorpi. Sen vieressä on lehtokorpi, arvoluokka III. Puistolan *Mielikinpuistossa, Kimalaispuistossa* ja *Aurinkomäenpuistossa* on keskiravinteisia lehtolaikkuja (arvoluokka III/II). Aurinkomäenpuistosta löytyy myös rehevää, kosteaa korpea ja karumpaa kuusikkokorpea, Arvoluokka II. Kaupunginosien rajojen sisällä on kylläkin uhanalaisia luontotyyppejä, mutta ne ovat suunnitteluperiaatteiden tarkastelualueen ulkopuolella.

Suunnitteluperiaatteiden alueella ei ole vesistöjä.

Lähin arvokas luontokohde heti tarkastelualueen ulkopuolella on *Tapanilankaaren/Ripetien* varrella sijaitseva geologisesti arvokas siirtolohkare, arvoluokka 1. *Vaskipellontien* varresta tarkastelualueen länsipuolelta löytyy arvoniitty, luokka B5. Aurinkomäenpuistossa on arvokkaita metsäkohteita (M59/13), rehevää kangasmetsää, lehtoa ja korpea. Keskeiset osat ovat melkoisen rehevää ja osittain märkää korpea. Alue on myös liito-oravan ydinaluetta (123/2019). Ydinalue on tyypillistä liito-oravametsää: varttunutta kuusikkoa, jossa on melko paljon haapaa ja koivua. Puistolan–Tattarisuon liito-oravakohteita kartoitettiin viimeksi 2018 ja 2019. Suurmetsäntien molemmin puolin olevalta alueelta (88) on liito-oravalle sopiva kulkuyhteys etelään Tattarisuon teollisuusalueen itä- ja länsipuolitse. Aurinkomäenpuisto rajoittuu etelässä peltoon, muualla taajaan omakotiasutukseen, jonka harvapuustoisten pihojen kautta on kulkuyhteys itään, pohjoiseen ja länteen. Ydinalueiden välillä on puustoinen yhteys, jossa liito-oravan liikkumista kuitenkin haittaa puuton alue Suurmetsän urheilukentän eteläpuolella.

Metsäverkosto

Viheryhteydet ovat osa laajempaa metsäverkostoa. Metsä- ja puustoisen verkoston yhteyksien säilyttäminen ja kehittäminen ovat verkoston toimivuuden kannalta tärkeitä tavoitteita. Varsinkin ydinmetsät ovat tärkeitä verkoston jatkuvuuden kannalta. Ne ovat laajoja metsäalueita, joiden pinta-ala on yli 4 ha ja alueen halkaisija vähintään 100 m. Tapulikaupungissa ja Puistolassa sellaisia ovat Vanha Puustellinmetsä ja Aurinkomäenpuisto. Metsäverkoston, mutta etenkin ydinmetsien säilyttäminen, tulee huomioida maankäytön muuttuessa myös tulevaisuudessa. Joutsenpuiston ja Maatullinpuiston välissä on kehitettävä runkoyhteys, joka on esimerkiksi Moisiontiellä ja Kanervarinteessä vain puurivien ja -ryhmien varassa. Yhteyttä tulisi kehittää lisäämällä puita. Alueelle on tehty joitain puuistuksia OmaStadi-ohjelman puitteissa. Pääradan kohdalla puustoinen yhteys kuitenkin katkeaa. Puistolan eteläreunassa tulisi säilyttää metsäinen yhteys ja puustorivi asuinalueen ja metsän laidalla.

Niittyverkosto

Yleisten alueiden suunnittelussa tulee nykyistä käytäntöä paremmin huomioida kunkin suunnitelma-alueen liittyminen muuhun Helsingin niittyverkostokokonaisuuteen. Tapulikaupungin kautta kulkee Siltamäen ja Longinojan keskittymät yhdistävä yhteys. Yhteys on osittain päällekkäinen metsä- ja puustoisen verkoston yhteyden kanssa. Yhteyteen on osoitettu merkittävä kehittämistarve Helsingin niittyverkoston kehittämisohjelmassa. Niittyverkostoselvityksessä on kehitysehdotuksia mm. radanvarren piennarten hyödyntämiseen, Maatullin koulun ja päiväkodin sekä Maatuliinpuiston viljelypalsta-alueen ympäristöön[17]. Viljelypalsta-alue on sellaisenaan niittyverkoston tukialuetta.

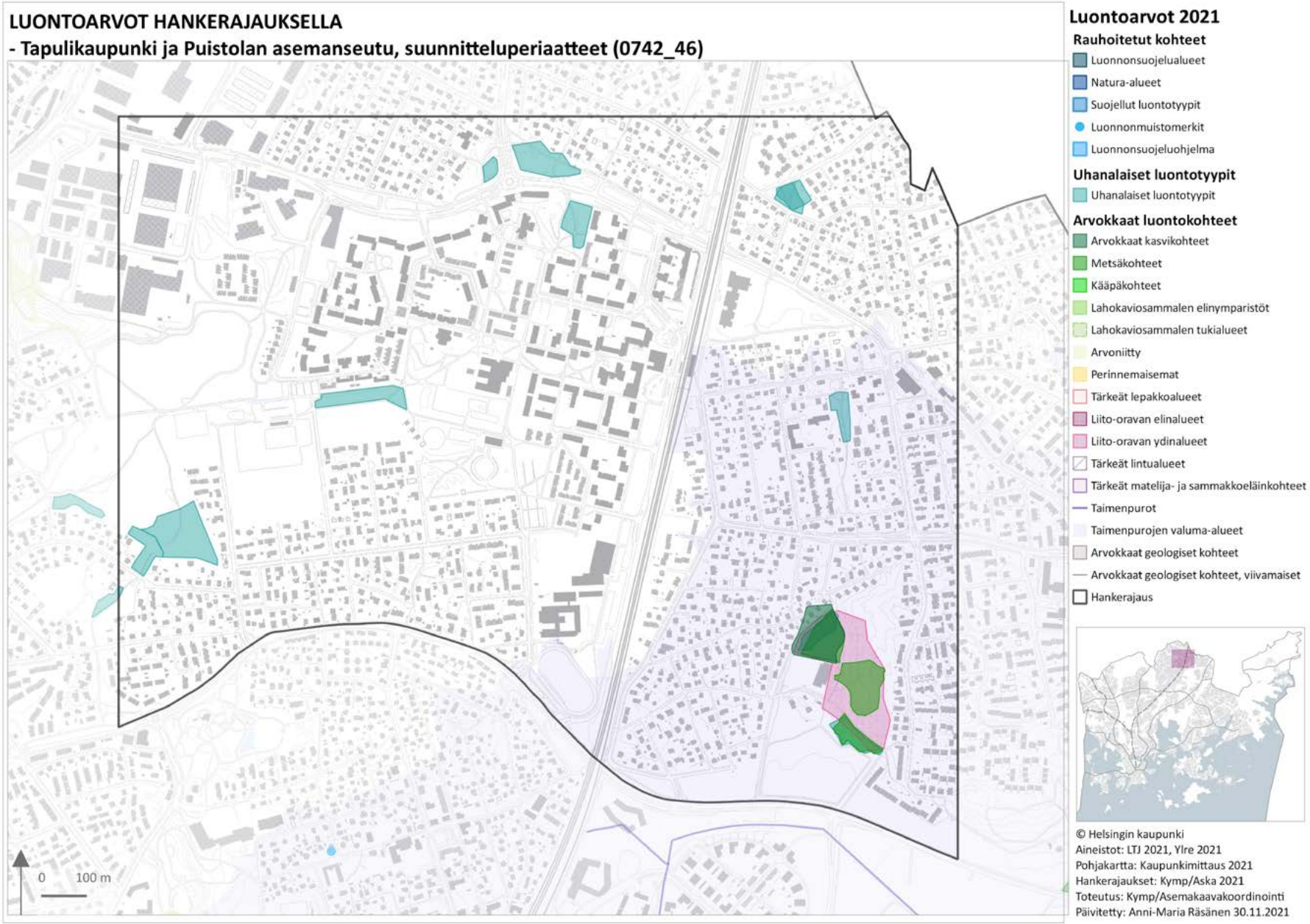
LUONTOARVOT HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)
0
100 m
Luontoarvot 2021
Rauhoitetut kohteet
Luonnonsuojelualueet
Natura-alueet
Suojellut luontotyypit
Luonnonmuistomerkit
Luonnonsuojeluohjelma
Uhanalaiset luontotyypit
Uhanalaiset luontotyypit
Arvokkaat luontokohteet
Arvokkaat kasvikohteet
Metsäkohteet
Kääpäkohteet
Lahokaviosammalen elinymparistöt
Lahokaviosammalen tukialueet
Arvoniitty
Perinnemaisemat
Tärkeät lepakkoalueet
Liito-oravan elinalueet
Liito-oravan ydinalueet
Tärkeät lintualueet
Tärkeät matelija- ja sammakkoeläinkohteet
Taimenpurot
Taimenpurojen valuma-alueet
Arvokkaat geologiset kohteet
Arvokkaat geologiset kohteet, viivamaiset
Hankerajaus
© Helsingin kaupunki
Aineistot: LTJ 2021, Ylre 2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

METSÄ- JA PUUSTOINEN VERKOSTO
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Metsä- ja puustoinen verkosto 2021

- Nykyinen tai suunniteltu silta tai alikulku
- Katkos
- Yhteys naapurikaupunkiin

Verkoston yhteydet

- Runkoyhteys, säilyvä
- Runkoyhteys, kehitettävä
- Alueellinen yhteys, säilyvä
- Alueellinen yhteys, kehitettävä

Verkoston osat

- Ydinmetsät
- Metsät ja metsiköt
- Puustoiset puistot
- Puustoiset tukialueet
- Puurivit ja -ryhmät puistomaisessa ympäristössä
- Puurivit ja -ryhmät urbaanissa ympäristössä
- Niukkapuustoiset tukialueet
- Vesistöylitys
- Metsiä naapurikunnissa
- Maankäytön muutosalue

Hankerajaus

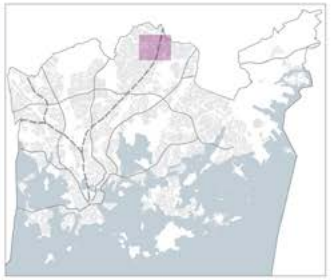

© Helsingin kaupunki
Aineistot:Helsingin verkostotarkastelu 04/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

19.1.2022 21.36.02
TAVOITTEELLINEN NIITTYVERKOSTO
Merkittävä kehittämistarve yhteydessä
Niittyverkoston arvokohde
Muu niitty
Maankäytön muutosalue niittykeskittymässä
Muuttuva
500 m
1:10 000
Kiinteistökartan pohja, Kiinteistökartan maastotiedot, Osayleiskaavat, Heikentyvä yhteys, Maankäytön muutosalue niittykeskittymässä, Mahdollisesti tutkittava yhteys, Merkittävä kehittämistarve yhteydessä, Kehitettävä niittykeskittymä, Arvokohde, Helsingin verkoston keskeisten yhteyksien ulkopuolella, Niittyverkoston arvokohde, Muu niitty, Muuttuva, Niittyverkoston tukialue ©Helsingin kaupunki

Viher- ja virkistysalueet

Helsingin kaupungin julkisten ulkotilojen suunnittelua ohjaa ennen kaikkea Helsingin yleiskaavan 2016 yhteydessä laadittu Viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma (VISTRA II). VISTRAn lisäksi julkisten ulkotilojen säilytettäviä ja kehittäviä ominaispiirteitä sekä pitkän aikavälin tavoitetilaa ohjataan *Yleisten alueiden suunnitelmilla (ennen: aluesuunnitelmilla)*. Helsingin kaupunki on laatinut aluesuunnitelmat Tapulikaupungille (Suutarilaan) vuosille 2008–2017 ja Puistolaan vuosille 2012–2021.

Helsingin viher- ja virkistysverkoston rungon muodostavat säteittäiset, mereltä metsiin ulottuvat **laajat vihervyöhykkeet eli Vihersormet** ja kehäteiden tapaan sisäkkäiset poikittaisyhteydet, **viherlinjat**. *Jakomäen–Kuninkaantammen viherlinja* kulkee Puistolan ja Tapulikaupungin kautta. Kaupunginosapuistot täydentävät viheryhteyksiä: *Maatullinpuisto* ja *Tapulikaupungin liikuntapuisto* sekä *Puistolan kaupunginosapuisto Maamiehenpolun* varrella. Näiden lisäksi etenkin Tapulikaupungissa on asemakaavoitettuja viheralueita ja täydentäviä yhteyksiä puisto- ja katualueilla.

Viherverkosto toimii myös ihmisten kulkuyhteyksinä. Esimerkiksi Keravanjoen varresta *Suutarilan rantapuistosta* kulkee yhtenäinen viheralueiden ketju *Vaskiniityn* ja *Vanhan Puustellinmetsän* kautta Tapulikaupunkiin[18]. Kaupungissa on useita vastaavia ketjuja.

Puistot

Ajurinpuisto sijaitsee Maatullinaukion, Ajurinkujan ja Kimnaasipolun välissä. Maatullinpuisto sijaitsee Tapanilan urheilukentän ja Tapulikaupungin liikuntapuiston välissä. Pohjoisrajana toimii Maatullinkuja. Puistossa on pallokenttiä, leikkipuisto ja viljelypalstoja. Maatullinpuisto on osa metsä- ja puustoista verkostoa ja niittyverkostostoa. Osa puistosta on silmin nähden niittymäistä, osa nurmea. *Tuulaakipuisto*, avoin nurmialue Maatullinkoulun ja Maatullinkujan välissä, ei paikan päällä erotu Maatullinpuistosta erillisenä alueena, vaan liittyy saumattomasti puistokokonaisuuteen. Puistojen alueella on voimassa useita asemakaavoja, joista tuoreimmat ovat **12 191 (2015)** ja **11 965 (2013)**.

Vanhan Puustellinmetsän ja Suutarilantielle asti ulottuvan Vaskipellonpuiston yhtenäinen metsäalue muodostavat puskurivyöhykkeen Suutarilan teollisuuskortteleiden ja niitä ympäröivien asuinkortteleiden väliin. Vanha Puustellinmetsä toimii solmukohtana useille kevyen liikenteen reiteille. Vaskipellonpuistossa on täyttömäkiä ja koira-aitaus. Kokonaisuuden pohjoisimmassa kärjessä, *Tullikirjurinpuistossa*, on skeittipaikka. Alueella on voimassa useita 1970- ja 1980-luvun asemakaavoja.

Vanhan Puustellinmetsän ja Maatullinpuiston välissä on Tapulikaupungin liikuntapuisto, jossa on tekonurmi, pallokenttiä, ulkokuntovälineet, talvisin luistelukenttä. Voimassa on asemakaava **12 191 (2015)**. Junaradan vieressä, Puistolan palloiluhallin yhteydessä ovat Tapanilan urheilukentät.

Vaakamestarinpuistikossa on vielä voimassa asemakaava **9 225 (1987)**. *Syökärinpuistossa, Palopostinpuistossa* ja *Sikalanmäellä* asemakaava **11 965 (2103).** Sikalanmäki on ainoa selkeä metsikkö Tapulikaupungin aseman ympäristössä. Muut puistot – kaikki entistä peltoa – ovat ilmeeltään muokatumpia. Siellä täällä lisäksi useita pieniä puistokaistaleita. *Aisapuisto* ja *Puistolanpuro* jäävät suunnitteluperiaaterajauksen pohjoispuolelle. Puisto on kaavoitettu ensin 1970-luvulla, ja viimeksi kaavassa **10 971 (2001)**.

Puistolan isommat puistot ovat *Suurmetsäntien* varressa alueen eteläreunassa. *Suuntimopuisto, Kimalaispuisto* ja *Aurinkomäenpuisto* muodostavat löyhän ketjun. Aurinkomäen puistoalue on Puistolan tärkeimpiä yhtenäisiä viher- ja virkistysalueita. Virkistysalueen eteläosa, Suurmetsäntielle avautuva alue, on avointa kulttuurimaisemaa. Suunnitteluperiaatteiden tarkastelualueelle näistä korttelipuistoista kuuluu pieni *Ampiaiskujan puisto*. *Sirkkalanpuisto* on osin avokalliota oleva metsäinen mäenlaki Suuntimotien varressa. Loput Puistolan länsiosan viheralueet ovat pääosin pieniä ja toisistaan erillään. Niitä ei käsitellä tässä selvityksessä. Puistoalueiden vähyys johtuu alueen pientalovaltaisuudesta. Pääosa Puistolan kaupunkiluonnosta ja puustosta sijaitsee pientalotonteilla. Puistot ovat luonteeltaan metsäisempiä kuin Tapulikaupungin puolella.

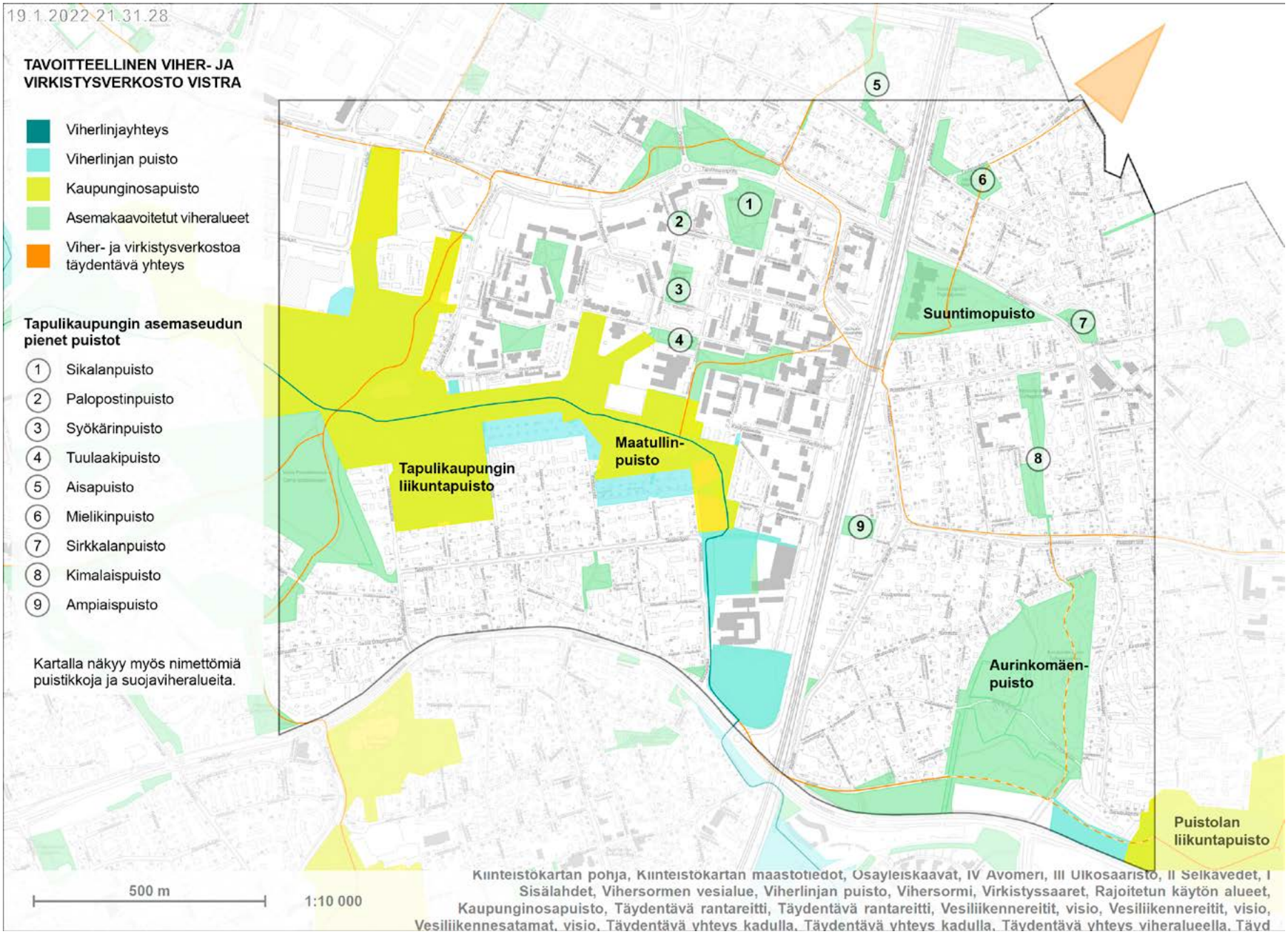
19.1.2022 21.31.28
TAVOITTEELLINEN VIHER- JA VIRKISTYSVERKOSTO VISTRA
Viherlinjayhteys
Viherlinjan puisto
Kaupunginosapuisto
Asemakaavoitetut viheralueet
Viher- ja virkistysverkostoa täydentävä yhteys
Tapulikaupungin asemaseudun pienet puistot
1 Sikalanpuisto
2 Palopostinpuisto
3 Syökärinpuisto
4 Tuulaakipuisto
5 Aisapuisto
6 Mielikinpuisto
7 Sirkkalanpuisto
8 Kimalaispuisto
9 Ampiaispuisto
Kartalla näkyy myös nimettömiä puistikkoja ja suojaviheralueita.
Tapulikaupungin liikuntapuisto
Maatullin-puisto
Suuntimopuisto
Aurinkomäen-puisto
Puistolan liikuntapuisto
500 m
1:10 000
Kiinteistökartan pohja, Kiinteistökartan maastotiedot, Osayleiskaavat, IV Avomeri, III Ulkosaaristo, II Selkävedet, I Sisälahdet, Vihersormen vesialue, Viherlinjan puisto, Vihersormi, Virkistyssaaret, Rajoitetun käytön alueet, Kaupunginosapuisto, Täydentävä rantareitti, Täydentävä rantareitti, Vesiliikennereitit, visio, Vesiliikennereitit, visio, Vesiliikennesatamat, visio, Täydentävä yhteys kadulla, Täydentävä yhteys kadulla, Täydentävä yhteys viheralueella, Täyd

Maisema ja kulttuuriympäristöt

Kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäviä kohteita on selvitetty muun muassa yleiskaavojen 2002 ja 2016 yhteydessä. Myöhemmissä tarkasteluissa aluerajauksia on tarkistettu. Tarkastelualueella on joitain maisemaan ja kulttuurihistoriaan liittyviä arvoja. Tarkastelualueelta ei löydy muinaisjäännöksiä.

Osa naapurikaupungiosan, *Tapaninkylän,* asuinalueesta kuuluu **Maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön** (inventoitu osana Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan laadintaa). Se edustaa 1900-luvun alkupuolen esikaupunkirakentamista radan varressa. Tapanila sai alkunsa *Mosabackan* (eli Tapanilan) rautatieseisakkeen avaamisesta liikenteelle 1907. Vuosien 1910–1935 välillä alueella lohkottiin ja rakennettiin noin 2500 asuntotonttia. Alueesta muodostui Helsingin seudun väkirikkain esikaupunkimainen radanvarsitaajama, jonka asukkaat olivat pääasiallisesti työväestöä. Asuinrakennukset olivat tyypillisesti pienehköjä, vaatimattomia ja puolitoistakerroksisia. Alueella on säilynyt myös koulurakennuksia ja työväentalo.

Lähimmät asemakaavoissa suojellut alueet ja rakennukset ovat *Hannuksentien* ja *Päitsitien* varressa. Ne kuuluvat palstoituksen tuloksena syntyneeseen Puistolan pientalotaloasutukseen. Lisäksi Vanhan Puustellinmetsän etelä- ja lounaispuolella, osin Tapulikaupungissa, osin *Töyrynummella*, sekä Puistolan *Fastbölentien* varressa on runsaasti ympäristön kannalta arvokkaita ja jo suojeltuja jälleenrakennuskauden rakennuksia eli "rintamamiestaloja", joilla on pääosin sr-3-merkintä. Yksittäisiä rakennuksia on suojeltu tiukemmalla sr-2-merkinnällä. Hannuksentien, Päitsitien sekä etenkin Tapanilankaaren eteläpuolisissa kortteleissa myös piha-alueita on määrätty säilytettäviksi merkinnällä AO/s: Erillispientalojen korttelialue, jolla ympäristö säilytetään.

Aurinkomäenpuistossa on maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas tilakokonaisuus, joka on varattu kotieläinten hoitoa, ratsastustallitoimintaa, virkistystä tai opetusta varten (MA-1). *Alue on vanhaa kartano- ja tilakeskusten kulttuuriympäristöä*. Maisemakokonaisuutta on hoidettava siten, että maiseman ja kasvillisuuden olennaiset piirteet säilyvät. MA-1 alueella kaavassa näkyy myös sr-3 -merkinnällä suojeltu asuinrakennus, mutta kyseinen rakennus purettiin korjauskelvottomana.

Osa Aurinkomäenpuistosta on varustettu merkinnällä VL sl: Alueen osa jolla on luonnosuojelullista arvoa. Kulku alueen läpi on ohjattava alueen kasvillisuutta vahingoittamatta, osa merkinnällä pp/s: jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu joka on osa kulttuurihistoriallisesti arvokasta tielinjausta. Sen rakenteet ja pintakäsittely tulee rakentaa niin että tien arvo säilyy. Huoltoajo on sallittu.

KULTTUURIYMPÄRISTÖT HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Kulttuuriympäristöt

Huomioitavat erityisalueet

- RKY-alue
- Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
- Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö
- Helsingin kulttuuriympäristöt (2002)
- Unesco:n maailmanperintökohde
- Suomenlinnan suojavyöhyke
- Docomomo-kohde

Suojellut kohteet ja alueet

- Rakennussuojelulailla suojeltu rakennus
- Muut erityislaeilla suojellut alueet
- Muut erityislaeilla suojellut kohteet
- Asemakaavalla suojeltu alue
- Asemakaavalla suojeltu rakennus
- Muinaisjäännösalue
- Muinaisjäännöskohde
- Hankerajaus

Huom. Katso ajantasainen tieto rakennussuojelulailla suojelluista rakennuksista ja muinaisjäännöksistä Museoviraston aineistoista sekä asemakaavalla suojellut ajantasaisista asemakaavoista.

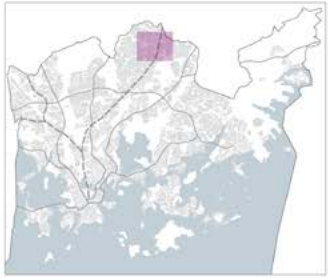

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Museovirasto 2009, Uudenmaan liitto 2016, Unesco 2017, Docomomo 2018, Yleiskaavoitus 2002, Asemakaavoitus 2021, Kaupunkimittaus 2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

Arvoympäristöt ja maisemakulttuuri
Maisemakulttuurikartassa on esitetty Helsingin keskeisimmät *kulttuurimaisemakohteet, puistot, puutarhat ja maisemakokokonaisuudet.* Kartan lähtökohtana ovat yleiskaava 2002:n yhteydessä tehdyt kulttuuriympäristöselvitykset, joita on tarkennettu ja päivitetty. Kohteiden valinnassa on käytetty valtakunnallisessa kartoitustyössä hyväksyttyjä valintakriteerejä: paikan historiallista, puutarhataiteellista, maisemakuvallista tai puutarhakulttuurista arvoa. Monet alueet ovat kerroksellisia. Kohteet on luokiteltu alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaan. Tarkastelun rajavuotena on ollut 1980-luku, tätä uudempia kohteita ei sisälly tarkasteluun.

Kaupunkiympäristön toimialan inventoimat yleisten alueiden *arvoympäristöt* ovat historiallisesti tai kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita tai edustavat tietyn aikakauden kaupunkirakennustaidetta, suunnitteluihanteita tai tunnettujen suunnittelijoiden töitä esimerkillisellä tavalla. *Arvoympäristöt ovat katuja, siltoja ja toreja tai puistoalueita.*

Maatullinkujan raitti kuuluu Helsingin Kaupunkiympäristön toimialan yleisten alueiden arvoympäristöjen inventointikohteisiin, arvoluokka III. Maatullinkuja on noin 800 m pitkä ajoneuvoliikenteestä erotettu vilkas kevyen liikenteen pääväylä, joka yhdistää Henrik Forsiuksen tien ja Maatullinaukion toisiinsa. Polveilevasti linjattu jalankulkuraitti, jota torimaiset aukeat jaksottavat, on esimerkki 1970–1980-luvun taitteen suunnitteluihanteista. Raitti muodostaa eheän ja yhtenäisen kokonaisuuden ympäröivän rakennuskannan kanssa. Raitti edustaa *kompaktikaupunki*-ajatusta, jolla pyrittiin sosiaalisen kanssakäymisen tiivistämiseen asuinalueilla.

Raittia jaksottavat toriaukeat ovat betonikivipäällysteisiä. Maatullinaukio on merkitty isoilla graniittikuutioilla ja sitä on viimeistelty graniittisin ja valurautaisin detaljein sekä kesäkukkaryhmällä. Maatullinkuja on pääosin peruskorjattu, mutta Tuulaakipuiston ja Henrik Forsiuksen tien yhdistävän osuus odottaa vielä peruskorjausta, joka toteutetaan lähivuosina.

Maatullinkujan polveilevasti linjattu, torimaisten aukioiden jaksottama jalankulkuraitti on esimerkki 1970–1980-luvun taitteen suunnitteluihanteista.

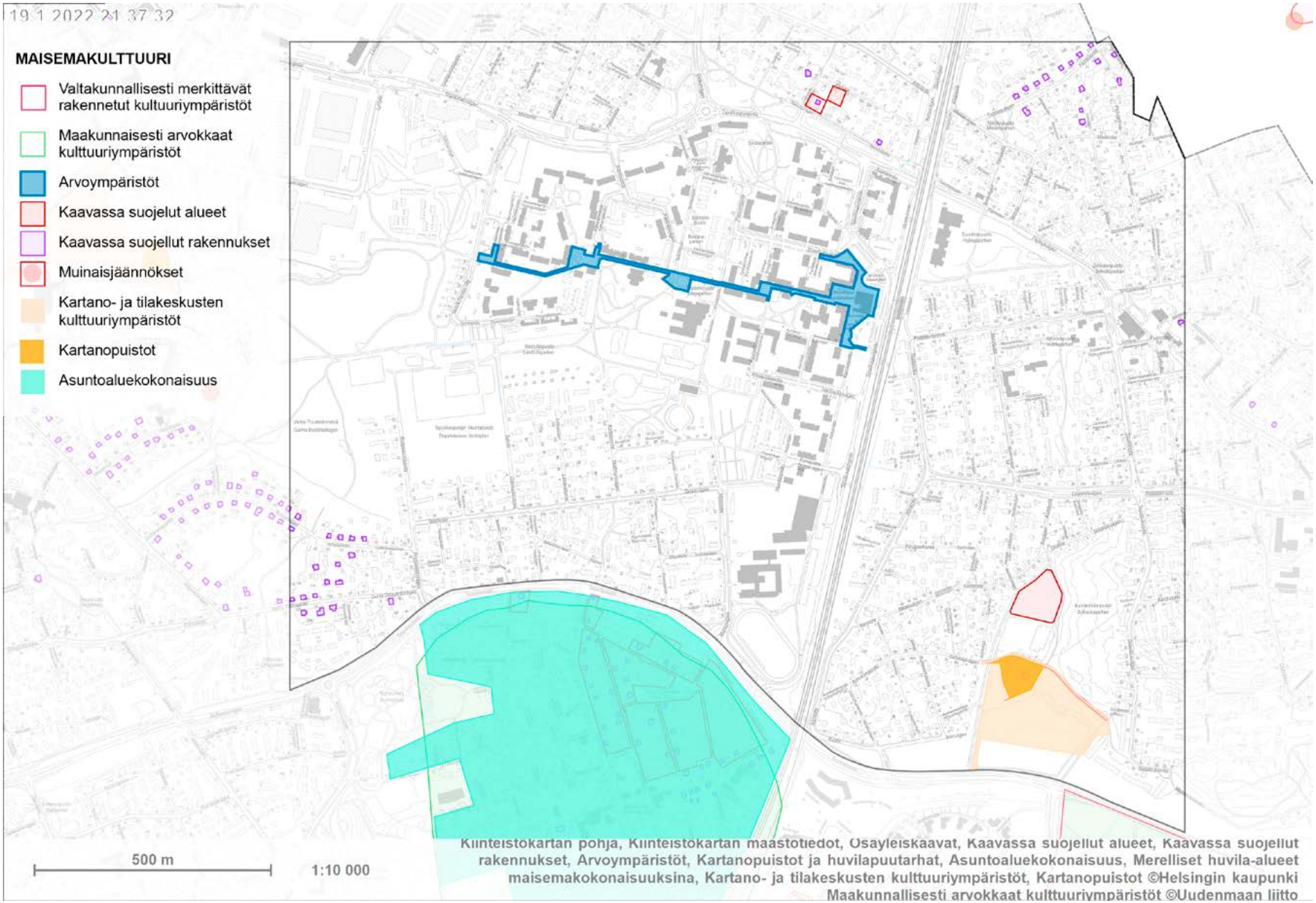
19.1.2022 21:37:32
MAISEMAKULTTUURI
Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kultuuriympäristöt
Maakunnaisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt
Arvoympäristöt
Kaavassa suojelut alueet
Kaavassa suojellut rakennukset
Muinaisjäännökset
Kartano- ja tilakeskusten kulttuuriympäristöt
Kartanopuistot
Asuntoaluekokonaisuus
500 m
1:10 000
Kiinteistökartan pohja, Kiinteistökartan maastotiedot, Osayleiskaavat, Kaavassa suojellut alueet, Kaavassa suojellut rakennukset, Arvoympäristöt, Kartanopuistot ja huvilapuutarhat, Asuntoaluekokonaisuus, Merelliset huvila-alueet maisemakokonaisuuksina, Kartano- ja tilakeskusten kulttuuriympäristöt, Kartanopuistot ©Helsingin kaupunki
Maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ©Uudenmaan liitto

Strategiset tavoitteet ja kaavat

Yleiskaava kuvaa yleisellä tasolla sitä, mihin suuntaan kaupunkia kehitetään. Tarkastelualue on merkitty Helsingin Yleiskaavassa 2016 pääosin asuntovaltaiseksi alueeksi, joita erisävyiset punaruskeat värit kuvaavat. Puistolan aseman ympäristö on merkitty lähikeskustaksi, C3, joka tarkoittaa että aluetta kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Rakennusten maantasokerrokset ja kadulle avautuvat tilat on keskeisillä paikoilla osoitettava pääsääntöisesti liike- tai muuksi toimitilaksi. Alue on kävelypainotteinen. Alue erottuu ympäristöään tehokkaampana ja monipuolisempana. Lähikeskustan alueelle ei saa sijoittaa seudullisesti merkittäviä vähittäiskaupan myymälöitä. Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta kivijalkamyymälöistä muodostuvaa kokonaisuutta.

Suuri osa Tapulikaupungin ja varsinkin Puistolan rakennetuista korttelialueista on pientaloaluetta. Sitä kuvaa kaavamerkintä asuntovaltainen alue A4, jota kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa alle 0,4. Alueen pinta-alasta keskimäärin 70 % tai enemmän on korttelimaata.

Alueen tehokkain asuntorakentaminen on osoitettu Suuntimotien ja Tapulikaupungintien risteyksen molemmin puolin. Sitä kuvaa merkintä A1. Aluetta kehitetään asumisen, kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen käyttöön. Korttelitehokkuus on pääasiassa yli 1,8. Alueen keskeisten katujen varsilla rakennusten maantasokerroksiin tulee varata liike- ja muuta toimitilaa. Alueen pinta-alasta vähintään 60 % on korttelimaata.

Loput Tapulikaupungin kerrostalokorttelit ovat suurimmaksi osaksi asuntovaltaista A2 -aluetta, jonka korttelitehokkuus on pääasiassa 1,0–2,0. Alueen keskeisten katujen varsilla tulee mahdollistaa liike- ja muuta toimitilaa. Asemasta loitotessa merkintä vaihtuu A3:een, jonka korttelitehokkuus on 0,4–1,2. A2- ja A3-alueilla pinta-alasta keskimäärin 60 % tai enemmän on korttelimaata. Korttelitehokkuus voi perustellusti ylittää yllä kuvatut tehokkuusluvut.

Keltainen pisteviiva kuvaa pyöräilyn laatukäytävää eli baanaa. Baanan linjaus on ohjeellinen. Tarkempi suunnittelu etenee omana suunnittelu- ja päätöksentekoprosessinaan.

Samalla kun maankäyttöä tehostetaan, pyritään nykyiset viheryhteydet säilyttämään. Virkistys- ja viheralueita kehitetään ulkoilu-, liikunta-, luonto- ja kulttuurialueena, joka kytkeytyy seudulliseen viherverkostoon. Virkistys- ja viheralueiden kehittämisessä huomioidaan yleiskaavan teemakartalla esitetty metsäverkosto. Lähtökohtana on säilyttää verkoston metsäinen luonne.

Tapulinkaupungissa ei ole nykyisiä eikä suunniteltuja maanalaisia tiloja.

YLEISKAAVA HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

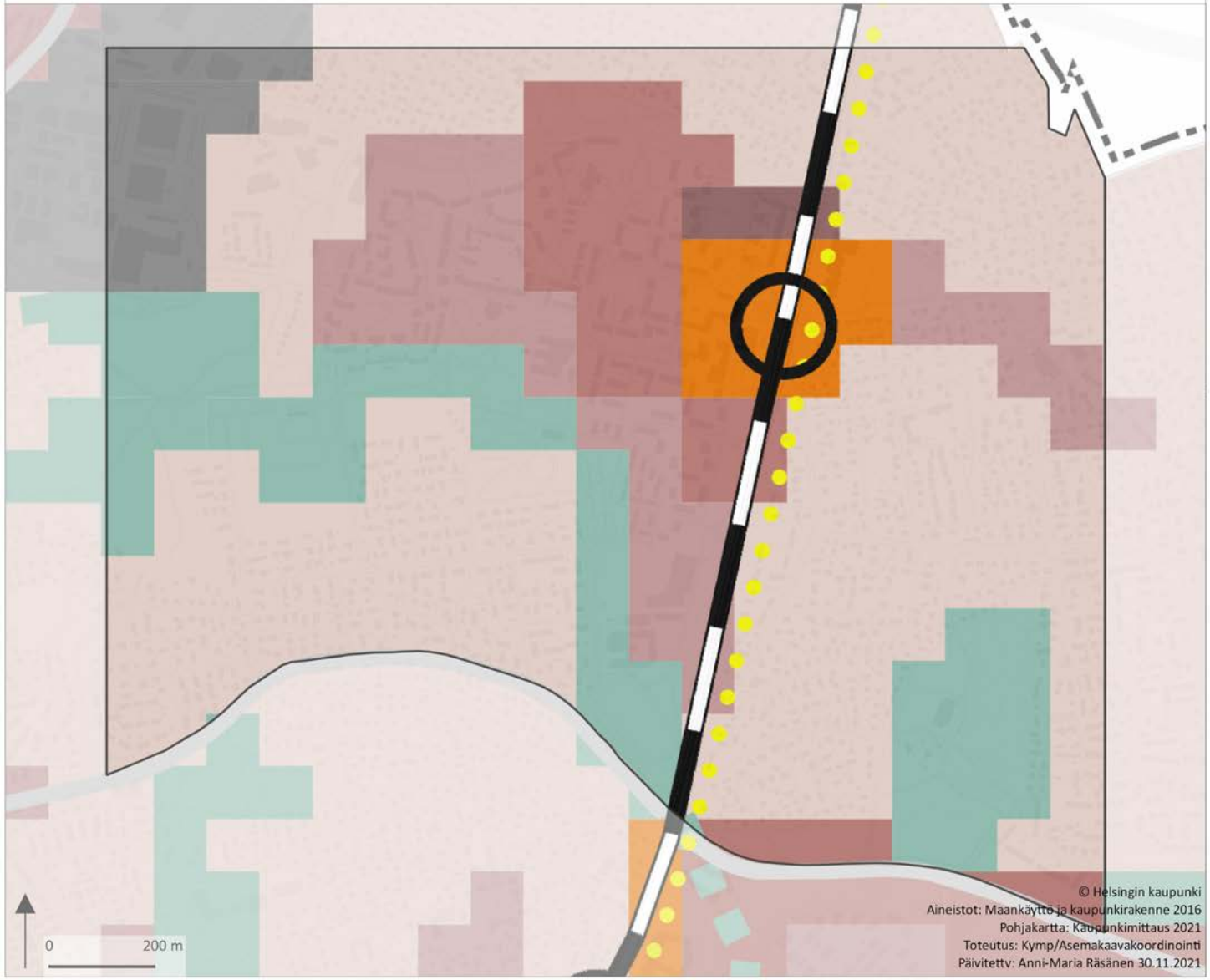

Yleiskaava 2016

- Asuntovaltainen alue A1
- Asuntovaltainen alue A2
- Asuntovaltainen alue A3
- Asuntovaltainen alue A4
- Liike- ja palvelukeskusta C1
- Kantakaupunki C2
- Lähikeskusta C3
- Puolustusvoimien alue
- Yhdyskuntateknisen huollon alue
- Kumottu ruutumuotoinen kaavamerk. *
- Satama
- Toimitila-alue
- Suomenlinnan aluekokonaisuus
- Virkistys- ja viheralue
- Merellisen virkistyksen ja matkailun alue
- Vesialue
- Baanaverkko
- Kaupunkibulevardi
- Kaupunkibul. maanalainen tai katettu osuus
- Kumottu kaupunkibulevardimerkintä *
- Metro asemineen
- Pikaraitiotie
- Pääkadun maanalainen tai katettu osuus
- Pääkatu
- Raideliikenteen runkoyhteys
- Rautatie asemineen
- Raideliikenteen yhteystarve
- Valtakunnallisesti/seudullisesti tärkeä tie/k.
- Valtak./seud. tärkeä maanal./katettu tie/k.
- Viheryhteys
- Rantareitti
- Osa-alueen rajaus

Östersundom ei kuulu kaava-alueeseen

* Merkinnät osoittavat KHO:n päätöksellä (8.11.2018) kumotut ruutumuotoiset kaavamerkinnät ja kaupunkibulevardit.

Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021 –2025
Ilmastonäkökulma huomioidaan erityisesti kaupunkirakentamisessa, liikkumisessa ja energiaratkaisuissa. Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman osana laaditaan riittävät toimenpiteet mm. liikenteen ja rakentamisen päästöjen vähentämiseksi. Tavoitteena on Helsinki, joka on varautunut sään ääri-ilmiöihin ja niiden välillisiin vaikutuksiin. Varautumisen tulee näkyä kaupunkisuunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa. Kaupungin kasvu vaatii tiivistymisen ja lähiluonnon arvojen yhteen sovittamista.[19]

Kaupunkirakennetta kehitetään kestävästi, ensisijaisesti uudistamalla ja täydentämällä olemassa olevaa rakennettua ympäristöä huomioiden alueiden erityispiirteet. Helsinkiä kehitetään raideliikenteen verkostokaupunkina, eli täydennysrakentamista toteutetaan erityisesti raideliikenteen varrella ja asemien ympäristöissä. Tavoitteena on erityyppisten kaupunginosien kiinnostava ja elinvoimainen verkosto.[20]

Ote Helsingin yleiskaavan 2016 Virkistys- ja viherverkosto 2050 -teemakartasta. Jakomäen ja Kuninkaantammen yhdistävä viherlinja kulkee Puistolan ja Tapulikaupungin kautta.

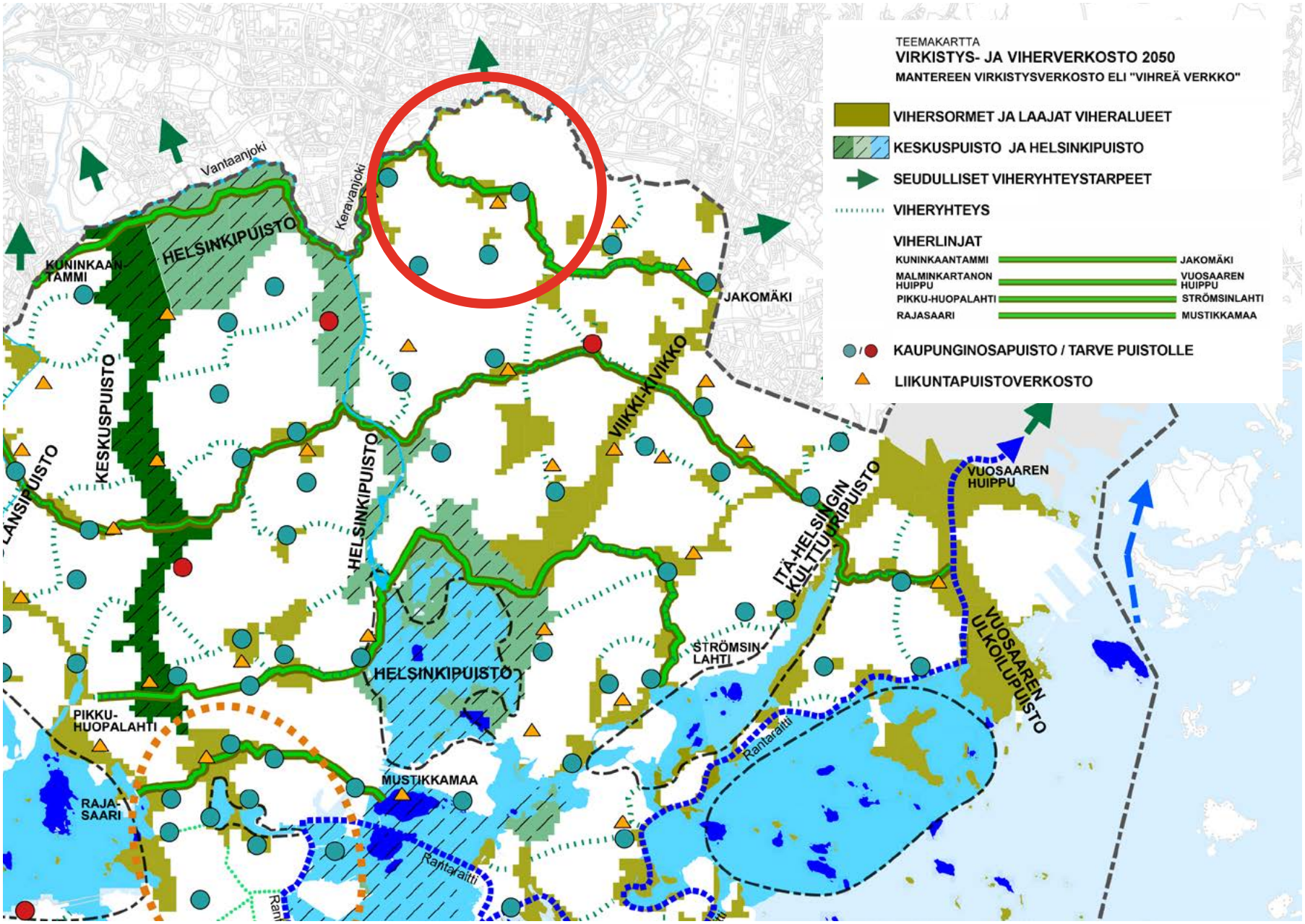
TEEMAKARTTA
VIRKISTYS- JA VIHERVERKOSTO 2050
MANTEREEN VIRKISTYSVERKOSTO ELI "VIHREÄ VERKKO"
VIHERSORMET JA LAAJAT VIHERALUEET
KESKUSPUISTO JA HELSINKIPUISTO
SEUDULLISET VIHERYHTEYSTARPEET
VIHERYHTEYS
VIHERLINJAT
KUNINKAANTAMMI
JAKOMÄKI
MALMINKARTANON HUIPPU
VUOSAAREN HUIPPU
PIKKU-HUOPALAHTI
STRÖMSINLAHTI
RAJASAARI
MUSTIKKAMAA
KAUPUNGINOSAPUISTO / TARVE PUISTOLLE
LIIKUNTAPUISTOVERKOSTO
Vantaanjoki
Keravanjoki
HELSINKIPUISTO
KUNINKAAN-TAMMI
KESKUSPUISTO
HELSINKIPUISTO
VIIKKI-KIVIKKO
JAKOMÄKI
ITÄ-HELSINGIN KULTTUURIPUISTO
VUOSAAREN HUIPPU
VUOSAAREN ULKOILUPUISTO
STRÖMSIN LAHTI
HELSINKIPUISTO
PIKKU-HUOPALAHTI
MUSTIKKAMAA
RAJA-SAARI
Rantaraitti
Rantaraitti

Asemakaavojen valmistumisvuodet

Tapulikaupungin ja Puistolan asemaseudun asemakaavat ovat 1970–2010 -luvuilta. Radan molemmin puolin on edelleen voimassa alueen ensimmäisiä asemakaavoja 1970-luvulta. Tapulikaupungin puolella voimassa ovat mm. **6 983** (1973) Porvarintien asuinkortteleissa ja **7 073** (1974), joka tosin on voimassa enää katualueella Tapulikaupungintien pohjoispäässä. Asemakaava **7 398** (1976) määritteli aikanaan koko Syökärinpolun länsipuolisen alueen rakentamisen, mutta tämäkin kaava on voimassa enää puisto- ja katualueilla.

Puistolan puolella on voimassa kolme suurta vanhaa kaavaa 1970-luvulta. Valtaosalla Suurmetsäntien ja Alankotien välisestä alueesta on edelleen voimassa asemakaava **7 406 (**1977). Vastaavasti Alankotien ja Suuntimotien välissä on voimassa kaava **7 490** (1977). Suuntimotien pohjoispuolella kaava **7 938** (1979). Myöhemmät asemakaavamuutokset painottuvat radanvarsikortteleihin.

1980-luvun kaavamuutokset Tapulinkaupungin puolella vaikuttavat liittyneen lähinnä liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen parantamiseen. Ylimitoitettuja autokansivarauksia poistettiin ja pysäköintinormeja tarkistettiin. Täydennysrakentamiseen tähtääviä kaavamuutoksia alueelle alkoi tulla 1990-luvun lopulla. Asemakaava **10 443** (1998) osoitti junaradan ja Tapulikaupungintien väliseen kortteliin 40 118 kerrostaloja ja liityntäpysäköintiä.

Kaavamuutos **11 965** (2013) mahdollisti rivi- ja kerrostalorakentamista Palovartijanpolun ja Syökärinpolun varteen, ja samana vuonna hyväksytty kaavamuutos **12 133** mahdollisti rakennusten korottamisen Hatuntekijänkujan varressa sekä uusia rivitaloja Paloletkupolulle. Kaavamuutoksessa **12 191** (2015) Maatullinpuiston eteläreunaan muodostui uusia pientalotontteja. Kaavamuutoksilla on haluttu taata palvelujen säilyminen, monipuolistaa asuntokantaa ja tuottaa vaihtelua kaupunkikuvaan.

Puistolan puolella ainoa laajempi asemakaavanmuutos on **11 680** (2008), missä edistettiin Aurinkomäenpuiston virkistyskäyttöä ja osoitettiin erillispientalotontteja Aurinkotien ja Sädetien varteen.

Näiden lisäksi Tapulikaupungin ja Puistolan pientalokortteleissa on tehty paljon "postimerkkikaavoja" 1980-luvulta lähtien. Tyypillisesti kaavoissa on nostettu tonttitehokkuutta luvusta e=0,20 lukuun e=0,25. Muutos on mahdollistanut suurten pientalotonttien lohkomisen ja tehokkaamman rakentamisen.

Asemakaavoja on esitelty tarkemmin kaavoitus- ja rakentamishistoriaa koskevassa luvussa.

Rakentamisen tehokkuus

Tapulikaupungin asuinkortteleiden asemakaavojen mukainen korttelitehokkuus vaihtelee välillä e=0,2 ja e=1,5. Tehokkaimmin rakennettuja ovat junaradan, Käsityöläisentien ja Kimnaasipolun väliset korttelit, joiden tehokkuus vaihtelee välillä 0,6–1,6. Lännempänä Kruunaajanpolun ja Kämnerintien varresta löytyy kortteita, joiden tehokkuus on 0,8–0,9. Tapulikaupungin väljimmin rakennetut korttelialueet ovat erillispientalojen kortteleita, joiden korttelitehokkuus vaihtelee 0,2–0,3 välillä.

"Ennen vanhaan isoilla tonteilla oli pieniä taloja ja nykyään suuntaus on se, että pienillä tonteilla on entistä isompia taloja."

Puistolan puolella kaavanmukainen tehokkuus on useimmissa kortteleissa 0,3, toteutunut tehokkuus 0,2. Tämä johtuu alueen pientalovaltaisuudesta ja rakennusten iästä. Yksinkertaistaen ennen vanhaan isoilla tonteilla oli pieniä taloja ja nykyään suuntaus on se, että pienillä tonteilla on entistä isompia taloja. Tonttimaata ei haluta tuhlata, eikä pihatilaa tarvita isoa kasvimaata tai kotieläimiä varten. Tehokkaimminkin rakennettujen asuinkorttelien tehokkuusluku on 0,4. Suuntimotien liikerakennuskortteli erottuu kaikista tehokkaimpana tehokkuusluvulla 0,7.

KAAVAN VOIMAANTULOVUOSI HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

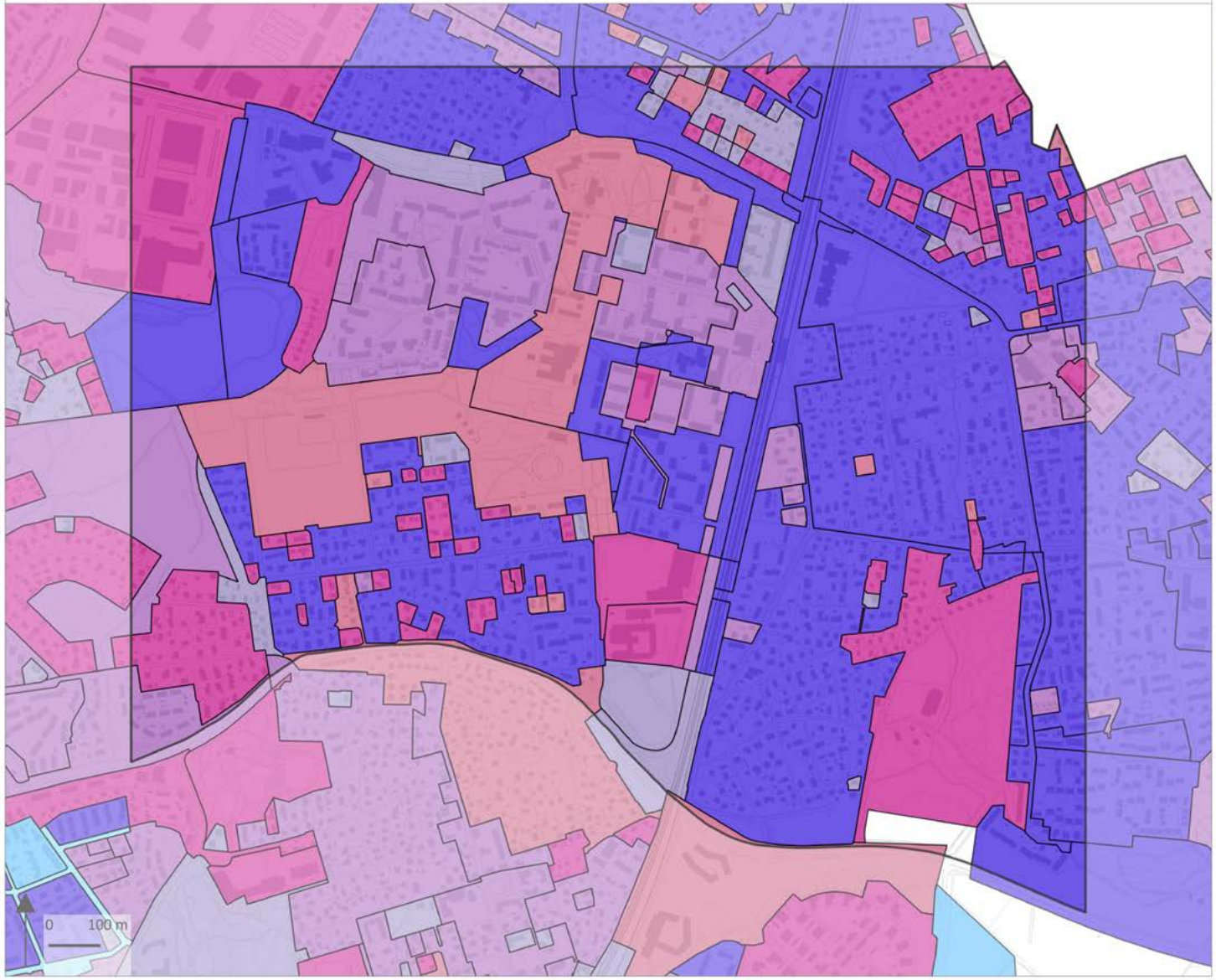

Kaavojen voimaantulovuosi (tilanne 09/2021)

- Hankerajaus
- ennen 1890
- 1890 - 1899
- 1900 - 1909
- 1910 - 1919
- 1920 - 1929
- 1930 - 1939
- 1940 - 1949
- 1950 -1959
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- 2000 - 2009
- 2010 - 2019
- 2020 -
- Ei tietoa

Huom. Jos voimaantulopäivä ei ole tiedossa, vuosiluku perustuu vahvistamispäivämäärään.

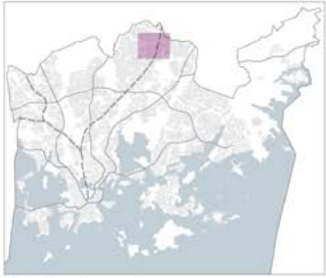

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Kaupunkimittaus 9/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

KAAVANMUKAINEN KORTTELITEHOKKUUS HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Kaavanmukainen korttelitehokkuus 05/2021

- alle 0,3
- > 0,3 - 0,6
- > 0,6 - 0,8
- > 0,8 - 1
- > 1 - 1,5
- > 1,5 - 2
- > 2 - 3
- > 3 - 4
- > 4
- Hankerajaus

© Helsingin kaupunki
Aineistot: HSY/SeutuRAMAVA 2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

TOTEUTUNUT KORTTELITEHOKKUUS HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

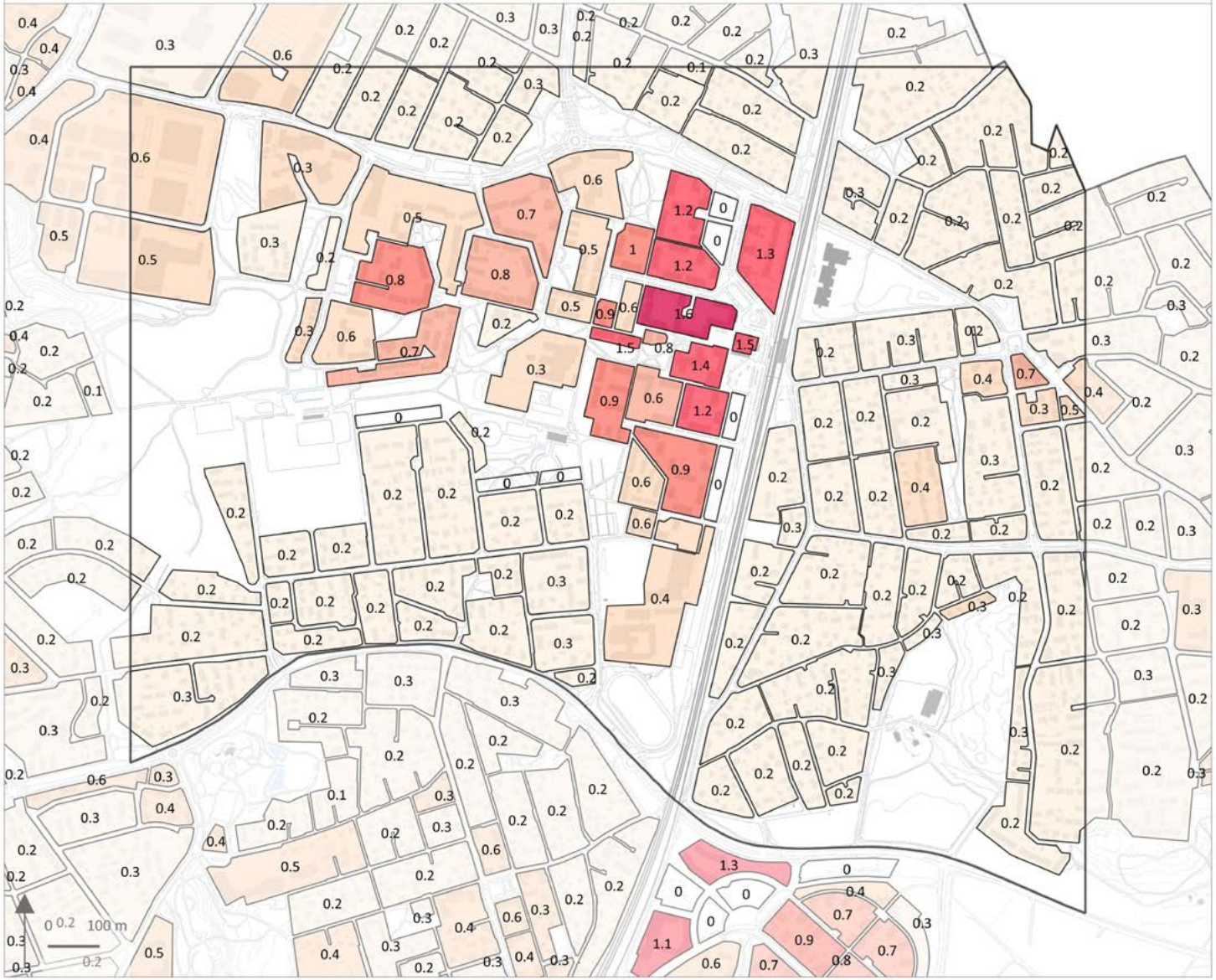

Toteutunut korttelitehokkuus

- 0
- > 0 - 0,3
- > 0,3 - 0,6
- > 0,6 - 0,8
- > 0,8 - 1
- > 1 - 1,5
- > 1,5 - 2
- > 2 - 3
- > 3 - 4
- > 4
- Hankerajaus

© Helsingin kaupunki
Aineistot: HSY/SeutuRAMAVA 2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

Rakennukset

Rakennusten käyttötarkoitukset
Alueen rakennukset ovat pääosin asuinrakennuksia (erisävyiset ruskeat). Julkiset rakennukset (violetit) ovat tyypillisesti kouluja ja päiväkoteja. Aseman vieressä on myös liikerakennuksia (keltaiset).

Rakennusten valmistumisvuodet
Ensimmäiset kerrostalot nousivat alueelle 1970-luvun loppupuoliskolla. Rakentamisen pääajanjakso osui 1970- ja 1980-luvulle. 1990-luvullakin rakennettiin vielä kokonaisia kortteleita.

Pientaloalueilla rakennusten ikähaarukka on paljon suurempi, noin sata vuotta. 1940-lukulaisia ja sitä vanhempia rakennuksia on kuitenkin selvästi vähemmän kuin 1950-lukulaisia ja sitä uudempia rakennuksia – tonteille on rakennettu myöhemmillä vuosikymmenillä uusi rakennus. 1910-luvun taloja on jäljellä enää vain kourallinen, ja ne keskittyvät Aurinkomäentien, Rukoushuoneentien ja Kuutien varteen. 1970–1990-luvut ovat pientaloissakin eniten edustettu ajanjakso.

Kerrosluvut ja hissit
Alueen rakennusten kerroskorkeudet vaihtelevat välillä 1–7. Kaupunkikuvallinen tavoite on ollut sijoittaa korkeimmat rakennukset aseman lähelle ja matalampaa rakentamista laidoille. Alueen korkein rakennus löytyy osoitteesta Maatullinaukio 8 (8 kerrosta) sekä Maatullinkujalta (6 kerrosta) ja Hattupolulta (7 kerrosta). Matalimmat rakennukset ovat pientaloja ja erilaisia apurakennuksia.

Kaikissa viisikerroksisissa ja sitä korkeammissa rakennuksissa on hissit. Nelikerroksisissa rakennuksissa on sekä hissillisiä että hissittömiä taloja. Yksittäisiä poikkeuksia voi olla. Kartan perusteella Puistolassa ei ole lainkaan hissitaloja. Tämä johtuu siitä, että alueen rakennukset ovat 1-2 -kerroksisia. 3-kerroksisia rakennuksia on kourallinen, korkeampia ei lainkaan.

Viereinen sivu: rakeisuuskaavio osoittaa, kuinka erilaista alueen rakennuskanta on radan eri puolilla. Tapulikaupungin ydin on kerrostaloaluetta. Puistolan puolella on lähes pelkästään pientaloja, jopa aivan aseman vieressä. Helsingin kaupunki pyrkii rakenteeseen, jossa on monenlaisia rakennuksia. Liian suuret aluekohtaiset erot eivät ole suositeltavia.

Kuva 1: Raidepolku 13. **Kuva 2:** Simakuja 6.

2

RAKENNUSTEN PÄÄKÄYTTÖTARKOITUS HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

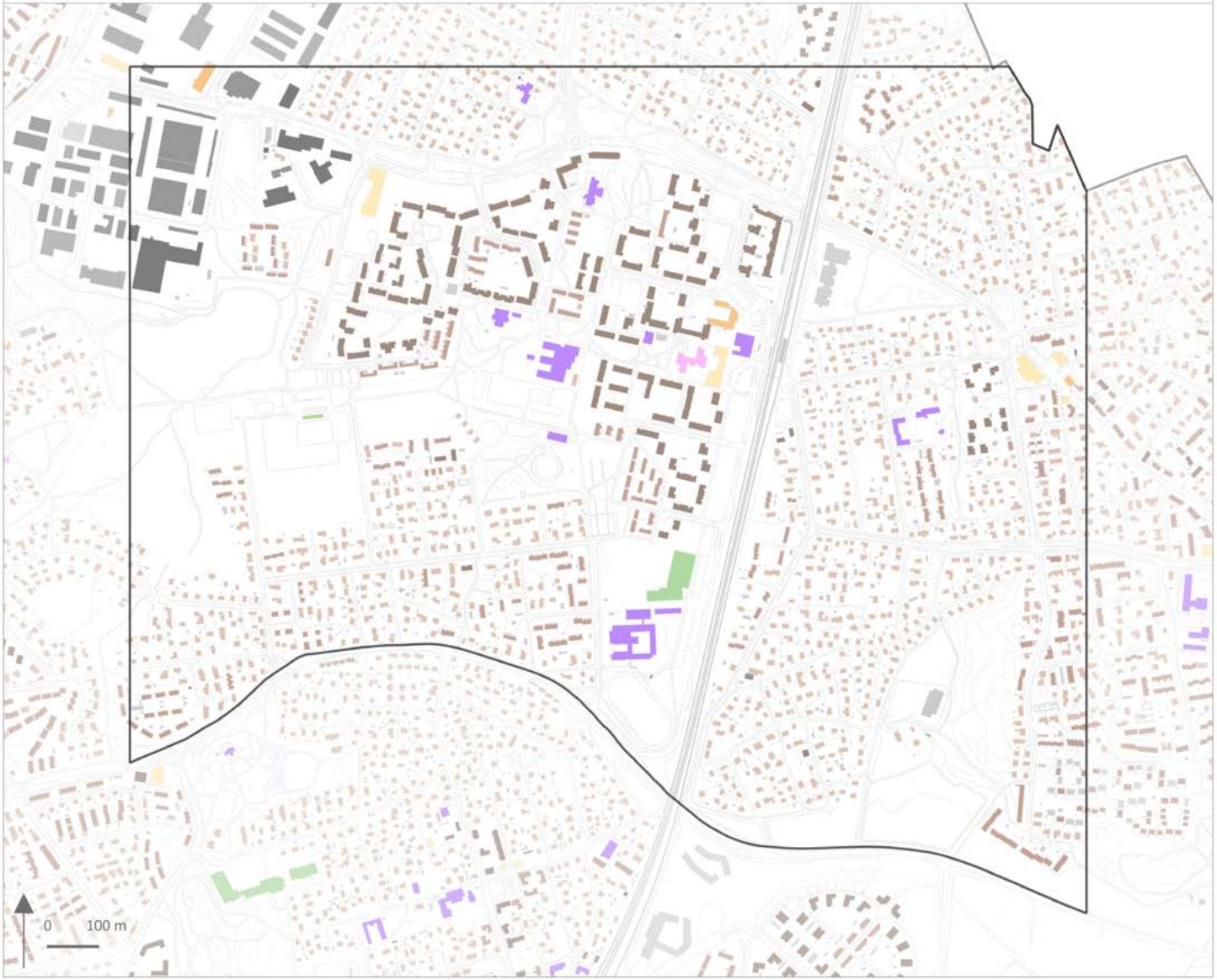

Rakennusten pääkäyttötarkoitus 02/2021

- Kerrostalot
- Rivi- ja ketjutalot
- Pientalot
- Asuntolat, vanhusten palvelutalot yms.
- Hotelli- ja majoitusrakennukset
- Toimistorakennukset
- Liike- ja ravintolarakennukset
- Teatterit, kongressi- ja konserttitalot, näyttelyhallit
- Julkiset rakennukset
- Teollisuusrakennukset
- Varastorakennukset
- Kokoontumis- ja liikuntarakennukset
- Voimalaitosrakennukset
- Muut rakennukset tai ei tietoa
- Hankerajaus

Huom. Tieto on osittain viitteellinen, koska aineistossa kaksi eri käyttötarkoitusta voi olla yhdistettynä samaan rakennukseen. Tarkista tarkka ja ajantasainen tilanne Paikkatietovipusen rakennuspisteaineistosta.

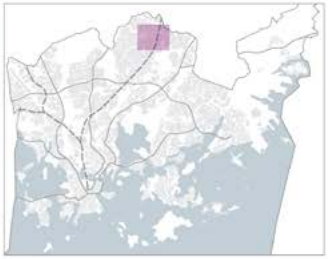

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Helsingin kuntarekisteri, Kaupunkimittaus 02/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

RAKENNUSTEN VALMISTUMISVUOSI HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Rakennusten valmistumisvuosi 02/2021

- ennen 1890
- 1890 - 1899
- 1900 - 1909
- 1910 - 1919
- 1920 - 1929
- 1930 - 1939
- 1940 - 1949
- 1950 - 1959
- 1960 - 1969
- 1970 - 1979
- 1980 - 1989
- 1990 - 1999
- 2000 - 2009
- 2010 - 2019
- 2020 -
- Ei tietoa
- Hankerajaus

Huom. Tieto on osittain viitteellinen, koska aineistossa kaksi eri rakennusta voi olla yhdistettynä samaan rakennukseen. Tarkista tarkka ja ajantasainen tilanne Paikkatietovipusen rakennuspisteaineistosta.

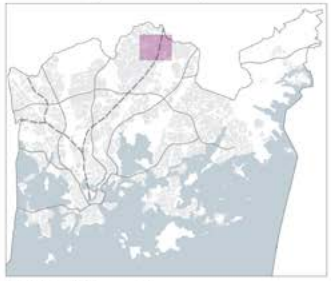

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Helsingin kuntarekisteri, Kaupunkimittaus 02/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

RAKENNUSTEN KERROSLUKUMÄÄRÄ HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Rakennusten kerroslukumäärä 02/2021

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9 tai enemmän
- Ei tietoa
- Hankerajaus

Huom. Tieto on osittain viitteellinen, koska aineistossa kaksi eri rakennusta voi olla yhdistettynä samaan rajaukseen. Tarkista ajankohtainen tilanne Paikkatietovipusen rakennuspisteaineistosta.

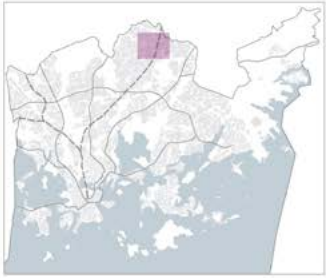

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Helsingin kuntarekisteri, Kaupunkimittaus 02/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

HISSILLISET ASUINRAKENNUKSET HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Hissilliset asuinrakennukset 02/2021

- Hissi
- Ei hissiä
- Ei tietoa
- Hankerajaus

Huom. Tieto on viitteellinen. Rakennus luetaan hissilliseksi, jos yhdessäkin rapussa on hissi.

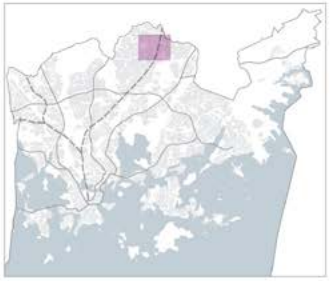

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Helsingin kuntarekisteri 02/2021
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

Liikenne

Päärata risteää Suurmetsäntien ja Suuntimotien Tapulikaupungin kohdalla. Kaupunginosa on toisaalta harvinaisen hyvien liikenneyhteyksien ääressä, toisaalta junarata erottaa alueita toisistaan. Suurmetsäntien ja Suuntimotien vilkkaimmilla osuuksilla on yli 13 000 autoa vuorokaudessa. Loputkin Suurmetsäntien ja Tapulikaupungintien osuudet yltävät lähes samoihin lukuihin, yli 10 000 ajoneuvoa/vrk. Puistolan puolella Suuntimotien liikennemäärä laskee 5 000 ajoneuvoon/vuorokausi, joka silti on moninkertainen liikennemäärä alueen tonttikatuihin verrattuna.

Joukkoliikenne
Junat I, K, P ja T pysähtyvät Puistolan asemalla. Helsingin sisäisiä bussilinjoja on useita. Tapulikaupungintietä pitkin ajavat bussit 73 Hakaniemi–Ala-Tikkurila ja linja 74 Hakaniemi – Heikinlaakso. Suuntimotietä ja Puistolanraittia ajaa myös linja 75, jonka reitti kulkee Rautatientorilta Jakomäen kautta Puistolan asemalle. Linja 79 yhdistää 79 Herttoniemen (M) ja Puistolan aseman.

Kaupunkipyöräasemista keskeisin on Puistolan asemalla. Lähimmät kolme asemaa sijaitsevat Maatullinkujalla, Porvarinkujalla ja Puistolantorilla. Kaupunkipyöriä on näillä asemilla yhteensä 62. Lisää pyöräasemia on etäämpänä Siltamäessä, Töyrynummella, Tapanilassa ja Puistolassa.

Pyöräily- ja jalankulku
Alueen kaduilla on joko yhdistetty pyörätie ja jalkakäytävä tai pelkästään jalkakäytävä. Eniten pyöräliikennettä on radan suuntaisilla katuosuuksilla ja reiteillä. Esimerkiksi Kiitäjänpolku ja Tapulikaupungintie ovat pyöräilijöiden suosimia etelä-pohjoissuuntaisia reittejä. Näille reiteille on harkinnassa (erityisesti palautteisiin pohjautuen) jalankulun ja pyöräilyn erottelu ainakin osalle kaduista. Pyöräliikennettä on jonkin verran myös itä-länsisuuntaisesti ja tämä painottuu erityisesti Tapulikaupungin läpi kulkevalle Maatullinkujalle sekä sen pohjoispuolella kulkevalle Tapulikaupungintielle.

Liikenneturvallisuus
Liikenneonnettomuuksia tarkastellaan 5 vuoden jaksoissa. Tapulikaupungissa ja Puistolan aseman ympäristössä ei ole tapahtunut yhtäkään poliisin tietoon tullutta kuolemaan johtanutta onnettomuutta viimeisen 30 vuoden aikana. Sen sijaan esim. alueen eniten liikennöidyssä paikassa, Tapuliaukiolla on tapahtunut samana aikana seitsemän onnettomuuteen johtanutta pyöräilijä- tai jalankulkijaonnettomuutta. Myös Puistolan aseman alikulun itäpuolella on tapahtunut palautteiden perusteella usein läheltä piti-tilanteita. Nämä tilanteet ovat koskeneet erityisesti pyöräilijöitä ja jalankulkijoita ja heidän välisiä kohtaamisiaan.

Liikenneonnettomuuksien määrä kasvaa, kun liikenteen määrä ja ajonopeudet kasvavat. Ylinopeuksia esiintyy erityisesti pitkillä suorilla tieosuuksilla, joilla ei ole fyysisiä hidasteita. Tällaisia katuja ovat Puistolan aseman ympäristössä mm. Tapulikaupungintien eteläosa sekä Suuntimotie ja muutamat pitkät suorat asuntokadut, kuten Alankotie ja Raidepolku. Tapulikaupungintielle on tehty jo suunnitelma nopeusrajoitusten alentamiseksi. Suunnitelma etenee päätöksentekoon vuoden 2022 aikana.

Pyöräily ja jalankulkureitit
Baanalinjaukset sekä niiden tavoiteltava järjestely on kuvattu Helsingin pyöräliikenteen tavoiteverkossa[21]. Baanat ovat pyöräliikenteen runkoväyliä, jotka yhdistävät seudun suurimmat asuinalueet työpaikkakeskittymiin ja mahdollistavat nopean ja suoran pyöräliikenteen kaupungissa. Ne vastaavat erityisesti pitkän matkan (5–20 km) kysyntään.

Baanaverkko rakentuu sekä nykyisistä, parannettavista pyöräreiteistä että uusista osuuksista. Baanojen tavoiteverkon linjaukset ohjaavat yleis- ja asemakaavan liikennesuunnittelua sekä katu- ja puistosuunnittelua. Baanojen linjaukset tarkentuvat jatkosuunnittelussa.

KESKIVUOROKAUSILIIKENNE HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Keskivuorokausiliikenne 2019

- 0 - 1000
- 1000 - 2500
- 2500 - 5000
- 5000 - 12000
- 12000 -
- Hankerajaus

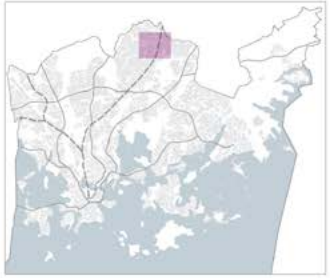

© Helsingin kaupunki
Aineistot: Liikenne- ja katusuunnittelu 2019
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

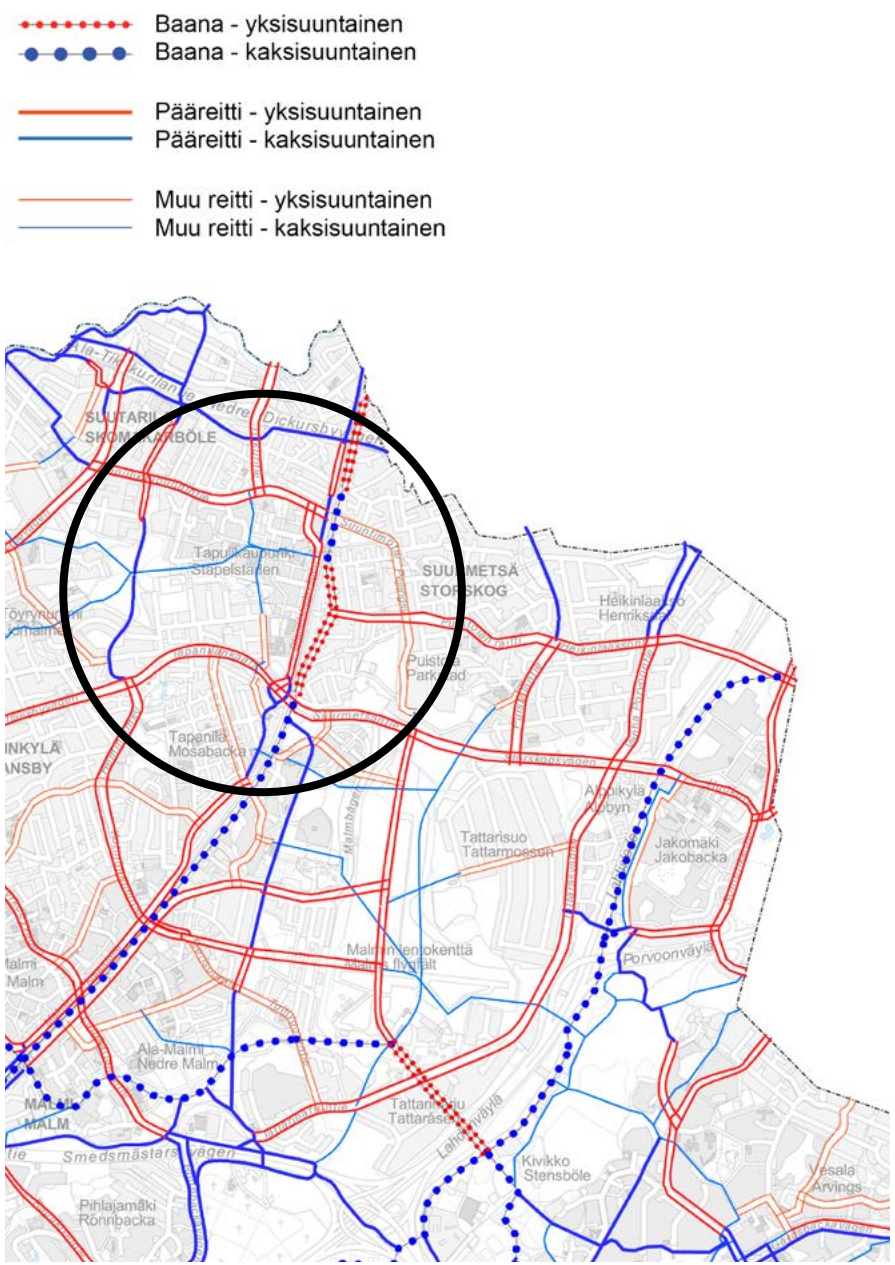

Pyöräilyn tavoiteverkoston rungon Tapulikaupungin ja Puistolan alueella muodostavat pääradan suuntainen baana ja suunnittelualueen halki itä-länsisuunnassa kulkevat reitit. Verkostoa täydentävät pyöräilyn muut reitit, jotka kulkevat pää- ja kokoojakaduilla.

Pääradan varteen linjatun Pohjoisbaanan yleissuunnittelu käynnistyy syksyllä 2021. Yleissuunnitelmassa tutkitaan erilaisia vaihtoehtoja, joista vertaillaan, minkä jälkeen ehdotus parhaasta vaihtoehdosta etenee toteutukseen. Tavoitteena on parantaa reitin sujuvuutta. Samassa yhteydessä tutkitaan myös jalankulun ja pyöräilyn erottelumahdollisuuksia Kiitäjänpolulla, jotta läheltä piti -tilanteet vähenisivät.

Pysäköinti

Alue ei kuulu asukaspysäköintijärjestelmään. Tapulikaupungin pysäköinti on pitkälti asukaspysäköintialueiden (kaavamerkintä LPA) varassa, niissä autopaikkoja on 1500. Kerrostalotonteilla on reilu 200 autopaikkaa. Tapulikaupungissa on myös muutama yleinen pysäköintialue (LP), joista suurin Medialukion edessä. Pientalojen pysäköintipaikat ovat tonteilla. Aseman molemmilla puolilla on myös liityntäpysäköintialueet (LPY).

Kuva yllä: Aseman alikulun sisäänkäynti Kiitäjänpolulla.

JOUKKOLIIKENNELINJAT JA PYSÄKIT HANKERAJAUKSELLA
- Tapulikaupunki ja Puistolan asemanseutu, suunnitteluperiaatteet (0742_46)

Joukkoliikennelinjat ja -pysäkit 2021

Pysäkit ja laiturit
- Juna-asema
- Metro
- Raitiovaunu
- Linja-auto
- Lautta
- HSL:n kaupunkipyöräasemat

Joukkoliikennelinjat
- Junarata
- Metro
- Raitiovaunu
- Linja-auto
- Lautta
- Hankerajaus

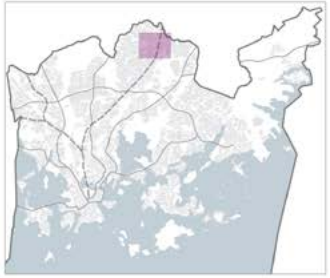

© Helsingin kaupunki
Aineistot: HSL joukkoliikenneverkosto syksy 2021, Seutukartta 2020
Pohjakartta: Kaupunkimittaus 2021
Hankerajaukset: Kymp/Aska 2021
Toteutus: Kymp/Asemakaavakoordinointi
Päivitetty: Anni-Maria Räsänen 30.11.2021

Palvelut

Koulut
Tarkastelualueella on 2 koulua. *Maatullin peruskoulussa* on luokat 1–9. Koulussa on kuvataidepainotus. Koulun toimipiste on Suuntimotiellä. Lukio-opetusta tarjoaa yksi koulu, *Helsingin Medialukio,* jolla on media ja yhteiskunta -painotus (Moisiontie 3).

Tarkastelualueen osia kuuluu myös seuraavien, koulujen oppilaaksiottoalueisiin: *Puistolanraitin ala-asteen koulu* (2 toimipistettä) ja *Puistolan peruskoulu*. *Suutarinkylän peruskoulu* ja *Tapanilan ala-asteen koulu*. Koulujen yhteydessä toimii kouluterveydenhuolto.

Päiväkodit
Tapulinkaupungin puolella toimivat päiväkodit *Neilikka* (Palokuja 4), *Pikkuprinssi* (Maatullinkuja 12) ja *Satulinna* (Kimnaasipolku 7). Tapulikaupungintien pohjoispuolella toimii päiväkoti *Kumina* (Pikkaraistie 7). Radan toisella puolella Puistolassa päiväkodit *Minttu* (Suuntimotie 28), *Vihtori* ja *Klaara* (Mehiläistie 6-8), ryhmäperhepäiväkoti *Sirkka* (Puistolantori 1) ja *Nurkka* (Nurkkatie 2).

Puistojen palvelut
Ohjattua leikkipuistotoimintaa tarjoavat *Leikkipuisto Tapuli* (Kimnaasipolulla Satullinnan yhteydessä). LP Tapulissa on kiipeilytelineitä, liukumäkiä, keinut sekä liikunnallisia välineitä. Pelikenttiä on kaksi. Puistolan puolella lähin leikkipuisto on *leikkipuisto Nurkka* (päiväkodin yhteydessä Nurkkatiellä). Nurkassa on leikkivälineitä kaiken ikäisille lapsille, kahluuallas kesällä, aidattu piha pienille, pelikenttä sekä ulkohalli, jossa ruokailu- ja leikkimahdollisuus.

Alueen tärkein liikuntapaikka on Tapulikaupungin liikuntapuisto. Kenttiä on hiekkapintaisina, nurmella ja tekonurmella. Lisäksi alueella on luistelukaukalo ja -kenttä, tenniskentät, ulkokuntoiluvälineet

Puistolan puolella on oma liikuntapuistonsa, jossa on monipuolinen tarjonta erilaisia kenttiä: tekonurmi, nurmi, jääkiekkokaukalo, koripallo- ja tenniskentät sekä alue yleisurheilun harjoitteluun. Liikuntapuistossa on myös ulkokuntoiluvälineet.

Lisää urheilukenttiä (talvella usein luistelukenttinä) on käytännössä kaikkien koulujen yhteydessä. Usein hiekkakentän lisäksi on vähintään koripallo- tai lentopallokenttä. Medialukion molemmin puolin on tekonurmikentät. Lyhyitä kuntoratoja (talvisin latuina) löytyy *Karjuniityn* eteläpuolelta ja Puustellinmetsän pohjoispuolelta. Tullikirjurinpuistossa on skeittipaikka.

Maatullinpuistossa on viljelypalstoja ja koira-aitaus. Koira-aitaus löytyy myös *Henrik Forsiuksentiellä* sekä Heikinlaaksosta.

Ajurinaukiolla sijaitsevat sekä Tapulinkaupungin kirjasto että Nuorisotalo (Ajurinaukio 5). Puistolan kirjasto on Nurkkatie 2:ssa. Samassa osoitteessa toimii myös Työväenopisto. Seuraavaksi lähimmät kirjastot ovat Suutarilassa ja Tapanilassa. Puistolan nuorisotyö (HNMKY) toimii Puistolan peruskoulun yhteydessä.

Kirkko löytyy Puistolasta (Tenavatie 4).

Sosiaali- ja terveyspalvelut
Puistolassa on terveysasema, jossa on myös äitiys- ja lastenneuvola (Ajurinaukio 1). Puistolan hammashoitola (Maatullinaukio 10 A). Suutarilassa on Koillisen terveysasema, hammashoitola ja neuvola. Puistolan palvelutalo sijaitsee Aksiisipolulla.

Sisäliikuntapaikkoja on alueen koulujen lisäksi mm. nuorisotalolla, palvelutalossa sekä jopa kirkon yhteydessä.

Kaupalliset palvelut
Sekä Tapulikaupungissa että Puistolassa on lähikauppoja. Aseman luona on R-kioski. Myös muita esikaupunkialueille tyypillisiä palveluja, kuten (lounas)ravintoloita ja parturi-kampaamoja löytyy jonkin verran. Liikuntapalveluja tarjoavat Helsingin Mailapelikeskus sekä kuntosalit. Lähimmät suuret palvelukeskittymät, joissa on monipuolisemmin sekä julkisia että kaupallisia palveluja, ovat *Malmi* ja *Tikkurila*.

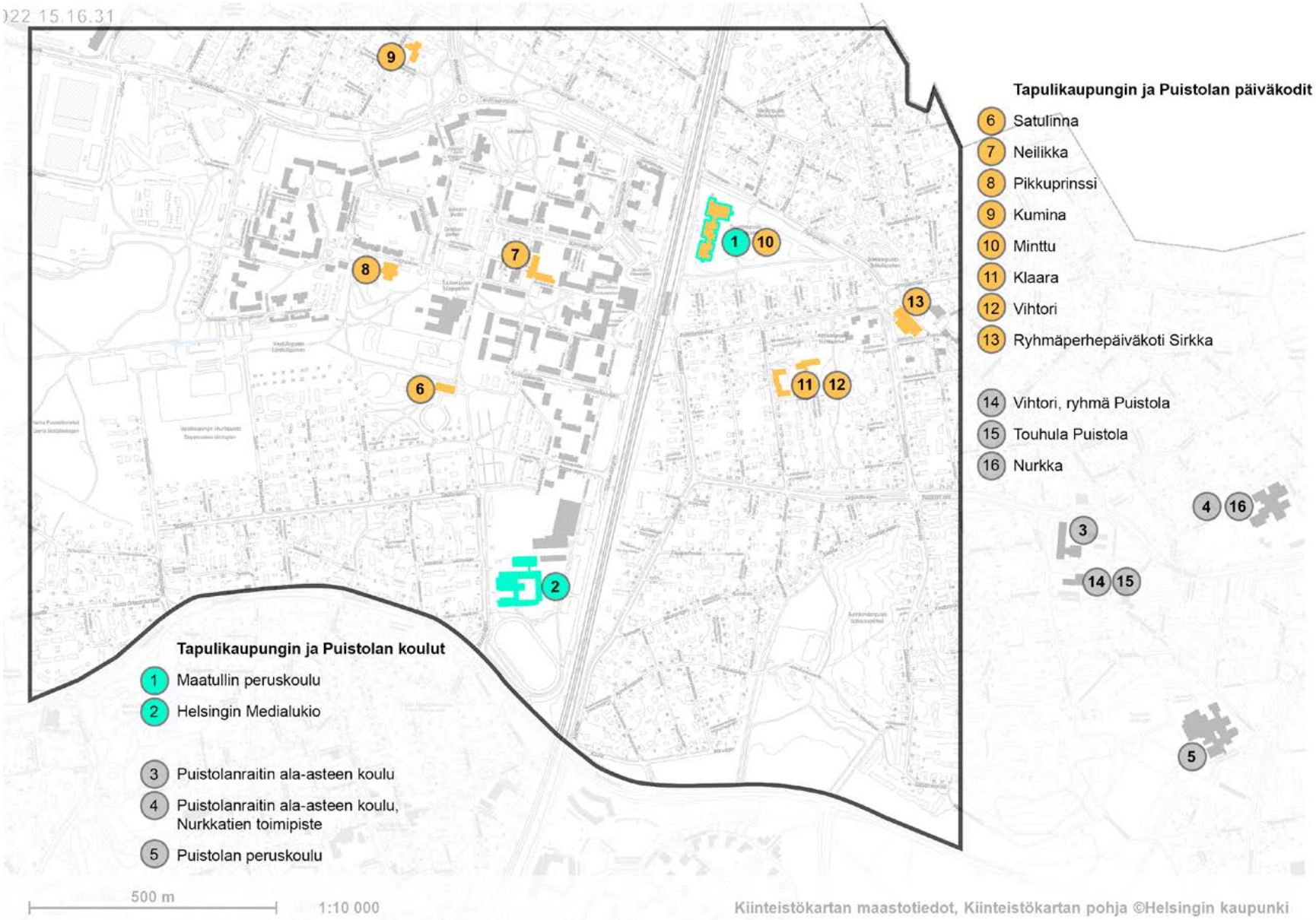

Tapulikaupungin ja Puistolan asemanseudun koulut ja päiväkodit kartalla. Tarkastelualueen ulkopuolelle jäävät toimipisteet on merkitty harmaalla. Kartta (väritys) esittää nykytilaa, väritys ei ota kantaa palveluverkon toimipisteitä koskeviin suunnitelmiin. Päiväkoti Touhula (15) on lopettanut toimintansa sillä aikaa, kun suunnitteluperiaatteideta on laadittu.

Tapulikaupungin ja Puistolan asemanseudun vapaa-ajan palvelut ja liikuntapaikat kartalla. Tarkastelualueen ulkopuolelle jäävät toimipisteet on merkitty harmaalla. Kartat (väritys) esittävät nykytilaa, väritys ei ota kantaa palveluverkon toimipisteitä koskeviin suunnitelmiin.

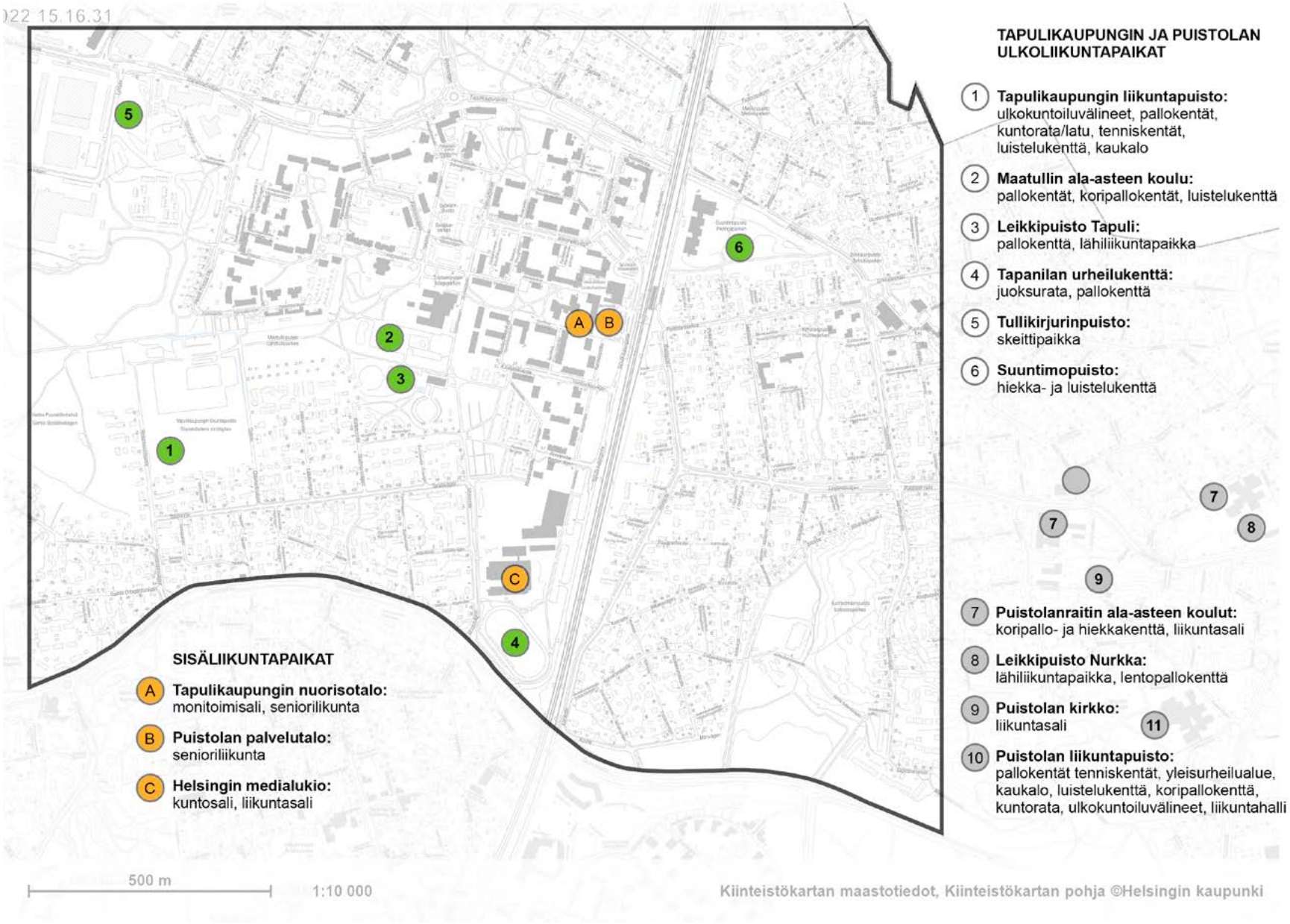
TAPULIKAUPUNGIN JA PUISTOLAN ULKOLIIKUNTAPAIKAT
1 Tapulikaupungin liikuntapuisto: ulkokuntoiluvälineet, pallokentät, kuntorata/latu, tenniskentät, luistelukenttä, kaukalo
2 Maatullin ala-asteen koulu: pallokentät, koripallokentät, luistelukenttä
3 Leikkipuisto Tapuli: pallokenttä, lähiliikuntapaikka
4 Tapanilan urheilukenttä: juoksurata, pallokenttä
5 Tullikirjurinpuisto: skeittipaikka
6 Suuntimopuisto: hiekka- ja luistelukenttä
7 Puistolanraitin ala-asteen koulut: koripallo- ja hiekkakenttä, liikuntasali
8 Leikkipuisto Nurkka: lähiliikuntapaikka, lentopallokenttä
9 Puistolan kirkko: liikuntasali
10 Puistolan liikuntapuisto: pallokentät tenniskentät, yleisurheilualue, kaukalo, luistelukenttä, koripallokenttä, kuntorata, ulkokuntoiluvälineet, liikuntahalli
11
SISÄLIIKUNTAPAIKAT
A Tapulikaupungin nuorisotalo: monitoimisali, seniorilikunta
B Puistolan palvelutalo: senioriliikunta
C Helsingin medialukio: kuntosali, liikuntasali
500 m
1:10 000
Kiinteistökartan maastotiedot, Kiinteistökartan pohja ©Helsingin kaupunki

Väestö

Tapulikaupungin väkiluku vuoden 2020 lopussa oli 8940 henkilöä, Puistolan 6612[22]. Molemmilla alueilla on alle 20-vuotiaita enemmän kuin Helsingissä keskimäärin. Puistolassa nuorten aikuisten (alle 30 vuotiaat) osuus asukkaista on selvästi pienempi kuin Helsingissä keskimäärin, mutta 50-64-vuotiaita on Helsingin keskiarvoa enemmän. Myös Tapulikaupungissakin nuoria aikuisia on kaupungin keskiarvoa vähemmän, mutta muuten väestö on jakaantunut Puistolaa tasaisemmin eri ikäryhmiin.[23]

Alueet poikkeavat toisistaan myös asukkaiden koulutusasteen suhteen. Vuonna 2020 Puistolan asukkaiden käymät koulutusasteet jakautuvat likimain samalla tavoin kuin koko Helsingissä. Tapulikaupungissa taas suhteessa enemmän perusasteen ja toisen asteen suorittaneita kuin Helsingissä keskimäärin. Tapulikaupungissa on myös suhteessa vähemmän ylemmän korkeakouluasteen suorittaneita tai tutkijakoulutustaustaisia kuin Helsingissä keskimäärin.[24]

Asuinolot

Sekä Puistolassa että Tapulikaupungissa asuntojakauma poikkeaa Helsingin keskiarvoista: varsinkin yksiöitä, mutta myös kaksioita on vähemmän kuin Helsingissä keskimäärin. Helsingin rakennuskannalle tyypillistä on, että väljimmät asunnot sijaitsevat pientaloissa ja kerrostaloissa asuntojen keskikoko on selvästi pienempi. Varsinkin Puistolassa, joka on pientaloaluetta, isommat asuntokoot ja omistusasuminen painottuvat selvästi. Tapulikaupungissakin on keskiarvoa enemmän kolmen-neljän huoneen asuntoja. Vuokra-asuntoja on suunnilleen samassa suhteessa kuin koko Helsingissä. Asumisoikeusasuntoja on Helsingin keskiarvoa enemmän.

Kuvat vasemmalla: yllä päiväkoti Pikkuprinssi Maatullinraitin varrella.
Alla Maatullinpuiston vuonna 2022 purettu koulurakennus. Uusi koulu nousee samalle paikalle.

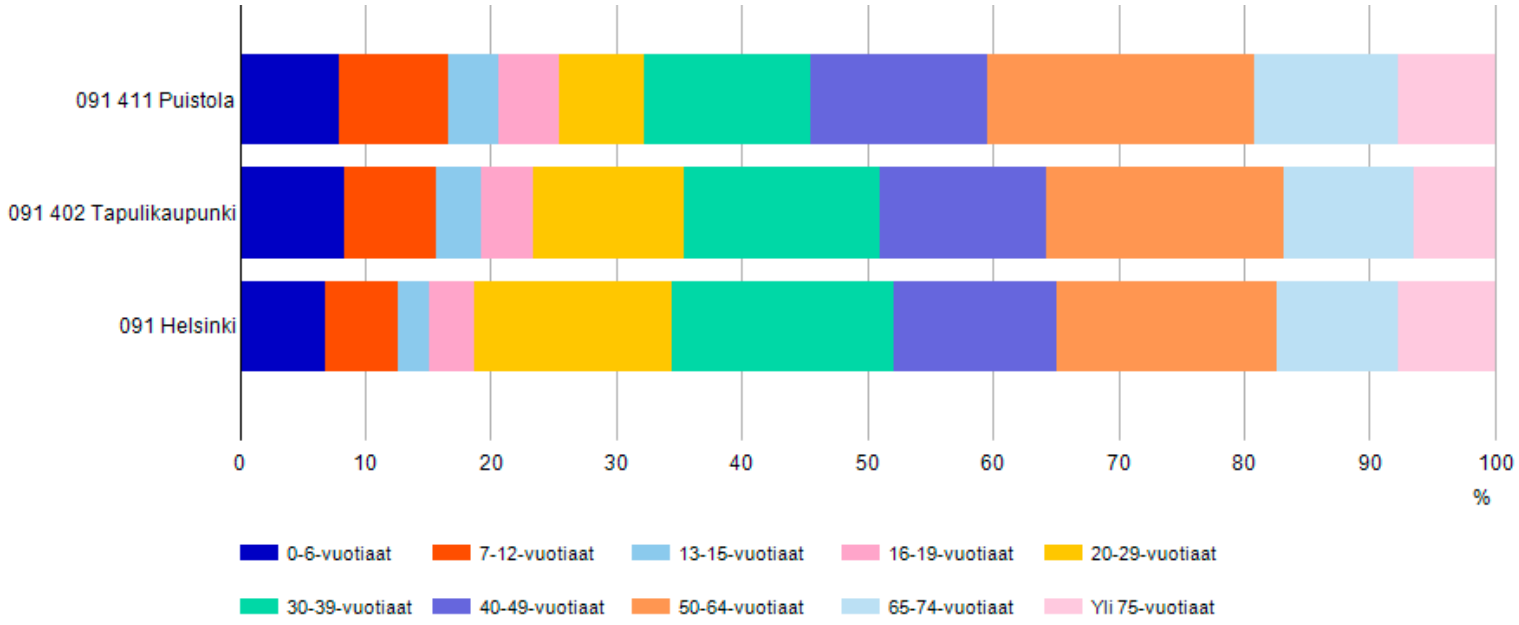

Puistolan, Tapulikaupungin ja Helsingin ikäjakaumat. Kaaviota on muokattu tiiviimmäksi.

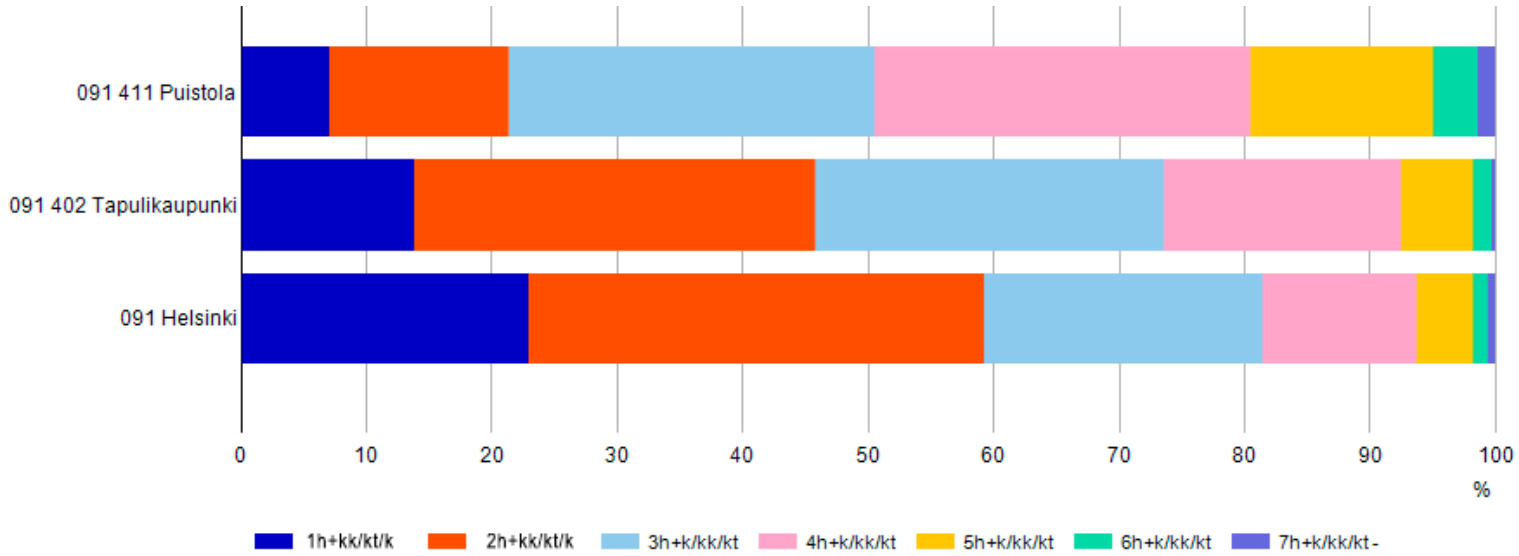

Puistolan, Tapulikaupungin ja Helsingin asuntojen huoneistojakaumat. Kaaviota on yksinkertaistettu. Erityyppiset yksiöt on yhdistetty yhteen luokkaan, samoin kaksiot. Alkuperäisesssä kaaviossa pienten huoneistojen erilaiset variantit(k/kk/kt) oli esitetty eri väreillä.

III Alueen kaupunkirakenne

Kaupunkitilalliset ominaispiirteet

Tapulikaupungin kaupunkikuvassa näkyvimmät osatekijät ovat elementtikerrostalot, laajat pysäköintikentät ja vehreät jalankulun ja pyöräilyn raitit. Tapulikaupungin vaalittavia ominaispiirteitä ovat muun muassa ulkosyöttöinen katuverkko, puolisuljetut korttelirakenteet sekä Maatullinkujan raitti sekä siihen liittyvät vehreät puistot. Alueen keskiosa halutaan pitää jatkossakin matalammin rakennettuna.

Rakennuskanta on 1970-luvulta ja sitä nuorempaa. 1970–1980 -lukujen tasakattoisten kerrostalojen julkisivuissa pääosassa ovat betoni, punainen tiililaatta ja elementtirakenteiset parvekkeet. Rakennuskanta nuortuu idästä länteen päin siirryttäessä: 1970-luvulla rakentuneessa itäreunassa näkyy pääosin vaaleaa betonipintaa. Tehostevärit ovat kirkkaita. 1980-luvulla julkisivumateriaali vaihtui punaiseen tiileen, tiililaattaan ja tummiin yksityiskohtiin. Yhdistelmää näkyy paljon alueen keski- ja länsiosan taloissa ja Maatullinaukion ympärillä olevissa rakennuksissa. Parmaajantien vaaleat, klinkkeripintaiset rakennukset 1980–1990-luvun taitteesta ennakoivat 1990-luvun värejä ja materiaaleja. 2000-luvun rakennuksissa rapatut julkisivut tekevät paluun katukuvaan.

Koska alue on rakentunut suhteellisen lyhyessä ajassa, on rakennusten ilme melko yhtenäinen. Yleisin talotyyppi on useammasta porrashuoneesta muodostuva lamellikerrostalo. Pistetaloryhmiä on *Hattupolun*, *Palovartijanpolun* ja *Kartuusipolun* varresta, Maatullinpuiston eteläpuolella on pientalokortteleita.

Tapulikaupungin alkuperäiset asemakaavaratkaisut **6 983** (1973) ja **7 073** (1974) sekä **7 398** (1976). Nämä Tapulikaupungin vanhemmat asemakaavat edustavat 1970–1980-luvun rationaalista maankäyttöä, jossa pyrittiin vastaamaan ripeään väestönkasvuun sekä ratkomaan asuntotuotannon, liikenteen ja palvelutarjonnan haasteita. Suunnittelua ohjasi jossain määrin autoistuminen, mutta kaavoituksessa pyrittiin varmistamaan edellytykset myös vaihtoehtoisille liikkumistavoille. *Tapulikaupungintien* ja *Henrik Forsiuksen tien* väliin jäävällä alueella on pyritty ulkosyöttöisyyteen niin, että asuinkorttelien keskiosat, puistoalueet ja niitä yhdistävät raitit olisi rauhoitettu ajoneuvoliikenteeltä.

Puistola on vanhaa pientaloaluetta, jolle on ominaista ajallinen kerrostuneisuus. Alueen vanhimmat rakennukset ovat peräisin 1910-1920-luvuilta, jolloin *Ab. Wanda Parkstad-Puistokylä Oy* -maayhtiö palstoitti aluetta. Rakennukset ovat pääosin erillispientaloja. Niistä muodostuu eräänlaista "asuntomattoa", johon puistot ja julkiset rakennukset, lähinnä koulut ja päiväkodit, tekevät aukkoja. *Puistolan tori* ja sen viereinen liikerakennus muodostavat jonkinlaisen paikallisen keskuksen. *Suuntimotie* ja *Alankotie* erottuvat katuverkossa muita suurempina kokoojakatuina. Suuntimotiellä ja *Sepeteuksentiellä* on pitkä ja komea katunäkymä, jonka dramaattisuutta korkeuserot korostavat. Siellä täällä on rivi- ja pienkerrostaloja, muun muassa *Kimalaispuiston* molemmin puolin. Matalat, enintään kaksikerroksiset rakennukset ja täysikasvuinen, runsas puusto ovat kaupunkitilassa tasaväkisiä. Rakennusten koordinaatisto syntyy lähinnä katuverkosta, joka taas on pitkälti maastonmuotojen ohjailemaa. 1940-luvulla rakennettuja ja sitä vanhempia rakennuksia on jäljellä suhteellisen vähän. Tämä johtuu siitä, että tonteille on rakennettu uudelleen myöhempinä vuosikymmeninä.

Viereisen sivun kuvat:
Tapulikaupungin asuinrakennuksia

1: Henrik Forsiuksentie 22
2: Kämnerintie 5
3: Tapulinkaupungintie
4: Kämnerintie 7
5-6: Maatullinraitti
7: Parmaajantie 7
8: Porvarintie 2
9: Pormestarintie 3-7

1

2

3

4

5

6

7

8

9

P
Yksityisalue
YKSITYISALUE

Viereisen sivun kuvat: Tapulikaupungin pysäköintialueita

1: Parmaajantie 5
2: Henrik Forsiuksentie 31
3: Vaakamestarinkuja 1
4: Henrik Forsiuksentie 39
5: Vaakamestarintie 5
6: Palokuoukunkuja
7 Käsityöläisentie 12
8: Porvarintie 4
9: Porvarintie 1

Seuraavan aukeaman kuvat: Tapulikaupungin raitteja, yhteispihoja ja rakennuksia

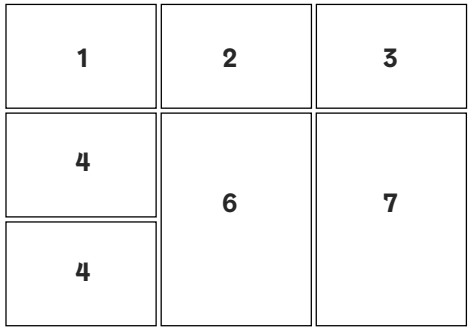

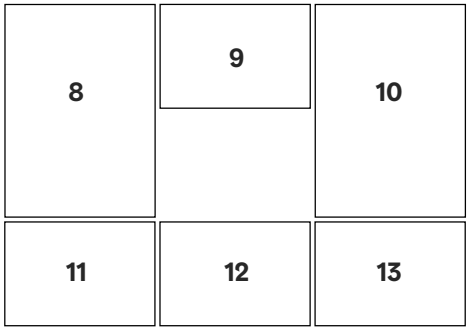

1-3: Maatullinkuja
4: Kämnerintie 6, 8 ja 10 yhteispiha
5: Kämnerinkuja 2–Kämnerintie 5 ja 7 yhteispiha
6: Käsityöläisentie 4–10
7: Käsityöläisentie 17

8: Kämnerintie 12
9: Kruunaajanpolku 3
10: Hattupolku 6
11: Maatullinkuja–Kämnerinkuja 4
12: Vaakamestarinpolku 4
13: Palovartijantie 13–17

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Tapulikaupungin vanhoja rakennuksia leimaa elementtijako. Väritys ja yksityiskohdat vaihtuvat rakennusvuosikymmenten mukana idästä länteen päin: vaalean betonin 1970-luku, punatiilinen 1980-luku, klinkkeriverhoiltu 1990-luku, rappauspintainen 2000-luku.

10

11

12

13

Tämän sivun kuvat Puistolasta:

1: Suuntimotie. Talossa on useampi asunto.
2: Ampiaiskuja. Kaksikerroksinen rivitalo on 1980-luvulta.
3: Puistolantanhua.
4: Puikkotie. Vanha kuusiaita ja tiheä pensaita rajaavat kapeaa katutilaa voimakkaasti.
5: Sepeteuksentie. Katunäkymä Suuntimotielle. Näkymä päättyy Sirkkalanpuiston mäkeen.

Seuraavalla aukeamalla:
Puistolan taloja eri aikakausilta

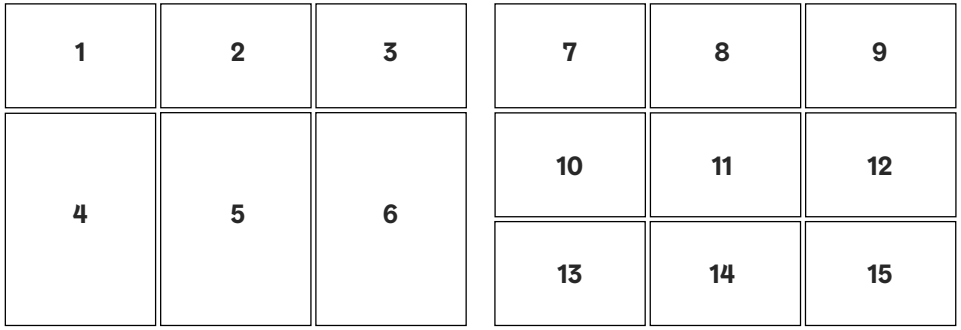

1: Fastbölentie
2: Mielikintie
3: Korentotie (Korkeamäentie)
4: Sirkkalanmäki (Sirkkalanrinne)
5: Alankotie
6: Vanha Puistolantie

7: Teemuntie 7
8: Kimalaiskuja 2
9: Suuntimotie 7
10: Teemuntie 5
11: Liitokuja 5
12: Suuntimotie 8
13: Suuntimotie 16
14: Liitokuja 6
15: Suuntimokuja 2

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

Viitteet

1 Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021, s. 29.

2 Harvia, Y. Mietintö n:o 8: Erikoisselvitys Malmi-Tapanilan liitosalueesta. Teoksessa: Helsingin esikaupunkiliitos: Toinen nide: Erikoisselvitykset (Mietinnöt 2–16). s. 5.

3 Harvia, Y. Helsingin esikaupunkiliitos: ensimmäinen nide: Päämietintö (mietintö nro 1). s. 58–59.

4 Harvia, Y. Mietintö n:o 8: Erikoisselvitys Malmi-Tapanilan liitosalueesta. Teoksessa: Helsingin esikaupunkiliitos: Toinen nide: Erikoisselvitykset (Mietinnöt 2–16). s. 23.

5 Harvia, Y. Helsingin esikaupunkiliitos: ensimmäinen nide: Päämietintö (mietintö nro 1). s. 58–59.

6 Harvia, Y. Mietintö n:o 8: Erikoisselvitys Malmi-Tapanilan liitosalueesta. Teoksessa: Helsingin esikaupunkiliitos: Toinen nide: Erikoisselvitykset (Mietinnöt 2–16). s. 45–47.

7 Harvia, Y. Mietintö n:o 8: Erikoisselvitys Malmi-Tapanilan liitosalueesta. Teoksessa: Helsingin esikaupunkiliitos: Toinen nide: Erikoisselvitykset (Mietinnöt 2–16). s. 53.

8 Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021, s. 29.

9 Arkkitehti-lehti, s. 26.

10 Suutarilan aluesuunnitelma 2008–2017, s. 27.

11 Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021, s. 29

12 Tapulikaupungin hulevesiselvitys. 2020. s. 6.

13 Tapulikaupungin hulevesiselvitys. 2020. s. 40.

14 Tapulikaupungin alue, liikennemeluntorjunnan yleissuunnitelma. 2019. s.3.

15 Tapulikaupungin alue, liikennemeluntorjunnan yleissuunnitelma. 2019. s.16.

16 Tapulikaupungin alue. Runkomelu- ja tärinäselvitys. 2018. s.2.

17 Perinnekedoista kaupunkiniittyihin - Helsingin niittyverkoston kehittäminen. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2021:22, s.110.

18 Suutarilan aluesuunnitelma 2008–2017, s. 19.

19 Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025.

20 Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025.

21 Pyöräliikenteen tavoiteverkko esikaupunkialueilla.

22 Aluesarjat 1.

23 Aluesarjat 2.

24 Aluesarjat 3.

Lähteet

Painetut lähteet

Harvia, Yrjö. *Helsingin esikaupunkiliitos: ensimmäinen nide: Päämietintö (mietintö nro 1)*. Helsinki: Helsingin kaupunki, 1936.

Harvia, Yrjö. *Mietintö n:o 8:* Erikoisselvitys Malmi-Tapanilan liitosalueesta. Teoksessa: *Helsingin esikaupunkiliitos: Toinen nide: Erikoisselvitykset (Mietinnöt 2–16)*. Helsinki: Helsingin kaupunki, 1936.

Lehdet

Lehikoinen, Jyrki. Maankäytön suunnittelu esikaupunkialueilla. *Arkkitehti-lehti.* 1/1972. s. 26–29.

Sähköiset lähteet

Helsingin seudun aluesarjat 1. https://api.aluesarjat.fi/pxweb/fi/Helsingin%20seudun%20tilastot/Helsingin%20seudun%20tilastot__P%c3%a4%c3%a4kaupunkiseutu%20alueittain__V%c3%a4est%c3%b6__V%c3%a4kilukuennakko/A01HKI_VakiennakkoTK.px/ Viitattu 11.1.2022.

Helsingin seudun aluesarjat 2. https://api.aluesarjat.fi/pxweb/fi/Helsingin%20seudun%20tilastot/Helsingin%20seudun%20tilastot__P%c3%a4%c3%a4kaupunkiseutu%20alueittain__V%c3%a4est%c3%b6__V%c3%a4est%c3%b6rakenne/A02S_HKI_Vakiluku1962.px/ Viitattu: 11.1.2022.

Helsingin seudun aluesarjat 3. https://api.aluesarjat.fi/pxweb/fi/Helsingin%20seudun%20tilastot/Helsingin%20seudun%20tilastot__P%c3%a4%c3%a4kaupunkiseutu%20alueittain__V%c3%a4est%c3%b6__Koulutustaso/A01S_HKI_Vaesto_koulutusaste.px/ Viitattu: 11.1.2022.

Kasvun paikka – Helsingin kaupunkistrategia 2021–2025. Kaupunginhallituksen esitys kaupunginvaltuustolle 4.10.2021. Helsingin kaupunki. URL: https://www.hel.fi/static/helsinki/Kaupunkistrategiaesitys29092021.pdf. Viitattu 4.11.2021

Perinnekedoista kaupunkiniittyihin - Helsingin niittyverkoston kehittäminen. Helsingin kaupunki. Kaupunkiympäristön julkaisuja 2021:22.

Puistolan ja Heikinlaakson aluesuunnitelma 2012–2021. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2012:3 / Arkkitehtuuriosasto.

Pyöräliikenteen tavoiteverkko esikaupunkialueilla. Piirustus 6674-1. Helsinki: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto, 2016. URL: https://dev.hel.fi/paatokset/media/att/af/af59a2e67217b074521737cc5329c36424a17f10.pdf/ Viitattu: 14.1.2022.

Suutarilan aluesuunnitelma 2008–2017. Siltamäki, Tapulikaupunki, Töyrynummi. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2008:3 / Katu- ja puisto-osasto.

Tapulikaupungin hulevesiselvitys. Sitowise. 2020.

Tapulikaupungin alue, liikennemeluntorjunnan yleissuunnitelma. Sitowise. 2019.

Tapulikaupungin alue. Runkomelu- ja tärinäselvitys. Akukon Oy. 2018.

Vihreä ja merellinen Helsinki 2050 – Vistra osa 1: lähtökohdat ja visio. Helsingin kaupunki. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2013:4.

Yleiskaava 2016. Helsingin kaupunki. URL: https://www.hel.fi/hel2/ksv/liitteet/2018_kaava/YK_2016_Tullut_voimaan_20181205.pdf. (viitattu 16.11.2021)

Kuvat ja kartat

Kuvat ja kartat: Kaupunkiympäristön toimiala, ellei toisin mainittu.

s. 6. *Kuninkaankartta 1776–1805.* Vantaan kaupungin karttapalvelu.

s.7. *Senaatinkartta 1872.* Vantaan kaupungin karttapalvelu.

s.8–9 *Ab Parkstad-Wanda-Puistokylä Oy:n palstajako, 1924.* Helsingin kaupunginarkisto.

s.10. *Puistolan rakennussuunnitelma, 1930.* Helsingin kaupunginarkisto.

s.11. *Topografiakartta v. 1935.* Maanmittauslaitoksen vanhat painetut kartat. URL: http://vanhatpainetutkartat.maanmittauslaitos.fi. Viitattu 17.1.2022.

s. 58 *Pyöräliikenteen tavoiteverkko esikaupunkialueilla. Piirustus 6674-1.* Helsinki: Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto, liikennesuunnitteluosasto, 2016.

s. 65. Helsingin seudun aluesarjat 2, Helsingin seudun aluesarjat 3.